CEZAR PETRESCU

PIF-PAF-PUF

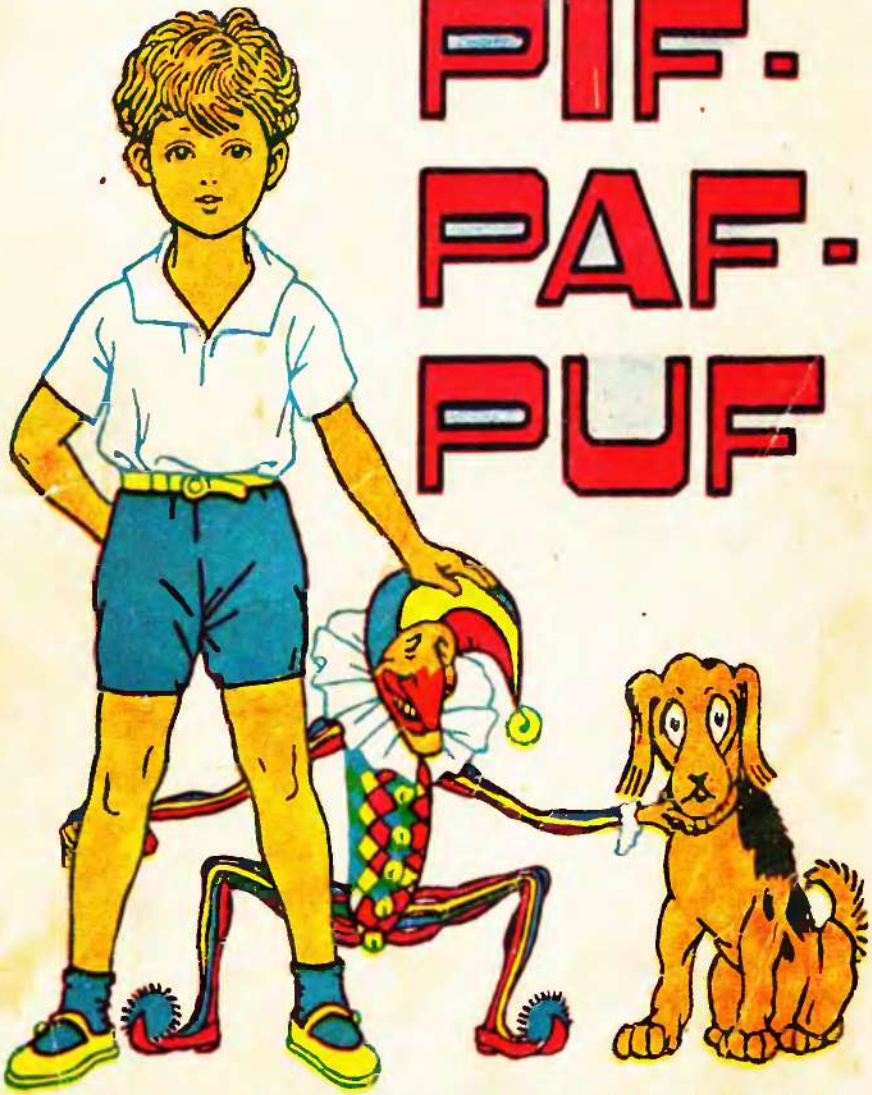

CUGETAREA-GEORGESCU DELAFRAS

CEZAR PETRESCU

PIF...
PAF...
PUF...

ILUSTRAŢIÌ DE DEM.

CUGETAREA — GEORGESCU DELAFRAS

Au fost odată trei prieteni.

Pif, era băiatul.

Paf, era paiața.

Puf, era cățelul.

Și tustrei erau prieteni la cataramă.

Iar minte? Minte, aveau tustrei să mai împrumute și la alții.

Nimeni, însă, n'ar putea să spună care din trei e mai deștept decât celălalt. Nici ei nu se pun de pricină, când e vorba să se știe care e mai deștept. Câteodată, căpetenia jocului o ia Pif. Atunci Puf și Paf merg după el și-i ascultă poruncile. Altădată, o ia Puf înainte. Atunci băiatul și paiața se supun cățelușului. Pe urmă, hop! iată-l și pe Paf că vine cu ideile lui!

Ideile lui Paf sunt întotdeauna năstrușnice.

E o paiață mucalită și plină de haz, cum nu mai are pereche. Aceasta o ghicești îndată ce te-ai uitat întâia oară la Paf.

Te uiți la el; el râde la tine! Stă rezemat pe spate, în mâini, te privește de jos în sus și râde cu gura întinsă până la urechi.

Are o haină vărgată de toate colorile. In tărcătura aceasta afli orice văpsea îți poftește inima. Vrei albastru ? Poftim albastru ! Vrei roșu, iată și roșu ! Vrei negru, alb, portocaliu, verde, galben, cafeniu ? In haina lui Paf, se găsește câte o probă din toate văpselele. Parcă și-a făcut costumul dintr'o farfurie întreagă cu coji de ouă încondeiate de Paște.

Altul, s'ar rușina de asemenea împestrițare caraghioasă. Paf e vesel și pare foarte mândru. Tot așa de mândru e și de nasul lui. Un nas lung-prelung, ascuțit și roșu în vânăt, ca un ardeiu iute.

Un moț de păr verde, îi spânzură de sub scufie, până pe nas. Cine-a mai văzut oare vreodată păr verde ? Ei bine, Paf are părul verde și el găsește că-i stă foarte frumos ! Ba încă el râde înaintea tuturor de așa năzdrăvănie !...

Dacă îl apuci cu mâna și-l strângi la piept, deodată Paf cască gura și scoate un țipăt subțire de muzicuță.

Te-ai speriat și l-ai scăpat jos.

Paf începe a se da peste cap. Odată, de două ori, de trei, de zece ori. Se învârte, până când cade obosit, pe burtă, cu nasul lui de ardeiu în pământ : Paf !

Așa rămâne și crezi că a sfârșit. Te pleci să-l ridici. Paf svâcnește încă odată în sus, și începe a se da peste cap de-a 'ndăratele, repede-repede, să nu-l ajungi din urmă.

Cățelul latră la dânsul.

Și strigă :

— Hei, Paf ! Ajunge !... Ai să-ți turtești nasul, comediantule !...

Iar Paf se oprește să răsufle. Se așează în fund, cu moțul scufiei atârnând pe nas și râde cu gura lui întinsă până la urechi. Și râde și râde...

Nici nu se poate să te uiți a nasul lui și să nu te umfle și pe tine hohotul.

Acesta e singurul lui cusur. Așa ceva nu-i place nici lui Puf.

Puf spune că Paf nu știe să fie niciodată serios. Prea le ia toate în glumă.

— Paf !... îl dojenește băiețelul. Fii și tu odată serios în viața ta... Spune, ce ne facem acum ? Am spart ghiveciul cu flori. Floarea pe care o uda și o îngrijea mămica în fiecare dimineață... Când o să dea mămica peste isprava noastră, mă tem că o să mâncăm o sdravănă papară. Haide, fii serios și dă-mi un sfat : ce să facem acum ?

Paf râde cu gura dusă până la urechi :

— Hahaha ! Va să zică mătăluță ai spart ghiveciul cu flori ? Ei bravo !... Te poți lăuda că azi ai făcut bună ispravă. Dar de ce spui, că isprava e a *noastră ?* Și de ce crezi că o să mâncăm papară *noi,* cu toții ?... Tu l-ai spart !... Tu ai să mănânci papară, nu *noi !...* Și încă, ce papară ! Imi vine să râd de pe acum...

Pif se întoarce spre cățeluș și spune foarte necăjit :

— Acum vezi și tu, dragă Puf, dacă ai cu cine vorbi ? Eu sunt amărît ca vai de capul meu. Și el se hlizește ! Până când într'o zi, am să mă supăr...

Paf râde încă mai vesel. Se dă peste cap, înainte și înapoi. Hahaha ! Pif a spart ghiveciul cu flori și tot el se supără. Poftiți cu toții să râdem și să ne veselim de așa omuleț !... Și dă-i înainte. Și dă-i înapoi. Și râzi. Până când paiața cade ostenită, în nasul ei de ardeiu : Paf !

Puf, sprijinit în coadă, se uită și el tare supărat.

— Ai dreptate !... spune din ochi băiatului. Acest Paf nu știe ce e aceea supărare și necazul pe capul omului ! Incepe să mă scoată și pe mine din sărite... Ia mai bine, să-l înșfăc puțin și să ți-l scutur oleacă !

Puf înșfacă paiața de piept, cu dinții. Fuge cu ea în jurul cameri și o scutură sdravăn. Paf țipă din muzicuță. Dar nu se oprește din râs. Nu-l doare. Se gâdilă !

După ce l-a scuturat bine, Puf îl pune jos. Dă din coadă,' îl privește și-l întreabă.

— Ei, onorabile! Ţi-a plăcut? Iţi mai vine şi acum să râzi?...

— Ba bine că nu!

Paf râde, cum n'a mai râs niciodată. A întins o gură, că poate să se muşte cu ea de urechi. Şi ca să arate că nici nu-i pasă, mai face o duzină de tumbe la deal şi la vale.

— Lasă-l încolo! spune Pif, cu lehamite. Din ale lui nu-l putem scoate. Atâta ştie! Râde şi face tumbe... Până când o da şi el odată de nevoie şi de necaz să spargă un ghiveciu cu flori. Atunci, să-l vedem!

Puf clatină din coadă, semn că e de aceeaşi părere.

Dar mi se pare că nu v'am spus ce fel de căţel e Puf. Dacă nu-l cunoaşteţi, nu puteţi şti ce inimă are.

E un căţel alb şi pufos, cu nişte ochişori mici şi negri, ca doi nasturi de pantof. Are o sgărdiţă cu numele lui scris pe-o placă de alamă. O sgărdiţă, să nu se piardă. Dar cum să se piardă, dacă el nu iese din casă decât din an în Paşte?

Puf nu s'a jucat niciodată cu alţi căţei. El s'a trezit în camera lui Pif, la al treilea rând. Şi acolo a rămas de când era mic. Nu cunoaşte alţi prieteni, decât pe Paf şi pe Pif. Dela fereastră se uită câteodată în stradă. Vede alţi căţei. Ba vede uneori şi nişte câini mari şi fălcoşi, cât nişte uriaşi. Nu-i dă în gând să se dea jos şi să se sbenguiască cu dânşii. Prietenii lui îi ajung. Aşa e el, — un prieten credincios, cu durere la necazurile altora.

Nu e ca Paf, să râdă când se întâmplă o nenorocire lui Pif.

Chiar acum, e gata să arate cum înţelege să ajute pe om în nenorocire.

Il atinge cu laba, pe Pif.

— Tare te mai văd eu amărât, dragă Pif! Cam ghicesc eu ce te doare... Mi se pare că nu ştii ce-ai să răspunzi, când te-or întreba cum s'a spart ghiveciul... Am nimerit bine?

— Lasă-mă, Puf, nu-mi mai aduce aminte!...

Cățelul se uită la prietenul lui, cu ochii mici și buni. Il apasă cu laba pe genunchi. Clatină coada pufoasă și spune din ochi :

— Haide, Pif, nu mai fi mâhnit. Am eu o idee !... Ce-ar fi, adică, să dai vina pe mine ? Zici că m'am repezit cu botul și că eu l-am spart. Cu mine socoteala e mai ușoară. Eu sunt un cățel prost și nimeni nu-și pune mintea cu mine...

Pif a ridicat capul și s'a luminat puțin. Intr'adevăr, ar fi bună idee !

Il apucă pe Puf, de gât, înduioșat, și-l sărută pe bot :

— Vrei tu să spun asta, Puf ? Vrei tu cu adevărat să suferi ocară în locul meu ?...

Puf dă din coadă în semn de aprobare :

— Pentru un prieten, ce nu fac eu !

— Și dacă mănânci bătaie ?

— Mă ascund sub pat...

— Și dacă te ajunge cu bățul până acolo ?

— Țip și fac scandal să sea sperie toți vecinii...

— Și dacă te pune la post, și nu-ți dă porția de mâncare ?

— De asta n'am eu nicio grijă ! Știu că ai să-mi aduci pe ascuns, un oscior și o bucată din prăjtura ta.

Pif îl mai sărută odată. Cățelul îl linge drăgăstos pe nas. Și băiatul se întoarce spre Paf, ca să-i dea o lecție

— Ai văzut ? Aceasta înseamnă adevărată prietenie ? Nu ca tine... Să râzi și să te bucuri de nenorocirea altuia !

Paf râde cu gura până la urechi și cu canaful scufiei spânzurând pe nas.

— Hahaha ! Auziți, domnilor ! Și spuneți dacă așa ceva ați mai văzut... Unul face isprava și altul vrea să mănânce bătaia ! Dați-vă la o parte, să mai fac câteva tumbe de veselie.

— Ești un măgar ! spune Pif, supărat.

Paf s'a oprit din tumbe. Duce o mână pe pieptul lui cu pete tărcate :

— Eu măgar ? Ai noroc tu, de ce ai... Altfel, ți-aș spune

cine cred eu că are să se prefacă acuși-acuși, într'un măgăruș cu urechile mai mari decât el !...

— Ei spune ! Poftim ! Cine crezi tu că are să se prefacă într'un măgăruș ?

Paf râde și se uită cu ochii lui de sticlă, în tavan. A cam sfeclit-o ! Dar nu e el paiața aceea care să se dea în lături când e vorba să spună ce gândește. Se uită în tavan și nu spune chiar de-a-dreptul. Spune așa, ca pentru alții :

— Hahaha ! Să vă spun eu cum se preface omul în măgar... Eu cunosc unul, care nu mai are mult. Au și început să-i crească urechile !... Omul se preface în măgar, atunci când mai întâi face el boroboațele și pe urmă lasă să cadă vina pe alții. Te-aș ruga, domnule Pif, să te uiți puțin în oglindă ! Mi se pare că urechile ți-s acum mai lungi ca adineaori...

Paf a spus ce gândește el și a pornit iarăși să se dea de-a tumba, până ce-a căzut cu nasul de ardeiu pe covor : Paf !

Pif nu știe ce să creadă. Încă n'a mai pomenit așa obrăznicie !

Întâi, i-a venit să-l ia pe Paf de scufie și să-l arunce cât colo, sub pat. Ca să se învețe minte dumnealui și să mai îndrăsnească altădată. Auzi ? Să-l facă pe el măgar ?

Pe urmă, Pif și-a făcut socoteală că prietenul lui cu nas de ardeiu și cu zurgălău la scufie, tot are puțină dreptate. Ba, nu puțină ! Are chiar toată dreptatea, când te gândești bine.

Așa o învârte Paf întotdeauna. Crezi că glumește și că se strâmbă. Când colo, râzând și scălâmbăindu-se, el spune omului adevărul, în față.

Și în ziua aceea, Pif n'a dat vina pe prietenul lui, Puf. A mărturisit singur cum s'a întâmplat isprava cu ghiveciul de flori. Și bine a făcut !

Se temea el grozav să nu-l pună la post de prăjitură. N'a fost nimic. A scăpat ieftin. S'a ales numai cu o ocară, de care Paf râdea pe înfundate, cu nasul lui de ardeiu în pământ, gata-gata să-i plesnească muzicuța.

La începutul verii, au venit în oraș bunicii lui Pif.

Amândoi îl iubesc din cale afară. Bunicuța poartă ochelari, are părul alb și întotdeauna are de lucrat ceva cu mâinile. Împletește, coase, răsucește țigări pentru bunicuțul. Bunicuțul are o barbă albă, ca sfinții din icoane, niște ochi verzi ca acadelele și miroase întotdeauna a tutun.

Vin amândoi dela țară, dela moșie.

Pif n'a fost niciodată acolo.

Dar acum se duce. Așa a hotărît bunicuța. Din ziua întâi, când l-a văzut, a spus :

— Mie nu-mi prea place cum arată copilul acesta ! Prea e alb și delicat la obraz. Prea îl țineți închis în casă !... Ia să mi-l lăsați mie și am să vi-l aduc la toamnă, negru ca un puiu de țigan.

— Tu ce zici, Pif ? întrebă bunicul, scoțând țigareta din gură. Ți-ar plăcea ție să te faci negru ca un puiu de țigan ?

Pif n'a văzut în viața lui puiu de țigan.

Se uită le prieteni, să-i întrebe, dacă n'au văzut ei cumva. Puf dă din coadă, în semn că nu ; nu, n'a văzut nici el până acum un puiu de țigan. Paf râde cu gura până la urechi. Nici el n'a văzut. Dar el crede că trebue să fie foarte nostim, un puiu de țigan. Ceva, să te strâmbi de râs.

— Ei, ce spui Pifișor ? îl întețește bunicuța cu întrebările. Mergi cu noi ? Vrei să te joci în livadă ?... Să te dai în leagăn ? Să te plimbi călare ? Să mergi la scăldat ?...

Dacă e vorba de dat în leagăn, de plimbat călare și de scăldat, apoi atunci nici nu mai încape vorbă că merge !

Dar nu-și poate lăsa prietenii. Spune cu îngrijorare :

— Merg... Dar numai dacă îl luăm cu noi pe Paf și pe Puf.

— Vasăzică, nu ne putem despărți de prieteni ? întreabă bunicuțul, zâmbind.

— Nu. Fără ei nu merg ! rostește Pif cu hotărîre.

— Ți-am spus eu ? clătină din cap bunicuța, întorcându-se spre bunicuț. Băiatul acesta are o inimă de aur ! Păcat că trăiește prea singur, în cucurigul acesta de casă.

Pe urmă, bunicuța i-a desmierdat creștetul și l-a încredințat cu bunătate, că are să-i împlinească voia.

— Bine, dragă Pif ! N'o să te despărțim de prietenii tăi. Numai să vedem dacă o să le placă...

— De asta, fii mata fără grijă, bunicuțo ! Ce-mi place mie, le place și lor. De aceea nici nu ne despărțim niciodată.

— Măi-măi ! se miră bunicuțul. Strașnică prietenie ! Numai să vă țină mult.

— Bunicuțule ! Eu, nici când am să fiu bătrân ca mata și am să am barbă albă, tot n'am să mă despart de Puf și de Paf. Am jurat...

Bunicul își privește nepoțelul cu înduioșare.

— Copile-copile !... Ce știi tu, copile ?... spune într'un târziu, și face un semn cu mâna, împrăștiind fumul țigării.

— Ia lasă acum dumneata și nu mai strica inima băiatului ! rostește bunicuța răsucindu-se în jâlț. Mai bine te-ai duce și ți-ai căuta de treburi, că n'o să stăm mult în fumăraia și hărmalaia aceasta de oraș !... Simt că n'aș putea trăi aici. Mă înnăbuș !...

Peste două zile au plecat. Au plecat cu automobilul.

Pif, Paf și Puf.

Pif stă pe genunchii bunicuțului.

Puf pe genunchii bunicuții.

Paf pe genunchii lui Pif.

Nici Pif, nici Paf, nici Puf, n'au mai mers până acum cu automobilul la câmp.

Pif privește.

Puf strănută.

Paf râde cu gura până la urechi.

Şi pe tustrei nu-i încape locul de bucurie.

Vântul vâjâie pe la urechile lui Pif, gâdilă nările lui Puf, clatină zurgălăul dela scufia lui Paf.

Din când în când, trag unul cu coada ochiului, la celălalt.

— Ce ziceţi, face şiret cu ochiul, Puf.

— Straşnic ! aprobă cu coada ochiului, Pif. Mergem ca vântul şi ca gândul !

— Eu de-acuma nu mă mai plimb decât cu automobilul ! îşi asigură prietenii, Paf.

Au trecut printr'o pădure, printr'un oraş, peste o apă, pe-un pod.

Dacă lui Pif, i-ar fi povestit cineva vreodată vreun basm, el ar crede că aleargă acum ca Făt-Frumos, fugărit de Sgripţuroaică, mama Smeilor, cea urîtă şi rea.

Iată şi pădurea de aramă. Iată şi lacul de argint. Cetatea cu ziduri de oţel. Podul de aur. Toate au rămas în urmă şi Smeoaica nu se mai vede în vârtejurile de praf.

Dar lui Pif, nu i-a povestit nimeni, acolo, în oraş, niciun basm. De aceea n'a putut şti că pădurea a fost de aramă, lacul de argint, podul de aur şi zidurile cetăţii, de oţel.

El a văzut numai o pădure de stejar. Un târg cu prăvălii. Un lac unde se adapă boii. Un pod de lemn, care se clatină sub roţi.

N'a auzit niciodată, niciun basm. Lui i-a citit mămica numai întâmplările lui Robinson Crusoe. Şi Puf nu se poate crede Robinson Crusoe.

El ştie că Robinson a călătorit pe apă, până când furtuna a sfărâmat corabia şi l-au aruncat valurile în insula lui. Pif călătoreşte pe uscat. Pe uscat nu s'arată rost de corăbii.

— Bunicuţo, la moşie, la mata, nu ai cumva o Mare cu corăbii ?

— N'am, Pif. Marea e tocmai departe, la marginea ţării. Dar ce-ţi trebue ţie Mare şi corăbii ?

— Vreau să fiu Robinson Crusoe! își mărturisește Pif, ambiția lui.

— Pentru asta, avem noi un fel de baltă! spune bunicuțul zâmbind. Pe baltă este un fel de barcă și un fel de insulă... Ajunge pentru un Robinson ca tine!

— Ia te rog, nu mai vârî în capul băiatului istorii de acestea! rosti bunicuța încruntată.

Bunicul privește departe, pe câmpuri, zâmbind unei amintiri. Poate și el, când a fost copil, a voit să fie Robinson Crusoe și să ajungă pe-o insulă pustie.

Pif, gândește la dânsul.

Insă altfel, și altceva, gândește.

Vasăzică este un lac și o insulă? Atunci are să fie mai bine chiar decât își închipuia el. Cine poate să-l oprească să naufragieze, ca Robinson? Are să se plimbe în insulă, în haine de piele cusute cu sfoară și cu o umbrelă mare cât un cort. Are să crească pui de capre și are să vâneze păsări. Puf are să-i păzească noaptea coliba. Iar Paf are să fie, când papagalul din pozele cărții cu întâmplările lui Robinson; când harapul cel negru pe care l-a scăpat dela moarte și l-a botezat el cu numele Vineri.

— Ești obosit, Pif, de-ai tăcut așa? întrebă bunicuța. Ți-e somn?

— Da de unde, bunicuțo!... Și mă rog matale, spune-mi, oare pe lacul acela nu sunt câteodată furtuni? Nu s'a înnecat nicio corabie?...

Bunicuța răspunde scurt:

— Nu! Nu trebue să te gândești la așa ceva.

Pe urmă, spune bunicului:

— Istoria aceasta cu insula și cu Robinson, nu-mi prea place mie! Trebue să avem ochii în patru... Te pomenești că-i dă cine știe ce în gând...

Bunicu zâmbește mai departe.

Nu spune nimic.

Numai după un ceas, se răsucește și răsuflă ușurat:

— Bine că am ajuns odată!

Automobilul a intrat pe un drum îngust, cu plopi înalți. Departe, în vale, printre sălci, se vede un lac strălucind în soare ca o oglindă.

— Acela e lacul, bunicuțo? întrebă cu entuzaism Pif. Atunci ce spunea bunicuțul că e un fel de baltă? E un lac mare de tot... Mai mare ca marea... Dar nu văd nicio corabie.

— Lasă lacul și corăbiile...

Pif lăsă atunci lacul și corăbiile. A înțeles că bunicuța are ceva contra lor.

Acum au o împărăție a lor.

Livada se termină tocmai în vârful dealului. E o livadă cu pomi bătrâni și cu iarbă până la brâu.

Și toată e acum împărăția lui Pif, Paf și Puf.

Pif a încercat toate merele crude și acre.

Puf a alergat după păsări, bondari și fluturi.

Paf se dă singur în leagănul de frânghie și râde și râde și râde!

N'a crezut el niciodată, că vieața la țară e așa de veselă.

Nu le mai ajunge ziua. Și nu-i mai încape curtea, livada, grajdurile și ocoalele.

La început, Puf a cam pățit-o.

Când a ieșit din casă, în cea dintâi dimineață, a dat ochii cu niște câini mari și păroși, cum n'a mai văzut în vieața lui.

Repede, s'a ascuns cu coada între picioare, sub scaunul bunicului din cerdac.

— Mi se pare că ți-e cam frică dumitale? l-a întrebat Pif, cercând să-l tragă afară de-un picior.

— Lasă-mă! s'a rugat, Puf. Nu vezi ce dulăi? Aceștia sunt

niște câini sălbatici și mă tem că-s niște rău crescuți. Nici nu vreau să am de-a face cu dânșii.

Bunicul zâmbea, scuturând scrumul țigării.

A strigat :

— Na ! Veniți aci ! Ursu ! Lupu ! Sultan ! Dolca ! Bodolan!

Câinii au dat năvală pe scări, sărind gudurându-se, lătrând și împrăștiind un miros de stână.

Puf s'a făcut mai mic și a început să șcheaune. De aproape mai bine vedea că sunt într'adevăr niște sălbateci. Se cunoștea și după nume. Ce fel de nume sunt acestea : Ursu ? Lupu ? Sultan ? Dolca ? Bodolan ?...

Bunicul însă avea planul lui.

Incepu să râdă și vorbi :

— Ia ieși dumneata la lumină, domnule Puf ! Haide nu-ți fie frică ! Ieși, să te recomand...

Puf n'ar fi ieșit din ascunzătoare să-l pici cu ceară. Se încovrigase sub scaun, cu spatele în perete și simțea că-i ticăie inima micșorată cât un purice.

— Scoate-l tu, Pif...

— Are să-l muște, bunicuțule !

— N'avea nicio grijă ! îl asigură bunicul. Tocmai de asta, ca să nu-l muște, vreau să-l prezint dumnealor !... Dacă au să-l vadă în brațe la mine, au să înțeleagă și ei, că dorința mea e să-l lase în pace și să-l apere la nevoie.

— Bunicuțule, au să-l facă bucăți !

Bunicul râdea în barbă.

Dacă ar fi vorba de așa ceva, nici nu și-ar bate ei capul să-l facă bucăți. Dintr'un cățel cât un pumn, ce bucăți să mai împartă ? L-ar înghiți întreg !...

— Vezi ? șcheună disperat Puf, de sub scaun. Pif, dacă ești tu prietenul meu, nu mă da pe mâna unor sălbateci și hă mesiți... Eu nici nu vreau să mai stăm aici ! Hai să ne strângem lucrurile și să plecăm acasă la noi... Acolo era liniște și ne

lăsa toată lumea în pace. Acolo sunt câini civilizați, cu sgardă, și nu au miros de stână.

— Bunicuțule, zău mă tem ! Alungă mata câinii aceștia, că au să facă o nenorocire...

Fata din casă aducea cafeaua.

Bunicul, porunci :

— Catrino ! Ia scoate tu cățelușul de sub scaun și adă-l la mine !

Catrina scoase cățelul de-un picior. Puf tremura, socotind că i-a sosit ceasul din urmă. Bunicul îl puse pe genunchi, desmierdându-l cu o mână.

Strigă :

— Ia poftiți aici, Ursu ! Lupu ! Sultan ! Dolca ! Bodolan !

Toți câinii își îndesară boturile veseli, dând din coadă și mirosind foarte mirați această gânganie de cățel târgoveț.

— Acum ați înțeles ? întrebă bunicul. E prietenul lui Pif și nimeni n'are voie să se atingă de el. Vi-l las în paza voastră! Să nu-i clintiți un fir de păr, că altfel cravașa are să știe de pielea voastră !

Câinii dădură din coadă și începură să latre voioși.

— Bine, stăpâne ! Am înțeles... Vedem noi că e un becisnic, crescsut în puf și în mătăsuri !

Bunicul îi dădu drumul lui Puf, jos, în mijlocul câinilor.

Puf rămase înlemnit. Nici nu îndrăsnea să se miște. Ceilalți câini îl miroseau, îl învârteau cu botul și-l rostogoleau în joacă, cu labele lor mari.

Uitându-se unul la altul, își spuneau părerea :

— Ne-ar fi rușine să ne punem mintea cu așa un pitic !... Se vede că l-au hrănit numai cu lapte și cu acadele... Are și guler !... Vai de capul lui ! Te miri că nu se 'nnădușe, așa strâns de gât și cu cravată. Haide, amice ! Nu te teme, că nu-ți facem nimic. Hai cu noi, la grajd și la bucătărie... Sau poate te temi c'a să-ți murdărești blănița ?

Din dimineața aceea, Puf s'a împrietenit, puțin câte puțin,

cu Ursu, Lupu, Sultan, Dolca şi Bodolan. A înţeles că nu sunt aşa de răi, cum îi arăta mutra lor fioroasă.

S'a împrietenit şi Pif. S'a împrietenit şi Paf.

Dar au găsit mai ales alţi prieteni, cu care le place să stea la taifasuri.

Unul e Nucă. Aşa îl chiamă, oricât s'ar părea de caraghios. Iliuţă Nucă. E băiat de grajd. Il ajută pe Moş Neculai, vizitiul.

Nucă ştie să călărească fără şea. Are şi fluier. Ştie să cânte. Pe urmă ştie o mulţime de poveşti, cu Balauri şi Smeoaice, de ţi se ridică părul măciucă în cap, când începe a povesti isprăvile lor.

* * *

Mâgârdici era un căluţ cât un pepene.

Alt prieten e Mâgârdici.

Mâgârdici e un căluţ negru, rotund ca un pepene şi cu moţ pe frunte. Printre ceilalţi cai, aşa mic şi alinat cum e el, arată drept ca Puf, printre dulăii din curte.

Când Nucă pune şeaua cea mică pe dânsul şi vine la scară, Mâgârdici nechează de bucurie şi începe a bate din copitele lui mici, ca nişte pantofi de lac. Ştie ce-l aşteaptă!

Porţia de zahăr.

Trei bucăţi; aceasta e porţia lui!

Una la început. Inainte de a se urca Pif, călare. Celelalte două, când a isprăvit de câteva ori ocolul curţii, răsplată că s'a purtat bine şi n'a făcut nazuri, ca alţi cai nărăvaşi.

Pif nu se poate urca singur în şea. Il ajută Nucă, ţinându-i piciorul. Pe urmă, când Pif a pus picioarele în scări şi a apucat frâul, Nucă i-l întinde şi pe Paf. Fiindcă trebue să ştiţi că Pif nu pleacă niciodată fără prietenul lui, Paf. Il urcă în faţa lui, călare, pe şea.

Şi Paf râde cu plăcere, cu gura până la urechi şi cu canaful scufiei pe nasul de ardeiu.

Puf vine în urmă. Lui nu-i place să călărească. A încercat el de câteva ori, Pif, să-l cocoaţe în braţe. Dar căţelul a şcheunat şi s'a cerut jos. Se lasă păgubaş! Mai bine decât aşa plimbare, cu frică şi primejdie, mai bine pe jos şi sigur!

Vine în urmă; sare înainte; latră; dă fuga să alunge gâştele din cale.

...Pif nu pleacă niciodată călare fără prietenii lui...

Cu gânsacul, chiar are el o răfuială mai veche.

Acest gânsac e un obraznic şi un încăpăţânat. N'are nicio educaţie. Nu ştie cum trebue să se poarte cu mosafirii. Închipuiţi-vă că, într'o zi, a îndrăsnit să-l apuce pe Puf de coadă şi să-l tragă cu pliscul, scuturând în dreapta şi în stânga, din toate puterile.

Gânsacul trăgea. Puf lătra şi se răsucea să scape. Cele-

lalte gâşte gâgâiau de credeai că s'a întâmplat cine ştie ce balamuc.

Noroc că au sărit în ajutor tocmai prietenii de care se temuse altădată pe nedrept, Puf. Când au început să latre, Ursu, Lupu, Sultan, Dolca şi cu Bodolan, gânsacul a dat drumul speriat şi a căzut pe spate. Puf a căzut în bot. S'a scuturat de praf şi-a plecat foarte ruşinat.

Dar de atunci duce mare război cu gânsacul. Are să-i arate el, odată şi odată!

Mâgârdici şi-a făcut datoria. A înconjurat curtea, cu Pif şi Paf călare, de câteva ori. Ajunge! Se opreşte în faţa scărilor.

— Dă-i ajutor, Nucă, să coboare băiatul! strigă bunicuţa îngrijorată, în cerdac.

Nucă se aşează cu spinarea, să facă scară, ca Aprodul Purice, lui Ştefan cel Mare. Pif scoboară. Netezeşte botul lui Mâgârdici, şi-l bate cu mânuţa pe frunte.

Pe urmă se preface că pleacă, să urce scările.

Mâgârdici urcă după el. Il trage cu botul de haină.

— Stai! Aşa ne-a fost vorba?

— Ce mai poftesti, mata, domnule Mâgârdici? se face a nu înţelege Pif.

Mâgârdici împinge cu botul, în buzunarul unde ştie că se află ceva pentru el.

— Poate vrei zahăr?

— Da! Da! face Mâgârdici din cap.

— Apoi, tocmai zahăr, n'am de data asta!

Mâgârdici împinge înainte şi vrea să-şi bage botul în buzunarul lui Pif.

Spune, cu ochii lui lucioşi şi umezi:

— Lasă, că nu mă păcăleşti tu, cu una cu două! Am simţit zahărul colea.

— Ia-l singur atunci! îi arată Pif, buzunarul.

— Nu pot! dă din cap Mâgârdici. Nu pot, că-s murdar pe

mâini și n'am mânuși. M'a dus ieri la potcovar, răul acesta de Nucă !

— Ei haide ! se îndură Pif, întinzându-i cuburile de zahăr în palmă.

Mâgârdici ronțăie câte una.

— Ți-a plăcut ? întrebă Pif.

— Da-da ! face din cap Mâgârdici. Mai ai ? Mai dă-mi !

— Gata ! S'a terminat porția ta de azi.

Mâgârdici oftează și strănută încet pe nări. Acesta nu o poate el înțelege. Cine a inventat oare moda asta cu porțiile ? Ovăz cu porția. Fân cu porția. Apă cu porția. Zahăr cu porția.

Numai Nucă nu-i trage cu biciul și cu călcâile cu porția. La bătaie, încă nu s'a făcut porție. Nu-i drept !

Nucă își face vânt în șea, să-l ducă la grajd. Dintr'un salt a fost sus, cu picioarele goale în scări.

Așa da ! Așa ar vrea și Pif să călărească, nu numai la pas și la trap.

Nucă se svârle în șea fără să-l ajute nimeni. Bate cu palma pe gâtul lui Mâgârdici, smucește frâul și pleacă la galop chiuind și lovind cu călcâiele în burta lui Mâgârdici.

— Nu alunga calul, năucule ! strigă bunicuța din cerdac.

Năucul n'aude. Așa îl face toată lumea : năuc, desmățat, smintit ! Lui nu-i pasă. Se duce în grajd, rânește gunoiul, cară apă. Pe urmă scoate fluierul și cântă.

El știe să vorbească în limba lor cu toți caii. Se înțelege cu dânșii și le cunoaște păsurile, la fiecare.

Acum, înainte de a pleca, i-a șoptit la ureche lui Pif :

Conașule, nu vii mata cu mine ? Am învățat eu ceva nou din fluier, dela Culiță ciobanul. Și-am mai auzit o poveste cumplită, cu Sfarmă-Piatră, Strâmbă-Lemne, și cu Țâncul-Pământului... Nu vrei mata să ți-o spun ?

— Nu pot acum, Nucă. După masă, da !... Când s'o culca bunicuțul și bunicuța, să mă aștepți. Acum avem alte treburi.

Intr'adevăr, Pif, Paf și Puf au acum alte treburi.
Mai au un prieten pe la care n'au trecut încă astăzi.
Pe Ţurlui, puiul de ţigan dela fierărie.

• • •

Ţurlui, așa îl chema pe puiul unui ţigan.

Cine nu-l cunoaște pe Ţurlui, nu poate să știe ce-i aceea un puiu de ţigan.

Tot așa nu știau nici Pif, Paf și Puf, când i-a întrebat bunicul, în oraș.

Au înțeles ei, atunci, nu-i vorbă, că un puiu de ţigan trebue să fie o vietate foarte neagră. Dar nu și-au închipuit că e chiar așa. Mai negru ca fundul ceaunului și mai negru decât cărbunele !

Fierăria e tocmai în fundul curţii. Lângă ocoale. Acolo a auzit Pif, din ziua întâi, niște sunete foarte ciudate.

Parcă se juca cineva. Intâi o lovitură groasă. Bang. Pe urme altele mai subţiri : Bing-bili-bing ! Bang-bilibing ! Bang-bingbilibing ! Bingbilibing !...

— Ce să fie asta ? și-a întrebat Pif, pe prietenii săi.

— Nu știm ! au răspuns nedumeriţi într'un glas, Puf și Paf. Aicea, la ţară, sunt niște lucruri foarte curioase, pe care noi nu le-am mai văzut niciodată și nu le putem pricepe.

— Ia, hai să vedem ! propuse Pif.

— Hai !

Pif a pornit cu Paf subsuoară și cu Puf după el.

Au înaintat cu mare sfială, pe măsură ce sunetele se auzeau mai puternice.

Bang-bingbilibing ! Bang-bingbilibing !

Imprejurul fierăriei erau movili de sgură, fier vechi aruncat. Cercuri ruginite. Mașini stricate. Iar înlăuntru, prin

ușa deschisă, se vedea un foc grozav. Ceva fosăia pe nări, ca un balaur.

— Hai înapoi! lătră furios Puf. Mie nu-mi place fosăiala asta. N'auzi? *Pfuuuu! Pfuuuu!...* Te pomenești că e cine știe ce animal sălbatec și hămesit, care abia așteaptă să ne facă felul...

— Nu se poate să dăm înapoi! hotărî Pif, măcar că și el își pierduse pe drum jumătate din curaj.

Un fel de omuleț, negru, cu ochii și cu dinții albii, ieși afară cu un fier roșu și îl vări de câteva ori într'un ciubăr de apă.

Fierul sfârâi și scoase un nor de aburi albi.

Dar omulețul cel negru nu se uita la fier și la aburi.

Se uita la Pif, Paf și Puf.

Se uita și rânjea. Cumplit mai rânjea!

— Asta-i un sălbatec! Nu ți-am spus eu? lătră Puf, băgându-se între picioarele lui Pif.

— Mi se pare că-i Vineri! spuse Pif. Vineri, robul lui Robinson Crusoe.

Omulețul era cu părul sburlit, cu o cămașă flenduroasă, neagră și unsuroasă, cu pieptul gol, cu mânecile și pantalonii suflecați. Era chiar Vineri în persoană. De aceasta, Pif nu se mai îndoia.

Omulețul rânjea înainte cu dinții lui albi și strigă la cineva dinlăuntru:

— Mă taică, mă! Haoleo!... Ni să pare că-i nepotul boierului. O venit nepotul boierului!

Pif se miră grozav de unde știe Vineri, că el e nepotul boierului. Dar n'au multă vreme să se mire.

Dinlăuntru păși un uriaș negru, unsuros și mustăcios, cu un șorț de piele și cu un ciocan cumplit în mână.

— De data asta, chiar nu mai scăpăm! se scânci Puf.

Nici lui Pif nu-i prea era îndemână.

Omul era fioros și ciocanul lui, mai fioros decât el. Pif

se uită cu grijă înapoi, să vadă cam cât de departe e casa bunicului, cu cerdacul și jâlțurile unde se simte el în siguranță.

Casa era foarte departe. Slabă nădejde să mai poată ajunge până acolo, când o porni după el uriașul cel negru cu ciocan!

Harapul răsuci ciocanul, săltându-l în mână.

Pif, Paf și Puf se strânseră unul în altul. Măcar să-i lovească pe tustrei, deodată.

Dar când uriașul căscă gura și vorbi, minune!

Nu strigă la dânșii să-i înhațe și să-i svârle în cuptorul lui cu jăratic, care se vedea în casă. Spuse, cu un glas gros, dar foarte vesel:

— Sărut mâna, conașule! Ați venit să vedeți fierăria noastră?

Pif era un băiețel cât o șchioapă. El săruta mâna la alții: la cucoane, la domnii bătrâni, mâna preotului. Iar harapul acesta uriaș, îi spunea lui „sărut mâna!"

Aceasta îi dădu curaj.

Spuse:

— Da, domnule Harap!... Vreau să văd cine se joacă aicea cu bangbilibingul... Și mai vreau să-mi arăți animalul cel mare care fosăie pe nări...

Uriașul cu ciocanul începu să râdă netezindu-și mustățile. Rândea și omulețul cel mic și negru, cu o gură până la urechi, ca a lui Paf.

— Tare mai ești mata șugubăț! vorbi uriașul. Care va să zică, noi ne jucăm aicea cu bangbilingul? Asta-i chiar o istorie bună s'o spun și boierului.

— Animala care i se părea lui că fosăie, trebue să fie foalele! se dădu cu părerea omulețul. Numai că asta-i pare lui animală... Asta vrei tu să spui?

Lui Pif nu-i plăcu defel că omulețul îl tutuia. Omul cel mare îi spunea „Sărut mâna". Și puiul lui cel negru, îi spunea

„tu" și „lui". Socoti însă că nu e momentul să lămurească aceste chestiuni. Mai pe urmă, avea să se învețe cu felul de a vorbi al lui Țurlui. Ba, îl găsea acum foarte la locul lui și s'ar mira grozav, dacă Țurlui i-ar spune *mata, conașule, sărut mâna* și alte mofturi.

Căci mi se pare că ați ghicit ? Puiul de harap, era puiu de țigan ! Și pe el îl chema Țurlui, prietenul pentru care Pif, Puf și Paf au acum cea mai nemărginită admirație.

In ziua aceea, Pif a văzut cum se umflă și se desumflă foalele suflând ca să aprindă jăraticul. A văzut cum bate tata lui Țurlui în nicovală cu ilăul și barosul, turtind fierul foalele suflând ca să aprindă jăraticul. A văzut cum bate Țurlui trăgând și el cu ciocanele cele mici : Bang! Bang-bing bilibing !

Acum a înțeles că nu era joacă măcar că Țurlui părea că face o treabă foarte veselă. Așa râdea el și lucra fără nicio grijă. Ba chiar, spusese :

— Ia'n dă tu oleacă, dracu ista pestriț, să-l punem aici pe nicovală și să-i tragem un baros ! Haoleo ! Numai un baros... Să-i sară muzicuța !

Paf a scăpat de primejdie. Pif îl strângea subsuoară, să nu i-l smulgă cumva Țurlui.

Pe urmă, a înțeles că Țurlui glumește, așa cum face el năzdrăvănii întotdeauna. In privința aceasta, se potrivește cu Paf. Amândoi ar trebui să fie cei mai buni prieteni. Și chiar sunt.

Când îl vede Țurlui începe să-i cânte :

„Hai Paf, ! Hai Paf !
„Vin'la tetea să te facă el pilaf !"

Și cântă și face semn cu ciocanul, să-l întindă pe nicovală, ca să-l facă pilaf.

Dar Paf nu se mai teme. Știe că Țurlui n'are să-l facă

pilaf. Il ia numai în mână, îl răsucește, îl strânge de muzicuță și se minunează ce mecanism are în pântece, de poate sări, dă ochii peste cap, cască gura și cântă.

— Asta-i a dracului mașinărie! spune Țurlui. Am să-l desfac, să văd cum e înlăuntru, și am să fac și eu una la fel.

Din această prietenie, deocamdată Paf s'a ales cu niște semne pe toată viața. De pe mâinile lui Țurlui, au rămas pe hainele lui Paf o sumedenie de pete de unsoare și de funingine, pe care nu le mai poate șterge nimeni. Costumul lui Paf a pierdut din strălucire. Acum, toate culorile de care era foarte mândru, au început să se prefacă într'un fel de negru unsuros.

Nici nu-ți vine să te mai atingi de el!

Pif vrea să se facă lăutar.

Un lucru nu pot înțelege Pif, Paf și Puf.

De ce toată lumea vorbește cu dispreț despre Țurlui?

Toți îi spun că e un puiu de cioară, baragladină — un puiu de țigan flenduros.

Bunicuța chiar i-a hotărît lui Pif, de câteva ori:

— Ia vezi, dragă Pif, mai rărește-o pe la fierărie! Mie nu-mi prea place să te văd jucându-te cu un puiu de țigan... Dela unul ca el, n'ai tu ce să înveți

Cum, n'are ce să învețe?

Dimpotrivă. Pif a învățat dela Țurlui, niște meșteșuguri și niște isprăvi, de care e foarte mândru.

Cum se fac belciuge și cum se pot deschide lăcățile fără cheie. Cu un cuiu răsucit. Invârți cuiul și gata! Lăcatul s'a descuiat.

A mai învățat apoi, să cânte din drâmbă. Are Țurlui o drâmbă, pe care n'o dă pe toate bogățiile din lume.

„Hai Paf. Hai Paf. !"
„Vin la tetea să te facă el pilaf !"

— Ştii tu ce-am să mă fac, când oi fi mare ? l-a întrebat într'o zi Ţurlui pe Pif.

— Poate vrei să te faci ministru, ca mine ? a răspuns Pif.

Ţurlui a început să râdă.

— Ce-i aia Menestru ? Mia nu-mi trebue Menestru... Eu am să mă fac lăutar ! Cânt boierilor la nunţi şi la cumătrii. Boierii îmi dau de băut şi-mi asvârl bacşiş. Haoleo ! Ce mai bacşiş svârl boierii le petrecere ! Pe urmă, le cânt la ureche... Atuncea să te ţii la bacşiş, taică Ţurlui !

Din ziua aceea, Pif s'a hotărît să se lepede şi el de gândul să se facă ministru. Lăutar i s'a părut ceva mai vrednic de dânsul ! Chiar i-a spus bunicuţei, acest plan.

— Ştii mata, bunicuţo, că eu nu mă mai fac ministru ?

— Şi [illegible] nu te mai faci ministru, Pif ? a întrebat bunicuţa zâmbind şi prvindu-l pe sub ochelari.

— Nu-mi place, bunicuţo. M'am săturat...

— Şi pe ce-ai schimbat ?... Ce-ţi place acum ?

— Bunicuţo, eu mă fac lăutar ! încredinţă Pif cu hotărîre.

Bunica a ridicat mâinile spre cer, minunându-se :

— Bine, Pif, ce fel de vorbă e aceasta ? Cine a putut să-ţi bage în cap asemenea prostii ? Mi se pare că iar ai fost astăzi pe la fierărie...

Pif nu spune dacă a fost ori nu pe le fierărie. Deocamdată, el vrea să dovedească bunicuţei, că meseria de lăutar nu-i de lepădat.

— Ascultă mata, bunicuţo... Invăţ să cânt din scripcă şi din cobză. Şi când se duce vestea, mă chiamă boierii la nunţi şi la cumetrii. Cânt toată noaptea, iar boerii au să-mi dea de băut şi au să mă umple de bacşiş .. Pe urmă le cânt şi la ureche... Asta le place boierilor mult. Atuncea să te ţii la bacşiş, mă taică Pif ! Măi !

Bunicuţa îşi încleştă mâinile de mirare. Spuse :

— Dar aceasta e ceva ne mai pomenit, dragă Pif ! Te pof-

tesc să nu mai stai de vorbă cu Ţurlui al dumitale. Acestea sunt bune pentru el... M'ai înţeles ? Am să-l chem la mine şi-am să-i răsucesc urechile, dacă-ţi mai bagă asemenea prostii în cap...

— Bine, bunicuţo ! Lasă-l mata Nu mă mai duc pe la el...

Aşa, Pif a socotit că îşi apără prietenul cel negru. Are să se mai ducă pe la el. Dar după amiază, când doarme bunicul şi bunica.

Până atunci se duce la pârâu.

Pârâuaşul curge prin fundul livezii. E atât de mic, încât îl poate păşi cu piciorul. Puf sare de pe un ţărm pe celălalt, fără să se stropească măcar pe labe.

Acolo, a făurit Pif, împreună cu Iliuţă Nucă, o moară de şindrilă. A dat drumul la corăbii de hârtie, făcute de bunicul. I s'a părut la început că e un pârâuaş cum nu se mai află altul pe lume. Nu se mai sătura jucându-se.

Acum, îi place mai puţin.

Ii place mai puţin, de când i-a spus Ţurlui, că el n'ar da nici două parale pe aşa „spurcăciune" de apă. El se duce la iaz. Acolo se scaldă, înnoată, prinde raci şi peşte. A adus într'o zi şi scoici. Toată Dumineca şi sărbătoarea, Ţurlui stă numai la iaz. Fierăria nu lucrează. Şi atunci tot lacul e al lui !

Pif n'are voie să se ducă la iaz. N'a mers niciodată. Bunicul a vrut într'o zi să-l ia cu dânsul. Dar s'a împotrivit bunicuţa.

El nu poate pricepe de ce se teme atât bunicuţa de lac ? Poate, pe insulă sunt sălbateci care mănâncă oameni ? Poate, acolo, sunt toată ziua furtuni şi se înnecă corăbii ? Aşa ceva ar vrea şi Pif să vadă şi să i se întâmple, ca lui Robinson Crusoe.

— Ce spuneţi voi, Puf şi Paf ? N'ar fi bine să fim şi noi Robinson Crusoe ?... Eu Robinson, tu, Paf, să fii papagalul şi

tu, Puf, cățelul cel credincios... Pe Turlui l-am face Vineri. El chiar e o leacă de harap, ca Vineri...

Puf strănută, fiindcă-l gâdilă un bondar în nări. Lasă bondarul și vine la Pif, dând din coadă. Și el e de părerea aceasta. De ce adică, n'ar merge la iaz, să se suie pe-o corabie și să naufragieze într'o insulă ?

Cât despre Paf...

Paf râde cu gura până la urechi, când se gândește cum s'ar înveseli cu toții de asemenea ispravă.

In insula lui Robinson Crusoe.

Bunicii au plecat la oraș. E sărbătoare și s'au dus la un prieten bolnav.

Pif, Paf și Puf au rămas singuri în seama Catrinei.

Iar Catrina s'a dus la horă.

E cald. Ceilalți servitori dorm. La fierărie nu se mai aud ciocanele : Bang-bingbilibing. A plecat undeva și Iliuță Nucă. Poate o plimbare cu Mâgârdici n'ar strica ! Dar singur, Pif nu știe să pună șeaua și frâul. Și nici n'ar putea să se urce în scări.

Au coborît tustrei la pârâuaș.

Pif, Paf și Puf.

Morișca de șindrilă s'a stricat. Nu se mai învârte. Și nu e Iliuță Nucă s'o dreagă. Nu mai au nici corăbioare de hârtie. Toate s'au înnecat ! Și bunicul nu e, să facă altele noui.

— Mie a început să-mi fie urît ? spune Pif.

— Și nouă, la fel ! ii dau dreptate Paf și Puf.

Paf s'a culcat cu fața în jos, cu nasul de ardeiu în iarbă. Puf s'a încolăcit și încearcă să doarmă. Dar nu-l lasă mustele în pace. Pif aruncă în pârâu cu pietricele.

Deodată, cineva îl strigă :

— Piiiif! Unde eşti tu, măi Pif?

Toţi s'au ridicat bucuroşi. Pif, Paf şi Puf.

E glasul lui Ţurlui. Şi iată-l şi pe Ţurlui! A sărit gardul şi vine la dânşii.

— Am venit să vă iau la iaz... Acum nu te mai poate opri coniţa... Nu ne vede! Mergeţi?

— Gata! rosteşte Pif, plin de veselie. Stăi, să iau umbrela bunicuţei.

— Ce să faci cu umbrela? se miră Ţurlui.

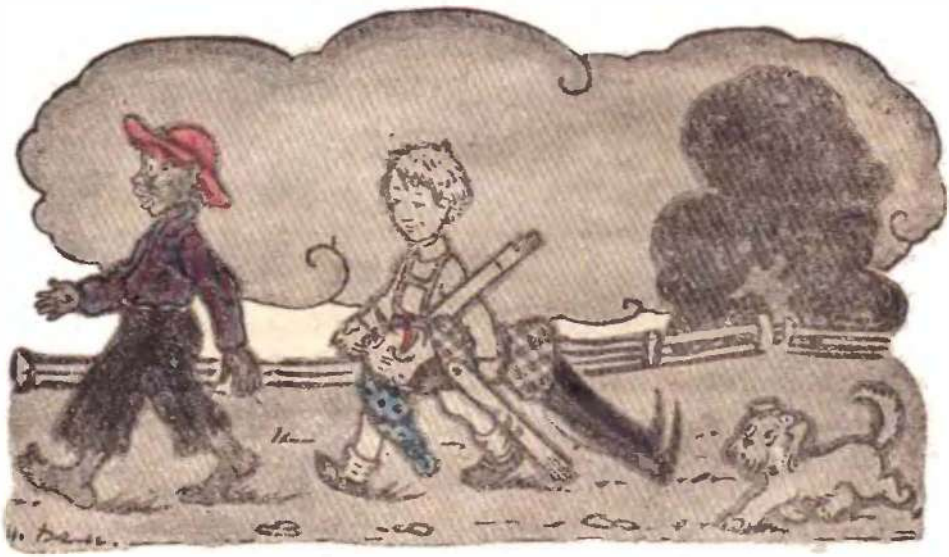

...Au pornit cu toţii tiptil, pe sub gard...

— Cum ce să fac?... Dacă mergem în insulă, îmi trebue numaidecât umbrelă. Aşa avea una şi Robinson Crusoe.

Ţurlui râde cu dispreţ şi spune:

— Eu nu ştiu cine e Cruzoia acela, de tot îmi vorbeşti numai de el... Trebue să fi fost un nebun ori un fel de fudul!.. Ce căuta el pe iaz cu umbrela? Mai bine ţi-ai lua şi tu, măi băiete, o pălărie ca a mea...

Lui Ţurlui nu-i plăcea umbrela lui Robinson Crusoe. Şi mai spunea că nu-i plac nici oamenii fuduli.

Dar adevărul cel adevărat este că se simţea şi el grozav de fudul de pălărie ! In celelalte zile, umbla cu capul gol şi cu părul plin de unsoare şi de funingine. Numai Dumineca şi sărbătoarea îşi punea o pălărie verde şi prea mare pentru capul lui. O pălărie căpătată. Iar din pricina cestei pălării, nu-şi mai încăpea în pene.

Pif a dat fuga în casă. Şi-a luat şi el pălăria. Au pornit cu toţii tiptil, pe sub gard, pe urmă printre porumburi, să nu-i vadă nimeni.

Până la iaz au scăpat cu bine. Câmpul era gol. Toţi oamenii se odihneau acasă, ca în zi de sărbătoare. Flăcăii şi fetele erau la horă. Printre ogoare şi pe drum nu se afla ţipenie omenească.

I-a văzut o babă. Dar baba n'avea grija lor. Culegea ierburi de leac.

Puf sburda bucuros. Intra în porumburi, mirosea movilele de cârtiţe, sărea după lăcuste, lătra după vrăbii.

Odată îşi vârî nasul într'un muşuroiu de furnici. De abia a apucat însă a mirosi, că a şi sărit scheunând, strănutând şi frecându-se cu botul prin iarbă.

Năvăliseră furnicile, îl pişcau de nări şi nu mai putea scăpa de ele.

Când se scutură bine, veni lângă Pif, gâfâind.

— Incă aşa nişte drăcării mici şi rele, n'am mai pomenit în zilele mele !... spuse dând din coadă.

— Hei ! Ai să mai vezi tu şi altele, măi Pufuleţ cu părul creţ ! îl desmierdă Ţurlui pe spinare.

Şi îndată, pe spinarea lui Puf au rămas urme unsuroase şi negre. Căci Ţurlui îşi punea Dumineca pălărie nouă, dar pe mâini nu se spăla el nici în zile mai mari decât Dumineca.

— Iaca, de-*amu* se vede şi iazu' ! vorbi Ţurlui.

— Nu se văd corăbiile ! se miră Pif. Cu ce mergem în insulă ?

— Innotăm ! spuse Ţurlui. Ce, tu nu ştii să înnoţi ?

Pif mărturisi că nu ştie să înnoate.

— Nu face nimic ! îl mângâie Ţurlui. Trecem atunci cu barca dela moară. Era acolo o lotcă... Moş Neculai trebue să fie la cârciumă. Ne strecurăm pe furiş eu fur lopeţile...

— Nu-i bine să furi ! spuse Pif.

— Parcă eu spun că-i bine !... Dacă te prinde mai ales, apoi atunci e rău de tot ! Vai de *chelea* ta ! Dară pe mine nu mă prinde... Ştiu eu unde ascunde lopeţile Moş Neculai... Asta o fac numai pentru tine, Pif... Când sunt singur, n'am eu nevoie de barcă şi de lopeţi. Mă desbrac şi-mi ascund hainele intr'o scorbură de răchită... Pe urmă mă asvârl în apă, încep să înnot şi du-te băiete !

Vorbea numai Ţurlui, foarte fudul sub pălăria lui mare şi verde.

Pif privea. Privea şi se minuna. Aşa un lac înţelegea şi el. Mai mare decât marea ! Păcat că nu sunt corăbii şi că nu e furtună. Dar furtuna poate că vine mai târziu !

— Haide apucă pe aici ! arătă Ţurlui, drumul la barcă. Acuma să mă aştepţi, ca s'aduc întâi lopeţile.

Pif, Paf şi Puf s'au aşezat pe marginea iazului să aştepte.

O broască sări pe mal şi începu să-i privească cu ochii ei mari şi aurii. Puf se repezi să o apuce în gură, dar o lepădă îndată cu scârbă. Incă nu mai prinsese vreodată în gură, ceva atât de rece şi umed.

Se întoarse dând din coadă şi scuipând foarte furios :

— De acum nu mai pun gura pe nimic... Urâte dihănii a mai lăsat Dumnezeu pe pământ ! Ţie nu ţi se pare, Pif ?

— Adevărat, răspunse în locul lui, Paf, care el se credea frumos nevoie mare.

Pif n'avu când să răspundă.

Venise Ţurlui cu lopeţile.

Se svârli în barcă și luă el comanda poruncind:

— Acum, urcați-vă înainte! Eu desleg frânghia... Împing, sar după voi și am să vă duc mai avan ca în corabia lui Cruzoia.

Intâi se urcă Pif cu Paf în brațe, Puf se codea. Intra și sărea îndată afară. Se vedea că el nu avea încredere nici în corabia lui Robinson Crusoe, nici în meșteșugul de barcagiu al lui Țurlui.

Și n'avea dreptate.

Cum sări Țurlui în barcă și începu să vâslească, a putut să înțeleagă și Puf, că așa barcagiu n'a fost nici pe corabia lui Robinson!

Barca porni pe lac, unde apa era adâncă și întinsă. Pe urmă, Țurlui o împinse printre trestii și papură. De acolo sburau stoluri de păsări. Se vedeau în apa limpede, pești, melci și alte vietăți, mici ca gângăniile. Apoi barca ieși din trestii și dădu peste altă parte de lac, încă mai mare și mai liniștită.

— Acolo e plavia! spuse Țurlui, lăsând o lopată și arătând cu degetul lui negru ca funinginea.

— Ce e aceea plavie? întrebă Pif.

— Boierii îi zic, pesemne, insulă! Noi îi spunem plavie... Acolo am eu ascunse undițele mele.

Țurlui mai vâsli de câteva ori cu lopata, pe urmă opri sub o salcie, în marginea insulei.

— Am ajuns! spuse sărind pe mal.

— Nu sunt sălbatici? întrebă Pif, cu neliniște.

— Aici nu sunt decât împărați! îl încredință Țurlui. Împăratul crapilor și împărăteaesa știucilor! Și mai este împăratul păsărilor! Ei sunt mai mari peste iaz și papură.

— Atunci n'avem nicio grijă! se bucură Pif.

Și coborî, fiindcă știa că împăratul crapilor și împărăteasa știucilor, ca și împăratul păsărilor, nu putea avea nimic de împărțit, cu Pif, Paf și Puf.

Pe urmă s'a ridicat o furtună şi Ţurlui a mâncat o bătaie.

Insula lui Robinson Crusoe nu era mare. Dar se cunoştea că pe acolo a trecut Robinson. Se afla un fel de colibă, veche şi dărâmată.

— Asta-i coliba lu Robinson !... rosti Pif cu bucurie. Ce ţi-am spus eu ?...

— Ce mi-ai spus ? îl strâmbă Ţurlui în batjocură. Mi-ai spus prostii ! Aicea n'a stat niciun Cruzoia... Aci e o colibă unde se adăpostesc pescarii când plouă.

Pif văzu că n'are cu cine vorbi. Şi-i păru rău pentru Ţurlui, că el n'a avut o mamă să-i citească minunata întâmplare a lui Robinson Crusoe. Atunci n'ar mai spune că nici n'a fost un Robinson şi că n'a stat el atâţia ani în această colibă, unde se mai cunosc urmele şi acum.

— Uite, aci făcea el focul ! arătă Pif, urme de foc pe iarba arsă.

— Da ! Aici fac eu focul, când prind peşti şi-i frig. Ai să vezi acuşi !... Ii prind, îi frig singur pe cărbuni şi-i mănânc. Ai să mănânci şi tu.

Acestea îl umplu de admiraţie pe Pif. Dar în fundul sufletului, tot nu-i venea să creadă că Ţurlui poate să prindă peşte, să facă foc şi să-i frigă.

— Hai după mine, că ne-apucă noaptea stând cu mânele în sân ! porunci Ţurlui pornind înainte.

Pif, Paf şi Puf merseră după el.

Intr'o scorbură de salcie, Ţurlui îşi avea ascunse undiţele. Le scoase şi începu să le cerce cârligele.

— Dă-mi şi mie una ! se rugă Pif.

Ţurlui îi dădu una. Pe cea mai rea.

Şi îi spuse :

— Ţi-o dau aşa, ca să nu stai degeaba. Dar peşte, ai să prinzi tu când mi-oi vedea eu ceafa, măi Pif !... Pentru asta trebue meşteşug.

Pif se simţi ofensat. Apucă undiţa, hotărît să prindă numaidecât un peşte, ca să-i arate el lui Ţurlui.i Când răsuci undiţa ca un biciu deasupra capului, cârligul prinse din sbor pălăria cea nouă şi verde a lui Ţurlui şi o svârli cât colo, în lac.

Ţurlui rămase cu gura căscată.

Paf râdea cu gura până la urechi.

Incepu să latre foarte vesel şi Puf, fugind de colo-colo, pe ţărm.

— Am pus-o de mămăligă ! spuse Ţurlui, scărpinându-se în cap.

Pe urmă, se aşternu pe brânci şi începu să pescuiască pălăria şi să o tragă la mal cu varga undiţei. O prinse, o stoarse de apă şi o aşeză într'un băţ, să se usuce.

— A doua oară, să ştii că ţi-l iau pe Paf şi ţi-l svârl drept în mijlocul iazului, să facă baie ! ameninţă Ţurlui necăjit.

Pif tăcu. Se simţea vinovat. De altfel nu veniseră aici să se certe.

Incepură să pescuiască, aşezaţi cuminţi sub răchită.

— Unu ! strigă Ţurlui, trăgând cu undiţa şi scoţând un peşte spânzurat în cârlig.

Il desfăcu din ac şi îl svârli în iarbă. Peştele se svârcolea cu solzii lui argintii în bătaia soarelui. Puf se apropie să-l miroasă dar nu îndrăsni să pună gura pe el. Se învăţase minte, după cele ce păţise el cu muşuroiul de furnici şi cu broasca.

— Doi ! strigă Ţurlui, a doua oară, svârlind alt peşte. Ia să-i pui în ulcică ! Eu am aici şi o ulcică... Am şi sare. Trebue să ştii dela mine, măi Pif, că eu dacă vreau, pot sta aici şi o lună ! Ce mânca am !... Ce bea am !... Unde dormi am !...

— Rămâi şi eu cu tine o lună ! se hotărî în scurt Pif.

Mă înveți și pe mine cum să aprind focul și cum să frig peștii.

— Mai întâi trebue să înveți cum să-i prinzi. Că de fript și de mâncat, nu-i mare lucru... Trage repede!

Pif trase repede, cu răsuflarea tăiată de bucurie.

In vârful undiței spânzura un peștișor mic și necăjit, cât un deget.

— Tot e bun! îl încurajă Țurlui.

— Pe acesta îl frig și-l mănânc eu! vorbi Pif cu mândrie.

Îi dădu drumul în oala de lut a lui Țurlui. Peștișorul începu să să sbată în apă, alături de ceilalți pești mai mari, prinși de profesorul lui Pif.

— De-acum ajunge! hotărî Țurlui. Să facem focul... Mi se pare mie că are să ne prindă o leacă de ploaie.

Un vânt subțire începu să încrețească oglinda apei. Trestia și papura se clătinau înfiorate. Au trecut sburând grăbite, niște păsări mari și albe.

Țurlui însă n'avea vreme să se gândească la toate acestea. El aduna trestie uscată și bucăți de găteje, să pregătească focul.

Când ridică o moviliță, scoase un amnar, o cremene și o bucată de iască. Scăpără și suflă să aprindă întâi iasca. Pe urmă, cu iasca aprinsă, dădu foc la câteva fire de iarbă uscată și de trestie, suflând mai cumplit ca foalele din fierărie.

O ață subțire de fum se ridică din moviliță, pe urmă flacăra săltă vesel, întărită de vânt.

Pif privea cu admirație.

— Așa făcea focul și Robinson Crusoe! rosti plin de convingere.

— Dacă ai să-mi bați capul cu Crozoia al tău, am să te las cu el aici și am să văd cum te scoate el la mal!... amenință Țurlui. Eu nu vreau să știu ce făcea Cruzoia! Mai bine învață dela mine, că eu îs tata focului!...

Ţurlui avea dreptate. Înţelese şi Pif. Il lăsă în pace, hotărît să nu-i mai pomenească de Robinson, cu care se vede că Ţurlui avea o răfuială veche.

— Acum, dă ulcica la mine să ne pregătim un ospăţ ca acela !... porunci Ţurlui.

Pif se duse la ţărm şi aduse ulcica.

Socoteala lui de acasă se cam schimbase.

Când a venit aci, credea că el are să fie Robinson şi Ţurlui are să fie Vineri, robul lui Robinson, ca să facă tot ce-i porunceşte stăpânul.

Aci, însă, Ţurlui poruncea şi Pif asculta.

Cu un briceag, Ţurlui spintecă peştii, îi curăţi, îi presără cu sare, îi înfipse într'o ţăpuşe şi începu să-i frigă la cărbuni. Pif îşi fripse şi peştişorul lui. Rămase îndată în locul peştişorului cu solzi argintii, o bucată neagră şi arsă, ca un tăciune.

— Cu acela n'ai să te saturi tu ! rânji cu batjocură Ţurlui. Stai să-ţi frig eu un crăpuştean !

Şi Ţurlui fripse pentru Pif un crăpuştean.

— Acuma n'avem furculiţi şi farfurii ! băgă de seamă Pif.

— Poate vrei şi faţă de masă ! râse în bătaie de joc Ţurlui. Măi băiete, aicea se mănâncă cu farfurie de frunză şi se apucă bucata cu mâna. Ia'n te uită la mine !

Când spuse, Ţurlui şi aruncă o bucată de peşte în gură, pe care o prinse din sbor, o mestecă clefăind şi o înghiţi cu mare poftă.

Pif n'avu încotro. Mâncă şi el cu mâna, gândindu-se la tot ce-ar păţi el, dacă l-ar vedea cineva de acasă, ospătând în halul acesta.

Deodată picături mari începură să răpăie de sus şi o ploaie repede îi despărţi de lumea cealaltă. Nu se mai vedea nimic, de pe malurile de dincolo. Trestiile încovoiate de furtună, se sbăteau plecându-se într'o parte şi în alta...

cu iasca aprinsă, dădu foc... suflând mai cumplit ca foalele din fierărie

— Fugi în colibă ! strigă Ţurlui. Eu mă duc să-mi aduc pălăria.

Pif, Paf şi Puf se retraseră în colibă. Prin acoperişul spart, apa începu îndată să curgă gârlă. Cu mare greu îşi găsiră un ungher mai adăpostit.

— Mare furtună ! rosti Pif, către Puf şi Paf. Acuma se înnecă toate corăbiile !...

Puf se ghemui să nu-l ajungă apa. Paf râdea cu gura până la urechi. Aşa îi plăcea şi lui ! Cu barca s'a plimbat. De pescuit au pescuit. Au mâncat şi peşte fript. Acum au şi furtună. Tot ce-au dorit, se împlinea după cum au visat.

— Asta-i ploaie care poate să ţină până la noapte ! spuse Ţurlui, când veni cu pălăria care făcuse a doua baie. Ţine până la noapte, şi nu ştiu cum avem să plecăm acasă.

— Dormim aici ! hotărî curajos Pif. Facem pe rând de pază. Sau aprindem un foc mare, să ne vadă alţii, să vină şi să ne scape din primejdie.

Pif era să spună :

— Să ne scape, cum l-au scăpat corăbierii pe Robinson Crusoe...

Dar îşi aduse aminte că lui Ţurlui nu-i place să-i amintească nimeni de Robinson. De aceea tăcu şi se strânse mai tare, să se ferească de apa care năvălea în colibă.

Aşa au stat vreme de un ceas. Ploaia, în loc să se potolească, se întărise. Incepea să se întunece. Pif moţăia ostenit cu Paf pe genunchi. Puf dormea de-a-binele şi visa prin somn.

Deodată se auziră glasuri şi tropote de paşi afară.

— Aicea sunt ! I-am găsit !... vorbi un glas gros.

— Aceştia sunt sălbateci ! sări în picioare Pif. Ţurlui, scoate repede briceagul să ne apărăm !...

Puf lătra cu înverşunare. Chiar Paf o sfeclise şi râdea ca vai de capul lui.

Iar Ţurlui îşi pierduse tot curajul şi spuse :

— Am păţit-o mai rău decât cu sălbatecii, măi Pif ! Aista

e glasul lui Moș Neculai. Ne-o căutat și ne-o găsit !... Am să mănânc o bătaie soră cu moartea... De asta nu scap !...

Moș Neculai apăru în ușă.

Se repezi la Pif și îl luă în brațe.

— Aici erai, cuconașule ? Bine că a dat Dumnezeu și te-am găsit, că ne sărise inima din loc.

Pe urmă, se întoarse la Țurlui și începu să-l lovească cu piciorul, strigând la el :

— Bine, mă mișelule ! Cum ai îndrăsnit să aduci în pustietățile acestea pe nepotul boierului ? Dacă se întâmpla o posnă ? Dacă se răsturna barca... Ei lasă, că-ți arăt eu, să mă pomenești câte zile-i mai trăi !...

Moș Neculai răcnea din gură și izbea din picior. Țurlui, cât era de viteaz când se afla singur sau numai cu Pif, începuse acum să se bocească și să se vaite în chipul cel mai rușinos :

— Nu mai da, Moș Neculai !... Ia uite, mă Pif, cum mă bate și mă ologește și tu îl lași să mă omoare cu zile !

— Cum spui, *tu ?* strigă Moș Neculai. Cum cutezi tu să spui la nepotul boierului *„măi Pif"* și *„tu"* ? Hai ?... Na, pentru *măi* ! Și na, pentru *tu* !... Că pentru celelalte, am eu altă socoteală...

— Lasă-l, Moș Neculai ! se rugă Pif. Nu-i el vinovat...

— Nu-i el ? Atuncea eu sunt ?...

Și dă-i ! Și trage-i !

Țurlui își puse pălăria pe cap, fiindcă nu găsise un loc mai bun să o ferească de apă și de murdărie. Moș Neculai i-o trase pe ochi și îl învârtea cu pălărie cu tot, întorcându-l tot cu spatele și dându-i câte un picior, unul după altul.

— Imi rupi pălăria, Moș Neculai ! striga și se văita Țurlui, fiindcă îl durea pălăria mai rău decât locul unde lovea piciorul morarului.

— Lasă, că ți-oi rupe eu oasele !

Moș Neculai îl înveli pe Pif în suman și ieși cu el, afară

prin ploaie. Se urcă în barcă, îl aşteptă pe Puf şi porniră vâslind repede, spre ţărm.

Acolo aştepta Catrina. Se întorsese dela horă, văzuse că Pif, Paf şi Puf nu erau nicăieri. Pornise în căutare, dăduse de veste şi aflase dela baba cea care culegea ierburi de leac, că-i văzuse mergând spre iaz.

Aşa s'a terminat întâmplarea din insula lui Robinson Crusoe. Ţurlui a rămas acolo în noaptea aceea.

N'a vrut să-l ia Moş Neculai. L-a lăsat să vină înnot, când o trece ploaia şi când i-o trece lui mânia.

Iar bunicii n'au aflat niciodată.

Se mirau numai, de ce Pif nu mai vorbeşte despre lac, despre insula lui Robinson Crusoe şi de ce nu mai cere să-l ducă nimeni acolo.

* * *

Povestirea noastră sfârşeşte aici.

A sosit toamna. Au început să se scuture cele dintâi frunze galbene.

Sus, pe cer, se văd trecând păsări mari, care pleacă spre alte ţări depărtate şi calde.

Lumina soarelui e mai slabă, iar noaptea se face mai de vreme.

Au murit fluturii. S'au veştejit florile.

Fără fluturi şi fără flori, grădina e pustie şi tristă.

Iar într'o dimineaeţă, bruma a căzut ca un praf mărunt de argint.

— Mâine, plecăm la oraş ! vesti bunicuţa. Ce zici ?... Deacum, la cealaltă vară, mai vii la noi, dragă Pif ?

— Se înţelege că vin. Eu nici nu mai vreau să stau vara, decât aici, la ţară...

A doua zi, poarta s'a deschis în lături.

Pif s'a urcat în automobil, pe genunchii bunicului.

Toţi au venit să-i ureze drum bun.

Mâgârdici bate din copita lui mică. Face din cap:

— Da-da! La bună vedere! Mai vino pe aci. Te aşteptăm.

Iliuţă Nucă priveşte în pământ cu ochii înnotând în lacrimi. I-a adus un fluier nou şi învârstat, pe care i-l dăruieşte lui Pif, ca să nu-şi uite prietinul.

De după poartă, negru, flenduros şi uns de cărbuni, Ţurlui îi face semn cu mâna.

— La anul! la anul.. Şi să vii fără Crusoia cela!...

Măcar că nu e nici Duminecă, nici sărbătoare, Ţurlui şi-a pus pălăria cea verde şi mare, în cinstea prietenului.

Toţi câinii s'au adunat în jurul automobilului. Ursu, Lupu, Sultan, Dolca şi Bodolan. Privesc cu ochii lor mari şi buni. Înţeleg că le pleaecă un prieten. Şi-i spun:

— Să nu ne uiţi, Pif, să nu ne uiţi!... Poate la anul, vreunul din noi n'are să mai fie. Tu însă, să nu ne uiţi!

Pif face cu mâna lui mică:

— Nu! Nu vă uit. Pe nimeni n'am să uit. Niciodată n'am să uit vara aceasta...

—Haide! porunceşte bunicuţa.

Automobilul a pornit. Poarta s'a închis în urmă.

Paf nu mai râde pe genunchii lui Pif. E negru de tot, plin de unsoare. Şi-a pierdut clopoţelul din moţul scufiţei. Nici muzicuţa din piept acum nu mai cântă. Nici mecanismul care îl dădea peste cap, nu mai merge. E acum o paiaţă murdară şi veche. O paiaţă bătrână care nu mai ştie să râdă.

Ce are de a face? E o paiaţă care a trăit o vară veselă şi plină de peripeţii, cum n'a mai trăit nicio paiaţă din lume.

Iar Pif, e şi el negru ca un puiu de ţigan. Pârlit de soare, pare mai mare şi e mai voinic decât acum trei luni.

Puf scânceşte pe genunchii bunicuţei.

Scânceşte.

— De acum, iar au să ne inchidă în camera noastră, tocmai sus, unde nu mai vine soarele... De acum, iarăşi spargem ghiveciuri cu flori... De acum, iarăşi intrăm la închisoare...

Din vârful dealului, Pif, Paf şi Puf s'au întors să mai privească în urmă.

De-o parte e casa, cu livada cea mare, cu pârâul îngust, cu morişca părăsită.

De cealaltă parte, e lacul cu insula lu Robinson Crusoe în trestii şi papură.

Şi toate rămân în urmă. Nu se mai văd.

La revedere!

A început să sufle un vânt rece.

415

Na ! Cuțu-cuțu 415 !

— Marș de-aici 415 !

— Închide ușa la bucătărie. Iar intră 415 și fură ceva !

— Ia uită-te, de ce latră 415 ? Bate cineva la poartă...

— Țibă 415 !

— Dă fuga, Mariță ! Banditul cela de 415, iar a încolțit cățelușul cucoanei de peste drum.

— Să nu te văd în ochi, 415 ! Ești un câine urît și nesuferit. M'ai înțeles ?

Cățelul dă din coadă. Semn că a înțeles.

Pe urmă, pleacă nepăsător la isprăvile lui. Semn că puțin îl doare pe el, dacă lumea spune că e urît și nesuferit

Așa e 415 ! Un adevărat cățel-filosof. Știe el bine că nimeni nu poate opri gura lumii, când se pornește.

De altfel, poate chiar el, dacă s'ar uita în oglindă, ar recunoaște că e cel mai urît cățel de pe fața pământului. Ei, și ? Nici nu se uită în oglindă și atunci nici n'are de ce să fie amărît.

El nu e un cățel de salon, cu panglică albastră și zurgălău galben de gât.

A mai văzut el asemenea potăi periate, pieptănate și frizate, plimbându-se târîți de lanț. Mai bine liber, sbârlit și urît, decât fudul și cu lanțul de gât !

Pe alţii i-a văzut cum privesc de obraznic pe fereastra automobilelor. Ştie el câtă frică se ascunde, în dosul acestei ţâfne. Numai odată dacă mârâie la dânşii, se trag înlăuntrul automobilului, ca melcii în găoace. Pe toţi îi cunoaşte ! Nişte sclivisiţi şi nişte câini de nimic, care se linguşesc şi ţupăie pe picioarele lor subţiri ca picioarele de păianjen.

Pe câinii aceia înfumuraţi, nu-i poate el suf[illegible]. Simte scârbă, numai când aude de numele lor. Nişte nume care se găsesc pe toate drumurile. Când strigi unul, răspunde zece Picki. Nicki. Coco. Toto. Pusi. Tip. Top. Dick. Neron. Biberon. Max. Wax !

Nimeni însă nu are un nume fără pereche pe lume, cum e numele lui. Nu ? Spuneţi drept, dacă aţi mai auzit vreodată despre vreun câine care se chiamă 415 ?

Chiar povestea lui şi a botezului, e plină de peripeţii.

Ascultaţi întâmplarea !

Astăvară, stăpânii de astăzi ai lui 415 se aflau la băi. Undeva, în munţi. Cum vă închipuiţi bine, de acolo nu putea lipsi nici Todică, singurul lor copil.

Todică, prietenul cel nedespărţit de acum, al lui 415.

Poate nu-l cunoaşteţi nici pe Todică ? Să vi-l zugrăvesc în câteva cuvinte.

Todică e un băiat sănătos, vesel, neobosit şi gata oricând, să născocească jocurile cele mai năzdrăvane. Obrazul lui e rumen ca un măr domnesc. Ochii albaştri şi sclipind de râs. E adevărat că părul lui, cam sburlit, nu păstrează cărarea pieptănată, decât jumătate de oră, dimineaţa. Dar cum să-şi păzească el, părul lins şi cărarea dreaptă, când are atâtea alte griji ? Todică nu e un băiat somnoros şi cocolit, să moţăiască în fundul patului. Abia îi ajunge ziua, pentru câte are de isprăvit !

Cum a ajuns la băi, într'o singură zi, s'a făcut astăvară prieten cu toată lumea. A luat îndată comanda jocurilor El

hotăra cine să fie haiduc și cine poteraș. Cine e cal și cine vizitiu. Cine e căpitan și cine prizonier.

Când el lipsea sau întârzia, ceilalți tovarăși se învârteau fără rost și fără veselie.

Indată ce apărea Todică, toți făceau roată în jurul său. Parcă se umplea toată valea de larmă și de râsete, de chemări și de însuflețire.

— In sfârșit, bine că a venit Todică ! răsuflau toți.

Și Todică pregătea îndată o expediție, care până atunci nu mai trecuse prin minte nimănui.

Dar Todică mai avea și alte ocupații.

Până atunci, trăise numai în oarș. Văzuse numai case cu ziduri înalte și cenușii, străzi pline de vuiet, de automobile, de tramvaie și de fum de benzină. Dela fereastra de sus, dela etaj, privea în capul trecătorilor, care se vedeau jos, în stradă, întotdeauna grăbiți și mici, ca sute și sute de furnici negre.

Acum, descoperise că pe lume se află ceva mai frumos și mai plăcut. Un adevărat raiu al copiilor ! Descoperise pădurea de brad, unde se joacă veveriţele, alungându-se de pe o creangă pe alta. Izvorul rece și limpede, clipotind sub frunzele înalte de mintă, cu miros răcoros de pastile. Lacul, unde se vede cerul ca într'o oglindă. Potecile ascunse. Tufișul de alun, unde sunt cuiburi știute numai de el. Șoseaua albă, urcând șerpuit, tocmai sus, în munte.

Acestea toate erau împărăția lui.

Nimeni și nimic nu-l oprea să alerge, să se ascundă, să cutreiere potecile și să-și scufunde mâinile suflecate până la cot, în izvorul rece ca ghiața.

Știa un loc sus, pe-un pisc de stâncă, de unde se vede toată valea. De acolo, când își striga numele, răspundeau munții și văile.

— Todicăăăă ! striga el.

— Todică ! răspundea îndată, de aproape, muntele.

— ...odică ! îl îngâna mai încet, de departe, o vale.

— ...dică ! sfârşea alt glas, într'o văgăună.

— Todicăăăă ! îl chema ne mai pomenit de aproape şi de limpede, pădurea, undeva, chiar la spatele lui.

Oricine ar fi crezut că în fiecare ungher al munţilor şi al codrului, se află ascunşi prieteni pe care nu-i cunoaşte.

Prieteni pe care nu-i cunoaşte, dar îl aşteaptă, şi-l strigă. Îl chiamă şi răspund singuri. Se joacă de-a-ascunsul şi se îngână. El ştia dela şcoală, că acesta se numeşte *„ecoul"*. Dar nu putea să se împace cu gândul că din stânci şi poieni, răspunde îngânându-i numele, tot glasul lui, prefăcut în ecou.

Îi plăcea mai degrabă gândul celălalt, că acolo stau tupilaţi alţi copii. Poate copii cu care s'ar înţelege el mai bine decât cu toţi prietenii de până acum...

Câteodată pleca să-i caute. Îi striga, apropiindu-se. Dar ei nu răspundeau. Todică se întorcea ostenit şi trist. Nu-l mai opreau nici izvoarele cu apa de cleştar. Nu mai vedea nici veveriţele, care se dădeau în leagănul crengilor, cu coada lor pufoasă.

Aşa se întorcea Todică, într'o după amiază, pe şoseaua albă, din munte.

Prietenii nevăzuţi îl strigaseră din ascunzişul lor. Pe urmă, deodată au tăcut. Şi Todică era trist ! Mergea cu ochii în pământ, gândindu-se ce jocuri ar mai fi născocit el cu asemenea tovarăşi care iubesc pădurea, munţii, văile şi izvoarele.

Deodată, în marginea şoselei, lângă piatra de kilometru, ceva s'a mişcat şi a scâncit.

Todică se opri, cu inima svâcnind.

Speriat, nu îndrăsni să se apropie.

Poate era o dihanie ascunsă în iarbă ? Un puiu de lup care muşcă. Un bursuc, ori cine ştie ce fiară cu colţi răi ?

Vru să ocolească, pe cealaltă parte a şoselei. Dar scâncetul se auzea slab, fără putere, şi nu-i mai păru de fel ameninţător... Se întoarse în vârful picioarelor, păşind cu teamă.

Strângea în mână varga de alun, gata să se apere sau să o ia la goană.

Incă un pas. Şi altul. Şi încă unul...

Cum i-a venit pe urmă să râdă, de frica lui prosteaescă!

— Ce faci tu aici, cățelule?

Era numai un cățel. Un biet cățel slab şi tărcat, şcheunând părăsit în marginea drumului.

Inima lui Todică îi veni la loc. Inaintă plin de curaj şi se plecă să desmierde blana încărcată de praf a cățelului.

Câinele scâncea încet și prietenos. S'ar fi spus că se bucură și că rostește în limba lui :

— Bine că s'a găsit în sfârșit un suflet de om, să aibă milă de mine !

— Ce faci tu aci, cățelule ? întrebă Todică, alintându-i blana.

— Ham ! răspunse cățelul proptindu-se pe picioarele dinainate.

Ham ! Adică : „Te așteptam !"

— Cum te chiamă pe tine, mă necăjitule !... îl întrebă mai departe, Todică.

Cățelul dădu din coadă și privi rușinat împrejur.

Todică înțelese îndată ce voia să spună cățelul.

Adică :

— Nu vezi, că sunt atât de mic și singur pe lume, încât n'am nici măcar un nume ?

— Săracul de tine ! îl mângâie Todică.

Cățelul clătină din cap și scânci amărît.

— Nu e așa ? spunea în glasul lui. Vai de capul meu ! Sunt un cățel orfan și sărman.

— Văd că ai purici, mata ! descoperi îngrijorat, Todică.

Cățelul nu se rușină de fel de această descoperire. Lătră înveselit, se gudură și privi la Todică, cu ochi șireți.

Spunea, cu alte cuvinte :

— Atâta am și eu ! E singura mea avuție... Dar în purici, pot spune că sunt bogat, nu glumă. Milionar !

— Și ești grozav de urît. Ești cel mai urît cățel de pe lume ! se dădu cu părerea, Todică.

Cățelul dădu mâhnit din coadă și privi cu umilință în pământ.

Oftă și spuse în limba lui :

— Aici, ai dreptate ! Sunt grozav de urît.. O știu și eu. De asta chiar m'au adus aici și m'au svârlit, niște stăpâni

răi și fără inimă... Dar ce pot să fac? Mie drept să-ți spun, îmi place mutra mea... Am și eu hazul meu!...

Todică stătu pe gânduri. Poate cățelul are dreptate. Era urât, dar avea hazul lui! Era un cățel simpatic.

— Poate ești rău? îl întrebă Todică. Ia să te văd pe mătăluță, în cerul gurii!...

Ii căscă gura și privi. Cățelul era negru în cerul gurii ca fundul ceaunului. Semn bun! Aceasta o știe și Todică, din

Dădea voios din coadă și întorcea ochii din când în când, să vadă dacă vine din urmă, prietenul cel nou.

auzite. Un câine negru în cerul gurii, înseamnă că e rău pentru străini și bun pentru stăpân.

— Ai să fii rău cumplit, domnișorule!... îl asigură Todică.

— Ehei! Și încă cum!... aprobă cățelul plin de mândrie.

Todică iar rămase pe gânduri.

Se hotărî, și spuse:

— Vrei tu să fim prieteni?

— Mai întrebi! lătră cățelul vesel și dând din covrigul

cozii. Se înțelege că vreau să fim prieteni... Prieteni până la moarte. Frați de cruce!

— Atunci, hai! La drum!...

— Ham-ham! La drum. Să nu ne apuce seara! o luă înainte cățelul.

Dădea voios din coadă și întoarcea ochii din când în când, să vadă dacă vine din urmă, prietenul cel nou.

Aproape de casă, Todică se opri. Il prinsese o îngrijorare.

Până acum totul fusese ușor și simplu. Acasă era însă tot greul. Se temea de ce va spune doamna și domnul Bunescu, despre acest amic plin de praf și de purici, și urât, urât... Dacă nu-l primesc? Dacă au să-l alunge?

— Ascultă! spuse cățelului. Ascultă, amice...

Cățelul se opri și el, cu urechile ciulite.

— Ascult. Ce veste-poveste?

— Acum e acum! șopti privind în dreapta și 'n stânga, Todică. De-abia acum începe partea cea grea. Dăm ochii cu tata și cu mama... Mă tem că n'au să te primească prea bine, cu dulceață și cafea.

— Cum? Vrei să mă lași? lătră cățelul cu o mare durere. M'ai adus până aici și acum te lepezi de mine? Imi pare rău... Te credeam altfel de prieten. Unde sunt jurămintele?...

— Nu mă înțelegi! rosti Todică, mâhnit că prietenul poate să-l bănuiască de asemenea fără lege. Nu mă gândesc de fel să mă lepăd de tine. Dar vezi, acum trecem un examen greu!... Dăm ochii cu tata și cu mama. Ei hotărăsc! De cum ai să te porți cu dânșii, atârnă soarta ta. Dacă știi să te faci simpatic, atunci bravo ție! Suntem scăpați! De nu, mă tem că am să te văd luat de ceafă și dus la domiciliul tău, la kilometrul 415. Imi promiți că ai să te porți frumos? Ca un cățel bine crescut...

— Las' pe mine! lătră cățelul, dând din coadă plin de încredere în sine.

Era să-i spună:

— Dacă nu ţi-o place să nu-mi spui pe nume !

Dar el îşi aduse aminte că el n'are încă nume, şi nu mai lătră.

— Atunci, hai ! Inainte cu Dumnezeu ! porni Todică.

— Cu Dumnezeu ! îl urmă, căţelul.

Intrară în poarta vilei. Părinţii lui Todică erau în cerdac. Doamna Bunescu lucra la o dantelă. Domnul Bunescu, în faţa ceştii de cafea, citea zirul.

Amândoi ridicară ochii, când au auzit portiţa scârţâind.

— Ce e aceasta, Todică ? întrebă doamna Bunescu, uitându-se mirată la animalul păros şi plin de praf.

— Un căţel, mămico ! rosti cu tărie, Todică.

— Credeam că e un puiu de urs, de lup, altă dihanie ! se minună domnul Bunescu, punând ziarul la o parte.

Căţelul aştepta smerit. Cu botul în pământ şi cu coada neclintită, părea pocăit, nevoie mare. Numai trăgea cu coada ochiului spre Todică.

Ii făcea semn :

— Vezi ? Mi-ai spus să fiu cuminte, şi eu sunt cuminte. Ce mai ai de zis ?... E rândul tău. Acum să te văd !...

Todică nu ştia de unde să înceapă povestea.

Il scăpă domnul Bunescu de această cumpănă.

Il luă din scurt, întrebându-l :

— Şi ce e cu sluţenia aceasta ? De unde e moda, să aduni toate urâţeniile de pe drum ?

— Tăticule, dar nu e urâţenie... E un căţel destul de frumos !

Madam Bunescu începe să râdă.

— Asta numeşti tu frumos, Todică ? Te credeam mai deştept !... Ţi-ai sălbăticit gusturile, prin pădurile aceste. Frumos ? Acesta se poate numi frumos ?

— E frumos... în felul lui ! îşi apără prietenul cu tărie, Todică.

Cățelul privea în pământ cu modestie. Altul, s'ar fi rotit îngâmfat, auzind că e frumos, măcar așa... în felul lui.

Atâta modestie, îi plăcu însă doamnei Bunescu. Intrebă, mai blând :

— Frumos, nefrumos, nu m'ai lămurit însă ce e cu el ! De unde l-ai adus ? Ce caută aci ? Ce ai de gând cu dânsul ?

Todică începu povestea și puse tot sufletul lui în ea Își apără soarta prietenului, cât se pricepu mai iscusit și mai cald.

Când sfârși, doamna și domnul Bunescu erau înduioșați de soarta orfanului.

— Bine ! hotărî domnul Bunescu. Fie !... Să-l ținem pe lângă vilă, până ce plecăm. Pe urmă, îl lăsăm aci... S'o descurca singur, că doar n'o fi poftind să-l dăm la pension !

Cățelul abia își înnăbuși un mârâit, de revoltă.

— Cum, adică ? voia să spună. Vreți să mă învățați cu traiu bun și culcuș cald, apoi după o vară, să mă lăsați iar pe drumuri ?... Aceasta numiți voi faptă creștinească ?...

Ar mai fi avut el multe de spus. Dar socoti că e mai cuminte deocamdată să tacă.

De altfel, știe el că până atunci mai e timp. Multe se pot schimba până la toamnă !

— Să punem pe Marița să-l spele ! vorbi doamna Bunescu. Altfel ne umple casa de purici...

Marița îl spălă cu apă caldă și săpun. Cățelul îndură fără să scoată glas, un chin pe care nici nu-l visase vreodată... Strănuta, tușea și lăcrima.

Dar stătea blând ca mielul.

— Putem strica pe el toată apa din gârlă și tot săpunul din cămară... Tot n'avem să scoatem ceva de seamă, dintr'o slutenie ca dânsul !

Aceasta era părerea Mariții.

Auzind-o. cățelul mârâi :

— Vasăzică așa-mi vorbești ? Ai tu răbdare, că ai să afli curând-curând, cu cine ai de-a face !

Mârâi, iar Marița se minună grozav :

— Ia uite la el, urâtul ! Îl spăl și-l pieptăn, iar el, nerecunoscătorul, mai are glas...

După un ceas cățelul apăru în cerdacul vilei, așezându-se cuminte la picioarele domnului Bunescu. Îi venea să apuce cu dinții papucii de pâslă, să-i târâie și să fugă cu ei, în straturile grădinii. Dar se stăpâni. Știe că de-acum înainte, are să aibă el destul timp și pentru asemenea isprăvi.

Deocamdată trebuia să pară un câine cuminte și ascultător. Un model de cățel cuminte și ascultător, spălat și pieptănat.

Domnul Bunescu lăsase din nou jurnalul din mână. Se uita foarte atent la cățel. Își încruntă sprâncenele, silindu-se să-și aducă aminte de ceva.

Într'un târziu, spuse doamnei Bunescu :

— Nu pot pricepe în ruptul capului din ce neam o fi cățelul acesta ? Seamănă cu toate rasele și nu seamănă cu nicuna !

— E un corciu ! vorbi doamna Bunescu.

— Și încă e corcitura cea mai teribilă pe care am văzut-o în viața mea ! adăogă domnul Bunescu. Uite-te la el și te crucește ! Are bot de mops. Urechi de prepelicar. Păr de câine de salon. Pete de foxterier. Picioare de baset. Și coada !... Coada aceasta covrig, e coadă de câine țigănesc... Nu știi dacă trebue să râzi sau să-ți faci milă de asemenea creatură !

Cățelul se prefăcea că nu aude și că nu înțelege că e vorba despre el.

De după un jâlț de paie, Todică privea pe sub gene, prefăcându-se și el că e foarte atent numai la ilustrațiile dintr'un album. Se temea încă de cele ce spun și hotărăsc părinții. Și se temea să nu se apuce cumva noul lui prieten, de vreo

ispravă, care să strice într'un minut, tot ce câştigase într'un ceas! Dar cățelul stătea cuminte.

Domnul Bunescu luă ziarul şi începu să citească.

Cățelul avea în sfârşit o casă şi avea stăpâni.

Adormi îmbăiat şi periat. Prin somn, visa fericit şi se tolănea ca un puiu de paşă, pe saltea de puf.

* * *

După vreo două zile domnul Bunescu căuta cățelul să-i arunce niste oase de pui

Voia să-l strige şi nu ştia cum.

Spuse, întorcându-se în cerdac:

— Cățelul acesta n'are niciun nume! Trebue să-i găsim numai decât un nume.

— Poate va fi avut el un nume, la foştii lui stăpâni! îşi dădu părerea doamna Bunescu.

Cățelul rosese oasele şi apăruse clătinând din coada bârligată.

— Să încercăm să-i aflăm numele! rosti şi doamna Bunescu.

Şi toți dela masă împreună cu Todică şi cu mosafirul din seara aceea, începură să strige fel de fel de nume.

Cățelul nu răspundea la niciunul. Nici la numele câinilor de salon, nici la numele câinilor de stână, nici la numele câinilor de vânătoare.

Picki! Tom! Block! Grivei! Top! Leuțu! Tip! Lupu! Nero! Cesar! Ursulică! Târcuş!

Nimic! Cățelul nu dădea niciun semn că a purtat vreodată vreun nume. Asculta nepăsător toate chemările şi privea în ochi, pe rând, dela unul la altul, încercând să priceapă ce au toți de-i scornesc atâtea porecle caraghioase.

— Trebue botezat! hotărî domnul Bunescu. Să-i găsim un nume... Un nume mai năstrușnic, ca pentru el!

Mariţa aştepta cu farfuria de bucate, iar toţi nu puteau găsi un nume potrivit căţelului care nu era nici de salon, nici de curte, nici de stână, nici de vânătoare.

Musafirul, om glumeţ; fiindcă se numea Costică Popescu, spuse că-i dărueşte el, unul din numele lui. De ce adică pe un câine, n'ar putea să-l cheme Costică sau Popescu?

Ar fi ceva nou şi neobişnuit.

Domnul Bunescu vorbi atunci, râzând:

— Dacă e vorba de ceva nou şi neobişnuit, am găsit eu... Todică, la ce piatră de kilometru zici că l-ai cules?

— La kiometru 415! răspunse Todică, fără să înţeleagă ce rost are această întrebare.

— Perfect! Să-l botezăm 415! hotărî domnul Bunescu. Na! Cuţu 415! Vin aci, 415!

Căţelul dădu din coadă şi se prezintă la chemare, foarte voios. Părea că şi lui îi place acest nume, cum n'a mai avut niciun câine pe lume.

Şi astfel căţelul rămase botezat pentru totdeauna, cu numărul kilometrului 415.

Acum nu mai avea de ce se plânge de soartă. Avea o casă. Avea stăpâni. Avea un nume. Şi încă, ce nume! Avea şi un prieten, un adevărat frate de cruce; pe Todică.

Toamna, stăpânii nu s'au mai îndurat să-l lase printre străini. L-au luat la oraş.

* * *

L-au luat la oraş, spre disperarea Mariţei, cu care 415 ducea un neîmpăcat război.

Fiindcă trebue să vă spun aceasta; 415 şi-a dat îndată în petec.

Cum a înțeles că stăpânii n'au de gând să se mai lepede de dânsul, s'a așternut pe isprăvi. Una mai lată decât cealaltă. Și când sfârșea una, începea alta !

E adevărat că avea haz în toate isprăvile. Era un câine mucalit ! Degeaba spunea Marița că e un soiu rău, când arunca cu vătrarul după dânsul. Domnul Bunescu se supăra și îl ierta. Doamna Bunescu ridica mâna să-l lovească și nu se îndura. Incepea să zâmbească

Spunea :

— Cățelul acesta are privire de om !... Când se uită în ochi, parcă înțelege nu numai ce-i spui. Parcă înțelege și ceea ce gândești... Păcat că n'are glas !

Dar 415 surâdea pe sub musteață. Dădea din coadă și clipea șiret din ochi. Spunea în felul lui :

— Cum, n'am glas ? Intreabă pe Todică, dacă nu ne înțelegem mai bine, decât am vorbi cea mai frumoasă limbă din lume...

Cu un lucru mai ales nu se prea împăca, 415.

Cu locul prea strâmt din curte.

El fusese născut și crescut în mijlocul pădurii. Avea nevoie de aer și de libertate. Strada nu-i plăcea. Ce e aceea o stradă ? Un drum strâmt, gâtuit între ziduri de temniță, bătut de pietre și cu asfalt unde nu e praf, unde nu e iarbă, unde nu-s pomi. Abia ai scos capul și *Bang ! Bang !* vine tramvaiul ca o casă de fier pe roate, gata să te strivească. Abia scapi de tramvai și guiță un automobil. Mai bine pagubă, decât așa libertate !

Noroc că Todică, Joia după amiază și Dumineca îl lua cu el la plimbare. Atunci ajungeau în niște grădini mari, cu poteci de nisip și cu straturi de flori. Era locul de joacă al copiilor. Todică își găsea acolo prieteni vechi. In jocurile lor, lua parte foarte însemnată și 415.

La început, toți copii au pornit pe râs, când au văzut așa câine urât.

— De unde l-ai cules, Todică ?

— Ia uite ce nas are ! A furat nasul dela un cârn.

— De ce nu-l duci la muzeu ? Sau la Moşi ? Câştigi bani cu el !... Toată lumea are să vină, să vadă cel mai urât câine din lume.

Todică îşi muşca buzele. Iar 415 înţelegea că e vorba despre el. Şi înţelegeae că vorbele acelea nu erau de prea mare admiraţie. Privea la Todică, privea la prietenii lui.

Intreba :

— Ce spun gălbejiţii aceştia de prieteni ai tăi ? Ce-ai zice oare, să înşfac unul de fundul pantalonilor ? Aşa, de-o probă !...

— Fii cuminte. Lasă-i acum ! hatărî Todică. Ai să vezi, că în scurtă vreme au să te iubească toţi.

Şi 415 a răbdat batjocura, aşteptând ceasul să le plătească tuturor, după cum merită.

Ceasul acela a venit mai înfricoşetor decât se aştepta. Iar 415 s'a purtat mărinimos ca un erou.

Cel mai neastâmpărat dintre prietenii lui Todică, era un copil roşcat, care născocise cele mai urâte porecle pe socoteala lui 415. Ce n'a spus ? Cu ce nu l-a asemănat ? Venea de acasă, în fiecare zi, cu alte porecle, pregătite din cărţi şi atlasuri. Bietul 415 răbda şi se prefăcea că nici nu ascultă.

Se culca cu botul pe labe şi închidea ochii, ca să pară că doarme şi visează la pădurea lui, dela kilometrul 415.

Aşa stătea, când a auzit deodată un ţipăt. S'a ridicat în picioare şi a privit încotro fugeau copiii răcnind. N'a simţit niciodată o răzbunare mai mare. De pe pod, căzuse în lacul din mijlocul grădinii, tocmai duşmanul lui cel roşcat. Dădea din mâini şi înghitea apă.

Toată lumea striga, dar nu sărea nimeni.

— Aşa ! Incă puţină apă ! Mai înghite puţin, prietene ! se bucura 415, dând din coadă şi hămăind cu mare veselie.

Deodată, înţelese că gluma nu mai e glumă. Duşmanul

lui mai dădu de câteva ori din mâini şi începu să se scufunde.

— Nu! Aşa nu! Până aci!... lătră îngrijorat de câteva ori 415, fugind de pe ţărm pe pod şi alegând un loc bun.

Işi făcu vânt şi sări în apă. Innotă şi se scufundă după copilul care era să se înnece. Il târî de haină, scuturându-se şi gâfâind, până aproape de mal.

Abia atunci, prinseră şi oamenii de pe ţărm, curaj. Intrară în apă şi săriră în ajutor. Copilul fu întins pe iarbă. După o jumătate de oră, era în picioare, cu ceilalţi, gata să continue jocul Numai la o parte, singur, 415 se usca la soare, cu ochii pe jumătate închişi.

Copilul veni să-i desmierde blana lui tărcată:

— Mă ierţi, 415? îi şopti, la ureche.

— Te-am iertat! spuse 415, închizând ochii şi întinzându-şi botul pe labe, cu o înfăţişare plictisită, de câine care cere să fie lăsat în pace, ca să viseze la pădurea lui, din copilărie.

Din ziua ceea 415 fu iubit de toţi prietenii lui Todică. Lua parte însemnată la toate jocurile lor. Se bucura de aceeaşi trecere, ca fratele lui de cruce. Era acum un câine voinic şi pieptos. Crescuse cât un câine de stână şi era spaima celorlalţi fraţi de-ai lui, de rasă boierească şi fudulă, cu sgărzi argintate şi cu panglici la gât.

Lumea care se plimba prin grădină, se oprea să vadă jocul copiilor. Se minunau de deşteptăciunea lui 415. Câinele alerga, ţinea calea, înţelegea poruncile lui Todică, lătra, se gudura, dar nu lăsa niciun strein să încalce locul jocului.

Câte un trecător, spunea uneori:

— Oricum o fi el, e prea urât! Să nu-l visezi noaptea!...

Intotdeauna se găsea cineva să-i ia apărarea:

— Nu vorbi aşa! E câinele care-a scăpat un copil dela înnec. A fost scris şi în ziar. Şi are nume foarte nostim Ii spune 415.

— Cum ai zis ?

— 415. Patru - sute - cincisprezece. Numărul *patru sute cincisprezece.*

— Fugi de-acolo ! Ce fel de nume e ăsta ?

Trecătorii se depărtau vorbind între dânşii despre numele câinilor şi despre isprava lui 415. Iar faima câinelui creştea, purtată din om în om şi din copil în copil.

Todică era foarte mândru de prietenul său. Mai puţin mândru de 415, deveni, în scurtă vreme, domnul Bunescu.

Incepeau să-l necăjească toate întrebările cunoscuţilor, cu tot soiul de mirări neplăcute.

— E adevărat că ai un câine care se chiamă 415 ? îl oprea un prieten pe stradă.

Altul, îl întâmpina cu altă întrebare :

— Al tău e câinele ăla slut, de face să viseze copiii noaptea ?

Al treilea prieten, îl sfătui cu bunăvoinţă :

— Dacă ai vrut numaidecât un câine, puteai să alegi unul mai de soiu... Ai ajuns de pomină cu animalul ăsta. Toată lumea acum, când vorbeşte despre tine, spune : „Aa ! Ştiu, Bunescu ăla cu un câine caraghios, care se chiamă şi mai caraghios... Un număr de kilometru..."

Domnul Bunescu începu să vină din ce în ce moi posomorît acasă. Toate întrebările îl supărau. Incepuse să înţeleagă, că toată istoria aceasta trebue să sfârşească. Nu mai întâlnea om, să nu-i vorbească despre 415. Şi lui, nu-i mai spunea nimeni, „domnule Bunescu". Ii spunea : „Cel cu câinele 415, ştii tu !..."

— Am să termin odată cu povestea aceasta ! anunţă într'o zi, trântind uşa biroului. M'am plictisit ! 415 în dreapta, 415 în stânga ! Nu mai pot scoaote piciorul din casă...

— Dar tu l-ai botezat 415 ! vorbi cu blândeţe doamna Bunescu.

— Eu l-am botezat, se vede într'un ceas când n'am avut

ceva mai bun de făcut! mărturisi amărît domnul Bunescu. Eu am făcut prostia! Dar eu am s'o repar. L-am botezat eu ori nu; vorba e că eu am să mă scap de el. Il dau. Il alung!

— Bietul 415! Ce e el de vină? îl plânse doamna Bunescu.

— Şi eu ce sunt de vină să sufăr toate întrebările cunoscuţilor şi necunoscuţilor? Asta e! Cât mai repede, să mă descotorosiţi de acest 415, dacă vreţi să nu-i fac eu felul!...

Tocmai în clipa aceea, 415 apăru izbind cu fruntea în uşă şi aducând în dinţi, triumfător, un şoşon.

— Şoşonul meu! strigă scos din fire domnul Bunescu. Uitaţi-vă în ce hal l-a adus! Rupt! Flendurit!... Curg sdrenţele din el. Şoşonii mei cei noui-nouţi!

415 pusese şoşonul pe covor şi dădea victorios din coadă.

— Marş, netrebnicule! răcni domnul Bunescu, lovindu-l cu piciorul în culmea mâniei.

415 se retrase spre uşă. Pe urmă se gândi că mai are de joacă, cu şoşonul. Se întoarse, îl înşfăcă şi fugi cu coada între picioare, prin antret, pe urmă pe scări, jos, în curte, în zăpadă.

— Ai văzut? întrebă desnădăjduit domnul Bunescu. Acesta nu e un câine. E un bandit! E pagubă şi batjocură în casa omului.

Doamna Bunescu nu mai avu ce răspunde.

In seara aceea, soarta lui 415 a fost hotărîtă. Il trimiteau departe, la ţară, la o moşie a unei rude. Chiar a doua zi, dimineaţă, pleca o sanie. Mariţa îşi freca mâinile de bucurie.

— Scap de tine urâtule! Poftească acum, de mai mârâie, jupâne!

Intr'un colţ al bucătăriei, 415 stătea ghemuit. Mâncase bătaie pentru isprava cu şoşonul. Dar nu de aceasta era el pocăit. Mai simţise şi altădată gustul bastonului. Acum presimţea că se pregăteşte altceva. Ceva mai rău. Stătea şi

mocnea. Era grozav de amărît ; altfel i-ar fi arătat el Mariței !

Sus în casă, Todică încercase, pentru cea din urmă dată, să-și scape prietenul. Se rugase. Plânsese. Făgăduise că va ieși la sfârșitul anului, primul din clasă, dacă-i lasă pe 415. Domnul Bunescu era neîndurat.

— Am hotărît ! Hotărîrea mea e sfântă ! Acum pleacă la culcare !...

— Cel puțin, tăticule, lasă-l să doarmă în noaptea asta în odaia mea. La picioarele patului.

— Incetează cu prostiile. Ți-am spus să pleci la culcare. Haide !

Todică închise ușa, abia înnăbușindu-și plânsul. Își deslegă băierile plânsului, în camera lui, cu obrazul în perne. Intr'un târziu, ridică capul. I se părea că umblă pași uori, în fața ușii.

Intră doamna Bunescu, și după dânsa 415 Părea că și câinele știe că trebue să umble în vârful degetelor.

— Ssst ! puse doamna Bunescu, degetele la buze. Ți l-am adus eu, fără știrea tăticului. Acum dormi. Dormiți !...

La picioarele patului, 415 se culcă pe covor și închise îndată ochii.

Doamna Bunescu își sărută copilul pe frunte.

Abia ieși, că amândoi au fost în picioare. Todică și 415. Copilul îl strângea de gât, câinele scâncea încet, încet de tot, încât numai Todică putea să-l audă și să înțeleagă cât e de trist, fiindcă pleacă. Au stat așa de vorbă, în șoaptă.

— Am să vin și eu după tine ! îl îmbărbătă, Todică. Eu nu pot trăi fără tine. Am să pornesc prin viscol și tot am să ajung. Am să învăț drumul pe hartă.

— Ba aceasta să n'o faci ! dădea 415, din coadă. Lasă, că au să vină vremuri mai bune.

— Și-ai să te gândești tu la mine, 415 ?

— Tu știi, Todică, doar, că suntem frați de cruce ! șop-

tea câinele cu botul în perne. Lumea vrea să ne despartă, dar pe fraţii de cruce nimeni nu-i poate despărţi. Tot avem să ne găsim... Sus, este un Dumnezeu şi pentru noi ! Acum la culcare... Mâini tu trebue să fii la şcoală, iar eu plec la drum lung.

Câinele se culcă la pcioarele patului. Todică adormi cu mâna peste marginea aşternutului, înfiptă în părul lui 415.

* * *

Atunci, în noaptea aceea, au încercat hoţii să prade casa domnului Bunescu.

Au intrat tiptil, târziu după miezul nopţii. Aveau chei potrivite şi aveau cuţite. Erau hotărîţi să facă moarte de om. Şi poate ar fi făcut moarte de om, dacă n'ar fi fost în casă 415.

In întunerec, câinele s'a ridicat uşor, când a auzit paşi streini. A întins nările. Ghicise bine, era miros strein. A mers prelingânu-şi paşii până la uşă. Dincolo, se auzeau alţi paşi. A aşteptat şi a atins cu botul uşa. Ce noroc ! Era numai lipită ; nu era închisă în cleampă. A împins-o uşor, uşor. Cu ochii lui buni vedea în întunerec ca ziua. Erau doi streini în sală, care, după mers şi după îmbrăcăminte, se vedeau că nu vin cu gânduri bune. Unul purta un cuţit lung.

Altul un pumn de chei.

S'au oprit. Işi fac semne. Cel cu cheile încearcă una, pe urmă alta. Celălalt aşteaptă la spate, să se repeadă, cu tăiuşul cuţitului ridicat.

Ah ! Cum s'a svâcnit câinele ca o săgeată şi cum şi-a înfipt colţii în gâtul hoţului care ridicase cuţitul !

Răufăcătorul nici nu a avut vreme să scoată un strigăt de spaimă. Nu înţelegea de unde a apărut diavolul acesta, negru, cu dinţii de fier.

— Nu așa ! mârâi 415. Nu așa, amice !

Celălalt tâlhar încercă să fugă.

415 culcase unul la pământ. Nu voia să scape pe al doilea. L-a înșfăcat de picior. I-a sărit în cârcă. Hoțul a căzut, răsturnând cuierul cu haine, văietându-se, gemând și svârcolindu-se.

— Ce este ! Ce s'a întâmplat ? strigă domnul Bunescu, trântind ușa de perete.

Și îndată, în prag, rămase cu strigătul înnecat în gâtlej. Ca un fulger îi trecu prin minte gândul că a lăsat revolverul pe mesuța de noapte. Dar nu mai era nevoie de revolver.

Un tâlhar zăcea jos, în nesimțire. Celălalt cerea iertare. Spunea că se predă, numai ca să-l scape de câinele care stătea cu colții pe beregată, gata să-i încleștе la cea mai mică mișcare.

Domnul Bunescu abia mai avu tăria să sune la telefon. Poliția era la colțul străzii. In câteva clipe, năvăliră gardiștii cu arme și cătușe.

Acum nu mai era nevoie de 415. El își făcuse datoria. Se așezase modest într'un colț și își lingea rănile, unde un tâlhar îl lovise în încăierare, cu cuțitul.

— Așa dar, câinele acesta v'a scăpat ? se miră comisarul. Mare noroc ! Putea să se întâmple o nenorocire...

— Ar trebui decorat, așa câine ! vorbi râzând un gardist.

Hoții se uitau cu ură la câinele care le stricase tot planul.

Pe urmă convoiul plecă. Hoții cu mâinile strânse în cătușe, la spate. Gardiștii, cu revolverele încărcate.

Doamna Bunescu plângea de spaimă. Domnul Bunescu, galben la față, se plimba cu pași mari, dintr'un capăt în altul.

— Și dacă hoții întârziau cu o noapte ? Dacă veneau mâine noapte, după ce l-am expediat pe 415 ? întrebă domnul Bunescu.

— Nu-mi mai aduce aminte ! își acoperi ochii, mama lui Todică. N'ar fi fost nimeni să dea de veste... și...

Domnul Bunescu deschise ușa dela antret. Chemă :

— 415 ! Vino aici !

Câinele intră încet, cu ochii în pământ, ca un vinovat. Poate se aștepta să-i ceară socoteală domnul Bunescu, cum a ajuns sus în casă, când locul lui era în bucătărie.

Dar domnul Bunescu nu-l mustră.

Se aplecă într'un genunchi, îi netezi părul lui urât și flocos, îl sărută pe frunte.

— Mă ierți, 415 ? M'ai iertat ?

Câinele dădea din coadă, nedumerit. Nu înțelegea ce tot au oamenii aceștia, de-i cer mereu iertare.

— M'ai iertat ?

— Bine. Poftim. Te-am iertat ! lătră de câteva ori și tot nu înțelegea ce are el de iertat.

Domnul Bunescu se ridică în picioare. Vorbi :

— De-acum poți să te duci în camera lui Todică. Ai să dormi lângă patul lui ! Acum, și mâine seară și întotdeauna...

— Așa, da ! Înțeleg și eu ! lătră fericit 415.

Și o zbughi în camera lui Todică, izbind ușa cu fruntea.

Feerie

— Tăticule, ce înseamnă *„feerie"* ?

Tăticul Suzanei e grăbit. S'a oprit la uşă, cu pălăria pe cap. Face un semn cu mâna :

— Lasă acum, Suzano ! N'am timp... Am să-ţi explic altădată...

A închis uşa şi a plecat.

Suzana a rămas între jucăriile ei, cu o mică încruntare între sprâncene. Era o fetiţă cu ochii mari albaştri, cu un năsuc obraznic şi cu părul auriu. O fetiţă voioasă şi vorbăreaţă, măcar că nu are nicio prietenă. Vorbeşte cu jucăriile. Vorbeşte cu păpuşile. Vorbeşte cu Bubico, motanul. Chiar dacă nu-i răspund, răspunde ea pentru dânşii. Prieteniile acestea îi ajung, în camera ei de copil, unde rămâne aproape întotdeauna singură.

Dar, acum, nimeni n'a ştiut să-i răspundă ce e aceea o *„feerie"*.

A auzit pe mămica, ieri, povestind unei cucoane, în salon: Mămica istorisea despre un bal sau aşa ceva.

Mămica se duce foarte des la baluri. Atunci e îmbrăctă în rochii de mătase, subţiri ca pânza de paianjen. Şi e frumoasă, frumoasă ca o zână ! Dar Suzanei nu-i place cum e mămica, în serile când se duce la bal. Uită de dânsa. Abia

o întreabă dacă a mâncat, dacă i-e somn, dacă s'a jucat frumos în ziua aceea. O sărută în fugă, cu gândul în altă parte și pleacă în foșnetul rochiei. In urma ei, rămâne un miros dulce de parfum. Atâta însă nu e destul, ca să țină de urât Suzanei, în odaia ei de unde e singură, numai cu jucăriile.

Afară e noapte. Se aud trăsuri și automobile trecând pe stradă. Suzana e singură și nu poate dormi. Iar noaptea e lungă.

De aceea nu poate ea suferi serile, când mămica se duce la bal.

Ce e aceea un bal și cum e un bal, nici nu vrea să știe. Atâta știe ea, că balul e un dușman al copiilor ! Dacă nu ar fi un dușman, n'ar face mamele să vină la el și să lase copiii singuri, în odăile lor. Să-i lase singuri, noaptea, când încep să învie chipurile de pe zugrăveala pereților, de pe covoare și din cărți, și să joace în jurul copiilor speriați, țupăind și strâmbându-se.

Mămica se vede însă, că are altă părere despre bal.

Ieri povestea unei cucoane, în salon :

— Dragă Ortanso, a fost o adevărată *feerie*. A fost ceva încântător, *feeric* ! Da ! Acesta este cuvântul cel mai potrivit : *o feerie*...

Mămica rămăsese în jilțul de catifea, cu ochii privind departe. Poate vedea *feeria*.

Tot așa privea pe gânduri și cucoana din salon, prietena mămicăi.

Suzana a auzit atunci întâia oară cuvântul *feerie*. Și i-a plăcut dela început. I s'a părut ceva din basm. Ceva dulce, ca o muzică frumoasă. Ca parfumul dela oglinda mămicăi. Ca o grădină cu flori de mătase și mere de aur.

Mămica a tras scaunul mai aproape de prietenă și povetea ceva, foarte aprins.

Suzana întrebă :

— Mămico, ce e aceea o *feerie* !

— Cum ? Aici erai ? întrebă mămica. Du-te în camera ta, şi te joacă !

— Mămico, mă duc. Dar spune-mi mata mai întâi, ce înseamnă *feerie ?*

— N'am timp ! Altădată...

Şi mămica apăsă pe butonul soneriei. Când veni Lenţa, fata din casă, mămica porunci :

— Du tu pe Suzana în odaia ei !... Nu ţi-am spus că n'are voie să vină în salon decât când o chem eu ? De câte ori trebue să-ţi spun un lucru ca să-ţi intre în cap ?

Lenţa o târî de mână. In odaie, vorbi răstit :

— N'ai jucării să te joci, aici ?... Ce căutai în salon, ca să mă ocărască pe mine coniţa ?

— Lenţa ! Lenţa, ce e aceea o *feerie ?*... întrebă Suzana.

Lenţa se opri cu degetul la gură, cum face ea întotdeauna, când se gândeşte.

Pe urmă, răspunse :

— De unde să ştiu eu ce e aceea *forărie ?...*

— *Feerie, nu forărie !* o îndreptă Suzana.

— *Feerie, forărie,* pentru mine tot una e !... De unde vrei să ştiu eu, ce-s aiestea ? La noi, la ţară, nu se află mâncare de asta...

— Nu-i mâncare, Lenţo ! vorbi cu siguranţă Suzana. Nu-i nici prăjituri, nici altceva de mâncare. E ceva care se vede, nu care se mănâncă.

— Atunci, dacă ştii, de ce mă mai întrebi ? se stropşi Lenţa. Ia şi te joacă ! Ai atâtea jucării, cât ar ajunge pentru copiii dintr'un întreg târg. Ce-ţi mai trebue *forării* şi istorii de astea ?... Nu-ţi mai ajung ?...

Aşa vorbeşte întotdeauna Lenţa. Răstit şi prosteşte.

Numai la bucătărie, cu bucătăreasa şi cu şoferul, vorbeşte ea altfel. Atunci stă cu coatele pe masă, şi povesteşte repede, ca o morişcă.

Lenţa a trântit uşa şi s'a dus la bucătărie.

Suzana a rămas cu jucăriile și cu Bubico, motanul.

Bubico doarme în fundul divanului, pe perne moi.

Suzana îl deșteaptă și-i gâdilă mustățile.

Intreabă :

— Bubico, nu știi cumva mata, ce e aceea o *feerie?*

— Mâr-mâr ! toarce Bubico.

Și se încolătăcește să doarmă pe cealaltă parte.

— Ia gândește-te bine ! îl roagă suzana. Poate îți aduci mata aminte.

— Lasă-mă în pace. Nu știu nimic ! strâmbă Bubico din musteți. Mie nu-mi arde de *feerie !* Nici nu știu ce e acea și nici n'am poftă să știu... Eu sunt un motan bătrân, și-acum mi-e somn.

Suzana a întrebat pe Mutunachi, maimuțoiul cu ochelari. Mutunachi habar n'avea ce e aceea *feerie.*

A întrebat ursul de pâslă, cu ochii galbeni de sticlă. Nu știa nici el.

A întrebat pe cele trei păpuși. Păpușa ei cea dragă Felicia, cea cu rochii de mătase ca rochiile de bal ale mămicăi, na știut nici dânsa să răspundă.

A închis ochii albaștri ca albastrul cerului și a suspinat din pieptul ei mic.

Suzana a înțeles ce înseamnă aceasta :

— Nu știu ! Nu pot să-ți spun acum...

— Dar ai să te gândești ? Poate ai să-ți aduci aminte, Felicio... Și atunci, ai să-mi spui ?

— Poate... răspunse păpușa, deschizând ochii albaștri. Să vedem. Poate...

Celelalte jucării n'au fost în stare să făgăduiască nici atât. Nici cățelul de lemn. Nici Vasilache, cu haina pestriță și cu zurgălăi la scufie și în vârful pantofilor. Nici oițele pufoase. Nici muzicantul, cu vioară, care cântă când învârți de resort. Nici mecanismul trenului. Nimeni nu știe nimic. Nimeni nu auzise ce e aceea o *feerie.*

Suzana începu să se joace mai puțin. Jucăriile rămâneau aruncate în colțurile camerei. In fiecare seară, Lența le trântea în dulap, îngrămădindu-le una peste alta.

Spunea :

— Te-ai săturat de jucăriilea acestea, hai ? Vrei altele ? Nu-ți mai ajung... Așa sunt copiii de bogați ! Nu se mai satură de mofturi.

Suzana nu asculta ce spunea servitoarea. Ce înțelegea Lența ? Jucările îmbătrânesc și ele. Când nu știu ce e aceea o *feerie,* nu mai ai niciun haz.

Intr'o zi, Suzana era în curte. Moș Toma tăia lemne. Suzanei i-a fost întotdeauna drag, moș Toma. Știe o mulțime de basme. Când o vede, lasă ferăstrăul, se așează pe-un butuc de lemn, aprinde pipa și o chiamă la el :

— Duduie Suzano, ia poftim mata să-ți mai spui eu o istorie cu o pasăre năzdrăvană !

Suzana vine și se așează pe genunchii lui. Ascultă și nu mai poate de bucurie, când pasărea năzdrăvană a pedepsit pe baba cea rea și sgârcită, și când a scăpat dela moarte pe Făt-Frumos.

Are și ea printre jucării o pasăre albastră, cu resorturi pe care le răsucești cu cheița. Când ai învârtit bine, începe să cânte. Pe urmă sboară și se așează jos, ușor, ca o pasăre adevărată.

Dar pasărea ei de tablă văpsită, nu face nici doi bani, pe lângă pasărea năzdrăvană a lui Moș Toma.

Când sfârșește de povestit, Moș Toma își strânge luleaua în chimir și o întreabă :

— Ei, ți-o plăcut, duduiță Suzană ?

— Mai întrebi, Moș Toma ?... Numai dumneata știi povești atât de frumoase ! Poate ești dumneata năzdrăvan...

— Mai știi, duduițo râde Moș Toma.

Suzana se uită mai de aproape să vadă pe obrazul sbârcit al lui Moș Toma, semnele lui de năzdrăvan. Poate e Făt-Frumos, schimbat în tăietor de lemne de-o zână rea... Poate într'o zi, vine pasărea năzdrăvană, îi picură un singur strop de apă neîncepută pe ochi și Moș Toma se preface la loc, în Făt-Frumos, cu zale și scut. Atunci au să-i crească și dintii.

Moș Toma întreabă :

— De ce te uiți mata așa la mine, duduie Suzano ?

— Mă uit că n'ai dinți... De ce n'ai dinți, Moș Toma ?

— Păi să vezi, duduiță !... Erau urâți și negri. Ce-am zis eu ? De ce-aș purta adică dinți urâți și negri, când știu leacul lor... I-am scos și i-am sămănat într'un loc, pe care îl cunosc unmai eu. Iară la vară, au să crească alții frumoși și albi, de ai să te minunezi și mata...

Din ziua aceea, Suzana nu se mai îndoiește că Moș Toma e năzdrăvan.

Acum a venit iar. L-a tocmit tăticu' să taie lemne. Se apropie iarna.

Suzana vine încetișor.

— Moș Toma, am să te întreb ceva...

— Spune, duduiță, spune ! se bucură Moș Toma când o vede, lăsând ferăstrăul la o parte.

— Moș Toma, nu poți să-mi spui mie ce e aceea o *feerie* ?

Moș Toma a rămas cu pipa în mână. Despre așa ceva n'a auzit.

— Poate vrei să spui, ferărie, duduițo ?.. Ferărie e un fel de cocioabă urîtă și afumată, unde niște țigani fac potcoave și scoabe, fac cuie cu ciocanul de te surzesc...

— Nu, fierărie, Moș Toma. *Feerie !... Feerie,* asta vreau eu să știu.

Moș Toma înalță nedumerit sprâncenele stufoase. Se minunează grozav :

— Hm ! *Fierie ?...* Mare istorie trebue să mai fie și asta. *Fierie ?...* Iaca, duduițo, sunt om bătrân, dar despre așa ceva

încă n'am auzit. O fi vreo drăcie nemțească !... Vreo mașină care umblă singură, de care au scornit oamenii, ca să aducă mai repede sfârșitul lumii.

Moș Toma, aprinde luleaua și se așează pe butuc. Vorbește :

— Lasă mata *fieriile* aieste drăcești, și mai bine vină aicea, să-ți povestesc eu o întâmplare nouă, cu pasărea năzdrăvană.

— Altădată, Moș Toma... spune Suzana.

Spune și se duce în casă. Moș Toma, i se pare acum un moșneag urît și cam leneș, cum spune tăticu'. Poate e chiar un bețiv, cum spune mămica.

Oricum o fi, de un lucru acum Suzana nu se mai îndoiește. Știe că nu e năzdrăvan, cum l-a crezut atâta vreme, ca o proastă. Dacă ar fi năzdrăvan. ar putea măcar atâta să-i spună : ce e aceea o *feerie*... E însă un moșneag mincinos și lăudăros.

Nic el nu-i năzdrăvan și nici pasărea lui nu-i năzdrăvană.

— Intră în casă, Suzano ! E frig și mă tem că acuși are să ningă !...

Din ușă, mămica o chiamă în casă. Dar n'are timp să stea cu dânsa. O trimite în camera cu jucării. In salon a venit altă prietenă a mămichii.

Tot timpul vin și se duc prietene. Și mămica, tot timpul pleacă de acasă. Tăticu abia vine la masă și iar se duce. Suzana stă singură, printre jucăriile ei, de care s'a săturat.

In iarna aceea a început să nigă de vreme. Copacii s'au impodobit cu flori albe, de zăpadă. Toată grădina pare o livadă de pomi de Crăciun.

Anul trecut, mămica îi dădea voie să se joace în omăt. O îmbrăca în haină groasă, cu blănuță albă la gât. Ii închidea singură șoșonii, îi punea mănușile de lână. Suzana se juca în fulgii care cădeau încet și lin ; totul era ca într'o poveste fru-

moasă și fără sfârșit. Poate ceva, așa, cum trebue să fie o *teerie*.

Acum, mămica n'are timp. Tăticul vine și pleacă. In

— Da, ai dreptate, suntem foarte singure și părăsite.

casa lor, ușile detună trântite în lături. Iar Suzana rămâne închisă în odaia de sus, uitată de toți, între jucăriile care, și ele, par triste și părăsite.

Ii vine să plângă și nu știe de ce. A pus scaunul la fereastră, s'a urcat și privește în stradă. Acolo se văd mame, trecând cu copiii de mână. Altele, cu copiii înfășurați în blănuri, trec în sănii cu zurgălăi. Și clopoțeii săniilor se aud tot mai slab și tot mai departe, ca zurgălăii unei sănii vrăjite, din basm.

Suzana coboară. Abia își înnăbușe plânsul.

Păpușa o așteaptă, pe pat.

— Felicio, tare mai suntem noi singure pe lume!

Felicia, păpușa cu ochii albaștri cum era cerul de astăvară, apleacă pleoapele. Spune:

— Da! ai dreptate... Suntem foarte singure și părăsite.

— Măcar de-ai ști ce e aceea o *feerie*... îi șoptește Suzana. Am avea și noi, *feeria* noastră...

Felicia ridică pleoapele și o privește cu tristețe în ochi:

— Incă nu e timpul, Suzano.

Felicia nu vrea să răspundă. Și ochii ei sunt încă mai triști. Poate e și ea o păpușă năzdrăvană, care știe să citească viitorul. Și poate știe că viitorul pentru Suzana, e trist și scris cu litere negre, într'o carte mare și groasă și fără milă.

Iarna s'a înăsprit pe la Crăciun. Viscolul se sbătea chiuind și șuerând deasupra orașului. Răscolea troiene și așternea altele în loc. Sgâlțâia ferestrele noaptea și se prelingea pe sub uși, împrăștiind o pulbere înghețată de zăpadă. Se făcea ziuă târziu și întunerec de vreme. Lumina era turbure și posomorîtă. Suzana stătea în fața focului, printre jucăriile svârlite de jur împrejur.

Privea în flacăra focului. Limbile roșii jucau, se deșirau, se topeau și iar izbucneau. Era un joc încântător și sglobiu. Singura veselie în casă. Poate era o feerie în această întrecere săltată a văpăilor.

Dar focul se stingea repede, jarul se înfășura în cenușă sură. Lența, dela bucătărie, uita să vină cu alte lemne. Casa

era pustie. Se lăsa frig. Mămica lipsea. Tăticu nu venea câteodată nici la masă.

Intr'o dimineață, Suzana a văzut pe fereastră, un cârd de copii, jucându-se sgomotos în piață. Făceau un om de zăpadă. Se băteau cu bulgări. Se alungau, cădeau și râdeau. Erau mulți. Fetițe și băieți. Și erau veseli, cum n'a văzut vreodată copii atât de gălăgioși și voioși. Parcă a lor era toată iarna, zăpada și strada!

Viscolul încetase. Coborîse un ger grozav, cu cerul sticlos. Cei de afară însă, nici nu-l simțeau.

Suzana descoperi, printre copii, două fetițe care i-au plăcut îndată. Așa ar fi vrut și ea să aibă două prietene. Fără îndoială, că ele ar ști să-i spună ce e aceea o feerie. De altfel, ce-ar fi să coboare, să se ducă la ele și să le întrebe?

Nimeni n'ar ști nimic. Mămica lipsește. Tăticul e dus. Lența stă la sfat, la bucătărie.

Suzana a îmbrăcat repede paltonul. Nu găsea șoșonii. Nu face nimic! Poate merge și fără șoșoni. N'o vede nimeni. A deschis ușa. S'a strecurat ușor. A deschis cealaltă ușă. N'a auzit-o nimeni. Și ușa de afară... Brr! Ce frig e! Ce frig e afară!

S'a dus la fetițe. Fetițele n'aveau timp să stea de vorbă. Au prins-o în jocul lor. Dar nu știau ce e aceea feerie.

— Feerie? Cum feerie?... Poate aceasta e o lecție dela intuiție sau dela gramatică. Lasă acestea! Suntem în vacanță. Mai bine la joacă acum!... Vrei tu, să te îngropăm în zăpadă?...

Suzana s'a jucat cum nu s'a jucat niciodată în viață. S'a lăsat îngroptă în zăpadă. Pe urmă a alergat târînd o sanie. S'a bătut cu bulgări și a dat paltonașul ei, ca să îmbrace un copil de omăt.

Când au plecat toți, a intrat și ea în casă. Tiptil, pășind în vârful picioarelor. N'a auzit-o nimeni. N'a băgat nimeni de seamă că a fost plecată. Ce noroc! Repede-repede!

Sa bătut cu bulgări şi a dat paltonaşul ei, ca să îmbrace un copil de omăt.

Repede-repede, Suzana a schimbat pantofii uzi. Şi-a uscat mâinile şi picioarele la foc. Niciodată n'a petrecut atât de bine ! Mâine are să ceară voie dela mămica... Acum e aşa de obosită.

Niciodată n'a fost atât deobosită ! Îi ard obrajii. Îi vâjâie urechile. Şi îi clănţăne dinţii. Niciodată nu i-a fost atât de somn !...

• • •

— Coniţă, duduia Suzana n'a vrut să mănânce. S'a culcat aşa ! A trebuit s'o desbrac eu...

Lenţa pare foarte supărată că a trebuit ea s'o desbrace şi s'o culce pe Suzana.

Mămica e în haină de bal. Într'o rochie galbenă, pe care i-a adus-o astăzi croitoreasa.

A ascultat ce spune Lenţa, cu gândul în altă parte. În faţa oglinzii, îşi mai potrivea părul.

— Bine, Lenţo, poţi să te duci !... Inainte de a pleca, trec eu să văd ce e cu Suzana.

Inainte de a pleca, într'adevăr, mămica a trecut să vadă ce e cu Suzana.

Fetiţa dormea, gemând prin somn. Obrajii erau învăpăiaţi, părul auriu lipit de sudoare.

— Mi se pare că are febră ! spuse mămica. Nu cumva a ieşit pe afară şi a răcit ?

— Da unde se poate una ca asta ! se jură Lenţa. Am stat tot timpul aici, în odaie.

In sfârşit, avem să vedem mâine.

Mămica se plecă, ferindu-şi rochia să nu o boţească... Se plecă şi sărută copila pe frunte.

Suzana deschise ochii. Şopti :

— Mămico, stai cu mine... Mă tem... Nu te duce...

— Ce vorbă e aceasta ? Fii cuminte, dormi...

— Mămico! chemă încă odată, slab, Suzana.
— Ei, ce e? întrebă mămica din uşă.
— Mămico, spune-mi, te rog, ce e aceea *feerie*?...
— N'ai mai sfârşit cu *feeria* ta, Suzano? A ajuns o po-

Da. Aceasta era feeria.

veste... Bine, mâine am să-ţi spun. Să-mi aduci aminte şi am să-ţi spun... Acum, noapte bună! Fii cuminte şi dormi.

Mămica a închis uşa. S'a mai auzit în antret foşnetul rochiilor de mătase. Pe urmă nimic.

Suzana închise ochii. E așa de mare tăcere în casă ! S'a stins și focul în sobă. A adormit ? Nu ! A tresărit. Cineva a atins-o pe umăr. A deschis ochii.

— A ! tu erai, Felicio ?

Păpușa îi face din cap, semn să vorbească încet. Duce degetul la buze :

— Ssst !

— Ce e, Felicio ? Iar am rămas numai noi... Tare mai suntem părăsite și singure !

— Lasă aceasta, Suzano ! Mi-ai cerut să-ți spun ce e aceea o *feerie*... Atunci nu puteam. Acum a venit timpul... Privește !

Suzana se întoarse.

Privelișteа o făcu să se ridice în capul oaselor. Își frecă ochii și tot nu-i venea să creadă.

— Aceasta e *feeria !* spuse Felicia, păpușa cu ochii albaștri.

Da ! Aceasta era *feeria.*

Niciodată Suzana nu-și închipuise că poate avea ființă pe lume, asemenea minune.

Ușa dulapului se afla dată în lături. Masa trasă la o parte. In mijlocul camerei, pe covor, coborîseră singure toate jucăriile.

Erau ele ; le cunoștea ! Și totuși nu mai erau acele din totdeauna. Nu le-a văzut niciodată așa.

Acum se jucau singure. Trăiau viața lor, cum n'a știut Suzana niciodată că au o viață și că se pot mișca după pofta și plăcerea lor, fără să mai aștepte învârtirea de cheiță.

Intâi sbură pasărea albastră. Cum a crezut ea vreodată, că e pasăre de tablă văpsită ? Acum e pasăre adevărată, cu pene muiate în cel mai frumos albastru și cu ciocul de mărgean. Sbură rotit de câteva ori.

Era, fără îndoială, pasărea năzdrăvană. Pasărea minunată care deslega toate vrăjile rele.

Se roti deasupra jucăriilor şi deslegă blestemul care le ţinea împietrite.

Şi iată, deodată, cum toate jucăriile s'au însufleţit ! Trenul a început să fugă repede pe şinele subţiri. Caleaşca de aur s'a mişcat şi şoricuţul vizitiu a dat bici celorlalţi şoricuţi de argint înhămaţi doi câte doi. Automobilul cel roşu a pornit sunând din goarna pitică.

Un fluier subţire. Toţi s'au oprit.

Din caleaeşcă a coborît un paj şi a întitns mâna Principesei de dincolo de nori. Din tren s'au dat jos alte păpuşi pe care nu le cunoaşte. Şi din automobilul roşu, o zână mică-mică, într'o rochie de mătase ca rochiile mămicăi, de bal.

S'au dat jos, şi pe toate le-a primit muzicantul, cu vioara mecanică.

Muzicantul se apleacă, salută, sprijină vioara sub bărbie şi începe să cânte. Dar nu cântecul din totdeauna, scârţâit şi răsucit în resort. O muzică alta, dumnezeiască.

Şi toţi şi toate au început să danseze. Au început să întovărăşească muzica, cu glasuri argintii. Să se învârte delicat, în vârful pantofilor de mătase, de lac de căprioară.

Perechile lunecă lin. Ursul dansează şi el greoiu, în două labe. Muţunache se dă de-a-tumba, scoate limba, întoarce ochii peste cap şi stârneşte râsul tuturora, cu giumbuşlucurile lui. Îi ţine isonul Vasilache, ţupăind de se clatină clopoţelul din vârful scufiei. Toţi râd. Ce râs ! Ce râs !

Râde şi Suzana. N'a râs niciodată cu atâta poftă.

Pe urmă, muzicantul se opreşte. Se opresc şi păpuşele din dans. Bate din palme.

— Haide, mai departe !

Ce năvală ! Şi ce veselie ! Şi ce râsete ! Toţi dau fuga, se urcă în tren, în automobilul cu resort, în caleaşcă. Trenul porneşte. Vizitiul caleştei pocneşte din biciu. Automobilul strigă din goarnă. Loc. Repede-repede ! N'avem timp ! Şi pornesc în alt unghet al camerei. Acolo, alt dans şi altă veselie. Şi mu-

zica vioarei e alta. Şi altele sunt giumbuşlucurile lui Mutunachi.

— Da ! Aceasta era *feeria* şi ea n'o ştia.

Unde oare se mai duc ? Au plecat ? Nu. Se opresc în faţa patului. Toţi duc o mânuţă la piepturile lor, fac o reverenţă într'un genunchi şi îşi cer voie :

— Domniţă Suzană, stăpâna noastră, ne dai voie să dansăm şi pentru tine.

Suzana nici nu poate scoate o vorbă, de atâta bucurie şi fericire.

Şi ochii, ochii cei mari ai Suzanei, s'au închis în somnul cel mare şi veşnic.

Face numai din cap :

— Ce întrebare ? Dansaţi cât voiţi... Cât de mult ! Până mâine dimineaţă. Toată vieaţa ! Intotdeauna...

Iar perechile mulţumesc, îşi prind mâinile mici, pornesc în alt dans. Ursul îi face semn, glumeţ, cu ochii lui galbeni,

[illegible]mând a veselie. Şi pajul cu pantofi de atlas şi cu bucle [illegible]egre, o invită pe ea, pe Suzana, să danseze cu dânsul.

— Nu ştiu să joc ! îşi cere iertare, ruşinată, Suzana.

— Nu face nimic ! spune pajul. In *feerie* nu sunt cuvintele acestea : nu ştiu, nu pot. Totul e cu putinţă ! *Feeria* e aceasta...

— Bine ! Atunci mă cobor ! se hotărăşte Suzana, pregătindu-se să se dea jos din pat.

Dar ce este aceasta ? Toţi au tăcut. Totul a dispărut. Totul s'a stins.

E un mare întunerec şi deodată s'a făcut atât de frig !

— Felicio, păpuşa mea mică, unde e *feeria* noastră? Vreau *feeria* mea !... Incă odată. Incă, te rog !

Felicia a pus degetul la buze.

Din ochii ei albaştri încep să se rostogolească lacrimi. Abia şopteşte înnăbuşindu-şi plânsul :

— Ssst ! Ajunge, Suzano. Totul s'a sfârşit !... De-acum dormi. De-acum totul s'a stins !...

Suzana a mai întins odată braţele ei mici să cheme îndărăt *feeria*.

Dar braţele au căzut. *Feeria* a rămas pierdută pentru totdeauna. Şi ochii, ochii cei mari ai Suzanei, s'au închis în somnul cel mare şi veşnic.

Ba-Ra-Bum-Bosaur

— Şi cum spuneai tu, Nelule, că se numeşte animalul acela ?...

Nelu închise ochii şi rosti pe nerăsuflate :

— Barabumbosaur !

Toţi rămaseră cu gurile căscate. Nu mai auziseră despre aşa ceva. Unul mai îndrăsneţ, spuse :

— Prea ne crezi proşti !

Mai prinse şi altul curaj. Era Nicachi, băiatul profesorului de Ştiinţe naturale. Ii dădu pe ceilalţi la o parte şi îşi rosti întrebarea lui, cu tărie :

— Pot să-ţi spun, dragă Nelule, că de data asta nu-ţi mai merge. Ai întrecut măsura ! Nu numai că ai născocit numele... Dar nici nu este pe lume un astfel de animal. L-ai scornit tu !...

— Ba l-am văzut cu ochii mei. Pot jura !

— Ei şi cum era ? Cum s'a întâmplat ? întrebă Nicachi, făcând semn cu ochiul celorlalţi băieţi, să aibă răbdare fiindcă până la sfârşit tot are „să-l înfunde".

Nelu nu-şi pierdu cumpătul. Dacă îl lăsau să povestească, nu mai era nicio primejdie. Aci se simţea el tare.

Roti ochii şi începu :

— Cum ştiţi, am fost astăvară, cu mama, la mare... Voi aţi fost vreunul la mare ?

Prietenii lui Nelu se uitară unul la altul. Nu fuseseră niciunul la mare. N'o văzuseră decât la cinematograf.

— N'am fost ! mărturisiră umiliți.

Curajul lui Nelu crescu. Dacă era vorba așa, le putea turna palavrele cele mai gogonate ! Ba încă se mai simți în drept să le dea și sfaturi.

— Păcat că n'ați fost... Dacă n'ați văzut marea, nu știți ce-i frumos pe lume ! Trebue să vă duceți numaidecât...

— Lasă acestea... Spune ce e cu balaurul tău ! îl întrerupse Nicachi.

— Nu e balaur ! își apără Nelu eroul povestirii cu cea mai mare îndârjire. Nu e balaur ! Balaurul e așa, un fel de animal închipuit, din povești... Eu vă spun despre ce am văzut cu ochii mei. Un animal în carne și oase.

— Bine-bine ! Nu-i balaur. Spune-ne mai repede ce-i și cum e și cum l-ai văzut.

Nelu se așează pe bancă, fiindcă simțea că povestea are să fie lungă.

Ceilalți strânseră cerc în jurul lui.

— Unde am rămas ?... Da !... Eram cu mama, la mare. Acolo nu mă ținea nimeni de scurt. Aveam voie să mă plimb cât vreau și unde vreau. Mă duceam, mai ales, într'un loc al meu... Era departe-departe de toată lumea. Și acolo, era o plaje pe care n'o știa nimeni. Mă scăldam și după aceea culegeam scoici. Așa scoici n'am mai văzut niciodată ! Unele mari cât farfuriile... Ba chiar poate și mai mari.

— Poate cât masa ? întrebă în batjocură Nicachi, privind cu înțeles la ceilalți prieteni.

Nelu crezu de cuviință să-și pună frâu. Se apără cu tărie de asemenea presupuneri, că ar face el din țânțar armăsar.

Spuse, serios :

— Cât masa, nu ! Nici nu există scoici cât masa. Asta v'o garantez eu, care am văzut marea și tot felul de scoici... Mari

ș mici. Albe și verzi... Despre o scoică mare cât masa însă n'am auzit ! Dacă n'am auzit, de ce să vă spun ?

Modestia lui Nelu îi câștigă câțiva partizani. Nicachi văzu că pierde câțiva din ai lui. Increderea povestitorului începea să-i dea avânt.

Istorisi mai departe :

— După ce culegeam scoici, mă culcam în nisip și mă prăjeam la soare. Mă uitam pe mare și mă gândeam...

Aci, Nelu avu o idee norocoasă. Găci, ceea ce trebuia ca să-i câștige pe toți de partea lui, și să-l lase pe Nicachi singur, cu râsul lui uricios și cu semnele pe care le tot făcea el a batjocură, din coada ochiului.

Spuse, cu un fel de mâhnire :

— Mă gândeam, așa, la voi... La tine, și la tine, și la tine. La toți !... Mă gândeam și spuneam : „Păcat că nu sunt și ei, aci. Ce scoici am mai culege împreună ! Ce ne-am mai prăji la soare, împreună ! Ce ne-am mai scălda de trei ori pe zi, împreună ! A noastră ar fi plaja și marea..." Așa mă gândeam și-mi părea rău !...

Cercul din jurul lui Nelu se mai strânse încă. Toți erau gata să creadă, de-acum înainte, orice le-ar fi spus un prieten așa de bun ca Nelu, care se gândise cu atâta dor la dânșii.

Nicachi rămăsese singur, la o parte. Își mușca buzele. Camarazii de școală îi întorceau spatele. Nelu îl privea biruitor de pe acum. De mult îi stătea lui în cale, acest Nicachi !

Urmă povestea, mai însuflețit :

— Așa mă prăjeam eu într'o după amiază, la soare, și mă gândeam la voi. Trece un ceas, trec două... Când colo, prind de veste că e târziu !... Soarele gata, gata să apună. Fuga încep să-mi strâng scoicile. Imi încalț sandalele. Caut pălăria. Mă pregătesc să plec... Deodată se aude un vuet din spre mare și niște vâjâituri și se ridică, din senin, niște valuri cât casa. Eu zic : Ce istorie o mai fi și asta ? Și aștept Și numai ce apare

din apă o dihanie uriaşă, scoţând aburi şi fum pe nări. Gâfâia şi venea ! Mie, drept să vă spun, mi-a fost frică...

Această mărturisire, spusă din toată inima, fu hotărîtoare pentru toţi.

Dacă Nelu s'ar fi vitejit şi ar fi spus că nu i-a fost frică, atunci, da ! Poate istorisirea lui ar fi lăsat oarecare îndoială. Aşa, se vede cât de colo, că e o întâmplare adevărată.

— Mi-a fost frică! continuă Nelu. Nu mi-e ruşine s'o spun. Şi vouă v'ar fi fost frică, să vedeţi ieşind din apă asemenea namilă... Am înţeles că nu mă bagă în seamă. M'am furişat după o stâncă şi am aşteptat să văd ce face. De acolo, eram la câţiva paşi de animal şi nu-mi scăpa nimic din ochi... Intâi să vă spun cum era...

Nelu făcu o pauză. Aceasta mărea nerăbdarea tuturor. Şi toţi înţeleseră că Nelu are nevoie să-şi amintească bine fiecare amănunt, pe care l-a văzut, ca povestirea lui să fie cât mai apropiată de adevăr.

De fapt, Nelu nu-şi încorda gândurile să-şi amintească o întâmplare care n'a fost şi un nimal pe care nu l-a văzut niciodată.

El voia să-şi amintească altceva.

Duminecă, fusese la mezeu cu unchiul Alexe. Acolo se minunase el, de tot soiul de păsări şi animale împăiate, fluturi şi şerpi, peşti şi insecte. L-au minunat mai ales scheletele unor animale mari cât casa. Unchiul Alexe i-a istorisit cum trăiau animalele acelea în alte veacuri. Cum se ridicau din mlăştini şi mâncau frunzele din vârfurile copacilor. I-a spus şi cum se numesc. Nişte nume lungi-lungi de tot şi caraghioase, sfârşite tot cu us şi cu os şi cu um.

După această plimbare la muzeu, i-a dat în gând să-şi înmărmurească prietenii, povestind cum a văzut el asemenea dihanie în carne şi oase. Un nume, aşa de aproape, cam potrivise el. *Ba-Ra-Bum-Bosaur. Barabumbosaur.* Il ştie de pe rost. L-a scris şi pe o bucată de hârtie. Acum, toată greutatea

era să-l și zugrăvească, după chipul și asemănarea dihăniilor din muzeu. In sfârșit ! Câte ceva dela unul, câte ceva dela altul, tot putea face el un animal înfricoșat.

Începu, așa dar, să-l zugrăvească mai cu de-amănuntul ca la lecția de intuiție :

— Să o iau pe rând. Mai întâi capul... Ce să vă spun? Avea un cap, cât un tramvaiu. Și un bot lung cât de aci, în banca din față. Ochii lui străluceau ca focul. Dinții erau mai mari decât un cap de om. Când rânjea și clănțănea, mă treceau fiorii. Acuma, gâtul... Gâtul era cât trei vagoane de tren. Și avea o coamă cu țepi. Adică țepi, vorba vine. O țeapă din coama lui era mai lată ca un satâr de bucătărie. Ceea ce nu mi-am închipuit niciodată că poate exista pe lume, era însă trupul !... In trupul lui, ar fi încăput toată școala. Picioarele erau cât turnul bisericii Sfântul Neculai. Cât despde coadă ?... Coada nici nu încăpuse pe plajă. O lăsase să spânzure în urma lui, pe mare. Așa era *Ba-Ra-Bum-Bosaurul.*

— Ți-ți-ți ! se mirau toți, clătinând din cap, cu mâinile la gură.

Nelu se uita triumfător la Nicachi. Partea întâi a povestirii sfârșise cu bine. Namila crescuse în cursul povestirii, de zece ori mai mătăhăloasă decât și-o închipuise chiar Nelu.

— Și tu ? Tu ce făceai ? întrebară toți cu neliniște.

— Eu, ce să fac ? Stăteam ascuns și priveam. Pe urmă, am înțeles că am făcut bine... Dacă m'aș fi mișcat, nu mai stăteam eu acum cu voi, să vă povestesc această întâmplare. Praf se alegea de mine !... Stăteam și priveam... Și deodată văd că se întoarce pe jumătate. Simțise că pe mare trecea o barcă de pescari. Se răsucește, întinde gâtul, cască gura : cleamp ! I-a înghițit pe toți, cum înghițim noi un miez de nucă. Pescarii nici n'au avut vreme să strige. I-a înghițit cu tot cu barcă. Se vedea cum mergea barca pe gât, de pe dinafară, cum se vede când înghit gânsacii o coajă de pâine. Eu, ce să spun ? Am început să simt că mi se moaie picioarele... Mai trece un timp !

Iaca doi cai, treceau acasă dela păscut. Cleaemp !... Ii înghite şi peaceia. Dragă Nelule, mi-am spus, nu-i de glumă ! Dacă te-ai mişcat, vai şi amar de oasele tale !... Pe urmă, iar mai stă şi iar se uită în dreapta şi în stânga. Vede pârâul care se vărsa în mare. Aplecă botul, suge odată şi-am văzut eu cu ochii mei, cum a secat tot izvorul. Rămăsese uscat, parcă n'a fost niciodată apă în el. De frică, abia îmi ţineam răsuflarea. Noroc că acum era sătul ! Se mai uită, căscă, mai scoate aburi pe nări şi începe să plece spre locul lui în mare... Când a intrat în mare, apa a început să clocotească şi să crească, mai- mai să-mi ajungă la picioare. A mai clocotit ce-a mai clocotit, şi s'a făcut pe urmă linişte... Nu-mi venea să cred, că am scăpat viu şi teafăr. Am lăsat tot, scoici şi sandale, şi am rupt-o de fugă. Nu m'am oprit până acasă, la mama. Şi nici n'am spus nimănui. Acum istorisesc întâia oară ce am văzut. Am vrut înadins, să o păstrez pentru voi... E un animal despre care nu ştie nimeni că se află pe lume. Stă acolo în fundul mării şi tace. Iese numai unde ştie el, că e un loc ascuns. Iese, înghite un om, zece, o sută, un cal ori altceva, bea un izvor şi seacă o fântână. Pe urmă, iar nu mai dă semn de vieaţă... Merge pe sub apă şi scoate capul dincolo, pe celălalt mal. Dacă eraţi şi voi cu mine, îl vedeaţi şi voi... Şi aveaţi ce povesti la alţii.

— Şi cum ai spus că se numeşte ? întrebă Nicachi.

— *Barabumbosaur !* răspunse repede, sigur de sine, Nelu.

— Mai spune odată, să-l învăţăm şi noi ! se rugară prietenii lui Nelu. Spune mai rar. Spune, să spunem după tine.

— Ba...

— Ba...

— Ra...

— Ra...

— Bum...

— Bum...

— Bosaur.

— Bosaur.

— Barabumbosaur !

— Barabumbosaur. Barabumbosaur ! repetară toți de câteva ori.

— Ești sigur că așa se numește ? întrebă Nicachi.

— Dacă o spun eu, însemnează că știu !

— Și ești sigur că nimeni n'a mai văzut namila ta ? Tarabumbosaurul tău ? Ești sigur că numai tu l-ai văzut ?

— Fără îndoială ! vorbi cu tărie Nelu.

— Atunci te-aș întreba ceva, dragă Nelule ! rosti cu o blândețe vicleană, Nicachi.

— Poftim ! Intreabă și sunt gata să-ți răspund !

— Te-aș întreba, dragă Nelule ! să-mi lămurești aceasta. Nimeni nu l-a văzut !... Nimeni nu știe că este pe lume un animal, așa hămesit și cumplit cum l-ai văzut numai tu !... Te-aș ruga atunci, să-m ispui, de unde știi tu așa de sigur, că se numește Barabumbosaur ?... Cine ți-a spus ?... Cine i-a pus numele ?... Poate s'a recomandat singur ?... Poate ți-a dat un bilet cu numele și adresa ?

Roșu ca para, Nelu nu știa ce să răspundă. La aceasta nu se gândise.

— Ești un prost ! Habar n'ai !

Atât găsi el de spus.

— Cu acestea, tot nu mi-ai răspuns, dragă Nelule ! Tocmai fiindcă sunt prost și fiindcă n'am habar, te-aș ruga să mă lămurești. Tu știi toate, ești deștept, ai văzut toate... Ei, ce-mi răspunzi ?

— Răspund că eși un prost și că nu stau de vorbă cu proștii !

Nicachi începu să râdă. Dar râsul acesta nu plăcea de fel prietenilor care tremuraseră ascultând peripețiile animalului cumplit, Barabumbosaur. De ce se amesteca Nicachi ? Așa e el întotdeauna, strică plăcerea și jocul tuturor.

Se iscă o mare ceartă. Se încleștară pumni... Din încă-

ierare, Nicachi eşi cu obrazul sgâriat, cu hainele sfâşiate şi cu un smoc de păr smuls.

De departe, fără pălărie, sburlit, plin de sânge şi de praf, Nicachi se mai întoarse şi strigă :

— Nu există Tarabumbosaurul vostru ! Sunteţi nişte proşti ! Işi bate joc de voi !

Cei mai înfocaţi partizani ai Barabumbosaurului aruncară cu pietre după necredincios. Una îl lovi în piept. Căzu, dar se ridică şi fugi mai departe.

— Bine i-aţi făcut ! aprobă Nelu.

— Şi încă a scăpat ieftin ! rostiră ceilalţi.

* * *

A doua zi, Nicachi nu veni la şcoală. Unii spuneau că e bolnav. Alţii socoteau că şi aceasta ar fi o pedeapsă meritată, pentru unul care din încăpăţânare, nu vrea să creadă ceea ce un prieten ca Nelu a văzut cu ochii lui.

Dar şi unii şi alţii nu mai vorbeau decât de Barabumbosaur. Pe tabelă, Stoian, desenatorul clasei, îi făcu în cretă, chipul înfricoşat, după descripţia lui Nelu. In caietul de gramatică, la analiza frazei, colegii lui Nelu scriau exemple ca acestea : „Barabumbosaurul este un animal foarte fioros. Nimeni, în afară de Nelu, nu poate şti cât de fioros animal este Barabumbosaurul, deoarece nimeni nu l-a văzut. Barabumbosaurul mănâncă mult şi e lacom, fiindcă e mare. Picioarele omului sunt mai mici decât o măsea de Barabumbosaur".

Acasă, copiii întrebau părinţii şi servitorii, dacă au auzit vreodată de Barabumbosaur.

Nimeni nu auzise. Dovada cea mai bună, că Nelu avea dreptate.

Dar Nelu era fericit. Născocise un animal. O închipuire a lui dăduse fiinţă unei dihănii înfricoşate. Şi toţi vorbeau

numai despre această închipuire. Credeau în ea. Sufereau pentru ea. Unii o descriau. Alți o desenau. Ceilalți o dădeau de exemplu.

Nelu se hotărî, când va fi mare, să scrie o carte despre Barabumbosaur. Atunci toată lumea are să știe și despre numele lui. Are să-l salute și are să-l respecte.

Cu aceste gânduri pline de fală, se culcă seara, după ce-și termină lecția. Stinse lumina și adormi îndată. Dar nu dormi mult.

Cineva deschise și intră în vârful degetelor.

— Cine e? Ce este?

Nelu se deșteptase, strigând speriat.

— Ssst! Pentru numele lui Dumnezeu, vorbește mai încet! spuse cel care intra.

Lui Nelu nu-i venea să-și creadă ochilor.

Era Nicachi.

Răsuci butonul luminii electrice și acum venea lângă pat. Era cu hainele murdare de praf, sgâriat și cu părul smuls. Așa cum îl văzuse pentru cea din urmă dată, când băieții îl alungaseră cu pietre.

Dar avea o mutră plină de groază, cum n'a mai văzut Nelu în viață.

Nicachi se așeză pe marginea patului.

Apucă mâna lui Nelu și spuse, gâfâind:

— Dragă Nelule, ai avut dreptate!... Tu spuneai adevărul, și eu, ca un încăpățânat, nu voiam să-l cred... Recunosc acum... Recunosc, fiindcă am văzut cu ochii mei animalul tău cel grovav. Barabumbosaur.

— Cum asta? Unde?

Nelu întrebă, ridicându-se în capul oaselor. Acum nu-i venea lui să creadă.

— Unde?... vorbi Nicachi. Unde vrei tu să fie în altă parte, decât aci, în oraș.

— Nu se poate ! rosti Nelu cu hotărîre. Nu se poate să fie aici în oraș, fiindcă...

Era să spună : „Fiindcă nu există. Fiindcă așa animal n'a existat niciodată. L-am născocit eu..."

Dar își dădu séama că nu poate spune aceasta. Și sfârși fraza începută :

— Nu poate să fie aci, în oraș, fiindcă Barabumbosaurul stă numai la mare, în apă.

Nicachi râse amar.

— Nu, dragă Nelule ! Numai aici, n'ai avut tu dreptate. Înțeleg că n'aveai de unde să știi... Dar nu stă numai în mare. E aci... Și are să fie vai și amar de noi...

— De ce, vai și amar de noi ? întrebă Nelu cu supărare.

El știe că nu există un animal fioros Barabumbosaur. Deci n'avea de ce se teme de dânsul.

Dar Nicachi vorbi plin de spaimă :

— Tu ai dormit. De aceea nu știi ce-a făcut. Nu știi ce face... E prăpăd în urma lui ! Am venit la tine, să-ți spun și să fugim.

— Ba eu nu fug de loc. Nu mă tem ! N'am de ce mă teme... Să poftească !

Nelu se arătă viteaz, fiindcă el credea într'adevăr, că n'are de ce se teme. Cum să se teamă de o născocire a lui ?

— Nu vorbi așa ! îl sfătui Nicachi. Nu știi nimic. N'ai văzut. Nu-ți închipuești... Imbracă-te și hai să fugim !... Dacă ar aunge aici, sfarmă tot, dărâmă tot. Hai, îmbracă-te !

Nelu stătu la gânduri. Mare istorie mai e și aceasta ! Se hotărî să se îmbrace.

Spuse :

— Mă îmbrac și merg. Dar merg, numai ca să văd și eu, cum se poate așa ceva... Înțelegi, Nicachi ? Merg ca să văd, nu ca să fugim...

— Bine, bine ! Haide mai repede Când ai să vezi, ai să fugi singur.

Nelu se îmbrăcă. Ieşiră amândoi în stradă, păşind, pe [illegible], în vârful picioarelor.

Pe strada lui Nelu era întunerec şi pustiu.

Dar cum se apropiară de centrul oraşului, se vedea bine că se petrece ceva neobişnuit. Tramvaiele, automobilele şi trăsurile goneau. Oamenii fugeau cu capul gol. O lumină roşie, ca de foc, se ridica deasupra caselor.

— Fugiţi ! Ascundeţi-vă ! Vine ! E sfârşitul pământului ! strigau toţi alergând.

Nelu mergea înainte fără frică. Nicachi îl trase de mână :

— Hai să fugim. Tu nu ştii. N'ai văzut...

— Lasă-mă ! strigă Nelú, pierzându-şi răbdarea. De ce să fugim ? Toţi sunt nişte fricoşi şi nişte proşti.

Dar abia spuse cuvintele acestea şi glasul i se stinse în gâtlej. Din capătul străzii apăruse, în piaţă, namila lui, Barabumbosaur.

Da ! Era animalul cel înfricoşat. Aşa cum îl zugrăvise el, din închipuirea lui.

Dar era încă mai înfricoşat şi încă mai furios.

Scotea fum, aburi şi pară pe nări. Păşea cu labele lui cât clopotniţa de biserică, turtind sub picioare, oameni, trăsuri şi tramvaie. Cu botul dărâma casele înainte. Cu coada mătura sfărmăturile. Un muget cumplit cutremură oraşul...

In urmă, ruinele se aprindeau. Era o pălălaie de sfârşit de lume.

— Fugiţi !... Vine !... Ascundeţi-vă !...

Oamenii mici, ca furnicile, fugeau împiedecându-se... Cădeau, se ridicau, şi porneau mai departe. Mame cu copilaşii de mână. Bătrânii târându-se în cârji. Femei despletite. Copii urlând de spaimă.

Iar după toţi, gonea păşind peste case şi mugind, animalul cel fioros, Barabumbosaur.

Inima lui Nelu se făcuse cât un purice.

Nu înţelegea cum s'a putut întâmpla minunea aceasta

plină de groază. Dar nu mai era timp să afle și să-și explice.

Dihania cea cumplită, Barabumbosaur, scoase un răcnet.

Il văzuse pe Nelu. Parcă pe el îl căuta. Căci abia l-a văzut și i-a lăsat pe ceilalți. S'a întors spre el și împroșcă pe nări un nor de fum și de flăcări și de aburi.

— Să fugim ! Să fugim, Nicachi ! strigă Nelu îngrozit, apucând-o la goană.

Și începu să fugă îndărăt, pe străzi întunecoase și pustii.

Din urmă, Barabumbosaurul venea însă avan. Dărâma case, strivea sub labe statui și tramvaie, răsturna cu pieptul bisericile.

Alături de Nelu, fugeau oameni pe care nu i-a văzut niciodată. Ici-colo, mai recunoștea și câte un domn sau o cucoană, pe care îi știa din alte zile, de pe stradă.

Atunci erau îmbrăcați în haine ca lumea, mergeau încet și fără grijă, la treburile lor. Acum, desbrăcați, treziți din somn, cu capul gol, alergau răcnind și văitându-se, în ghiarele spaimei.

— Unde e copilul meu ?

— A rămas mama paralizată acasă...

— Unde e sora mea ? N'ați văzut pe sora mea ?... Sora mea !

Intrebau și se tânguiau din fugă, dar n'aveau răgaz să se oprească. Ii ajungea din urmă fiara care împrăștia pustiire și groază.

Un domn mic, cu ochelari, se opri gâfâind și spuse, arătând cu degetul spre Nelu :

— Uitați-vă ! Fuge ! Din cauza lui s'au întâmplat toate ! Pe el îl caută Barabumbosaurul !... Din pricina acestui ticălos, îndurăm toată nenorocirea noastră... Opriți-l !... Dați-l Barabumbosarului și are să ne lase în pace...

Ceilalți se opriseră și ei.

Nelu simți că s'a sfârșit de data aceasta cu dânsul.

— Să-l oprim ! îi ține calea un bătrân, ridicând cârja. Din pricina ticălosului acestuia, mi-au murit nepoții mei...

...Se rostogoli şi se trezi în camera lui, căzut jos, cu ligheanul de tablă în braţe.

— Şi ai mei. Copilaşii mei ! se văieta o femeie.

Nelu coti pe sub mâinile lor întinse, lovi în dreapta şi în stânga, răsturnă bătrânul cu cârja şi fugi mai departe.

In urmă, Barabumbosaurul lupta să dărâme cu pieptul Palatul Prefecturii, care îi stătea în cale.

— Opriţi-l ! Aruncaţi-l fiarei, ca să scăpăm oraşul ! Să ne scăpăm copiii ! Să ne scăpăm vieaţa !...

Toţi strigau, toţi fugeau după Nelu ; iar Nelu, gâfâind, alerga tot înainte, simţind că puterile îl lasă.

— Vino pe aici !... Să ne ascundem pe aici şi să scurtăm drumul ! vorbi cu răsuflarea tăiată, Nicachi.

Intrară într'un gang întunecos şi fugiră spre altă stradă.

— Cunosc drumul. Este alt gang. Au să ne piardă urma... şopti Nicachi.

Nelu ar fi vrut să prindă mâna lui Nicachi şi să-i arate toată recunoştinţa lui. Să-i ceară iertare. Din cauza lui, Nicachi îndurase batjocura, bătaia şi fusese alungat cu pietre. Şi în loc să-i poarte ură, Nicachi venise să-i scape vieaţa cu preţul vieţii lui.

Acestea le simţea Nelu, dar nu era acum timp să le spună. Cum nu era timp să înţeleagă, lucrul neînţeles. De unde a apărut acest fioros Barabumbosaur, să împrăştie jalea şi prăpădul ?

Până ieri, era numai o închipuire a lui Nelu. Şi iată că ieşise din închipuirea sa, în care şi oase, să sfarme, să dărâme şi să ucidă. Da ! Aveau dreptate oamenii de adineauri. Mamele şi copiii, bătrânii şi femeile. Aveau dreptate, când strigau că din pricina lui, a născocirii lui Nelu, se întâmplă prăpădul oraşului.

Amândoi se opriseră în gang, să-şi tragă suflarea. Pe stradă, în capătul gangului, se vedea în lumina focurilor, oamenii fugind, ţipând, văietându-se.

— Să intrăm în curte. Este alt gang. Dăm în altă stradă...

Nicachi porni înainte. Nelu după dânsul.

Dar abia au ajuns în celălalt capăt de stradă, că apăru Barabumbosaurul, dărâmând zidurile cu pieptul.

— Inapoi să fugim înapoi ! strigă Ninachi.

Era prea târziu. Poarta gangului se închisese grea în faţa lor.

Şi Nicachi nu mai avu când să spună o vorbă.

Deasupra capului, căzu ca un ciocan uriaş, laba fiarei. Se auzi numai un trosnet de oase şi ţâşni de sub labă, o împroşcare de sânge.

— Bietul Nicache !

Atât avu timp să gândească Nelu. In aceeaşi clipă, botul fiarei cumplite, botul Barabumbosaurului, se aplecă spre el. Il prinse de un picior şi îi făcu vânt. In sus, în aer, peste case şi acoperişuri.

Nelu sbură în văzduh, ca o jucărie aruncată de un copil pe casă, se rostogoli de câteva ori şi căzu într'un vuiet asurzitor, pe un acoperiş de tablă. Oasele îi trosniră, sângele năvăli... Nelu simţi o durere înfricoşătoare, pe urmă din nou se rostogoli ca o minge, pe acoperişul de tablă...

...Se rostogoli şi se trezi în camera lui, căzut jos, cu ligheanul de tablă în braţe. Asudat, tremurând, clănţănind din dinţi, numai în cămaşa de noapte, strângea în braţe ligheanul de tablă.

Se luminase de ziuă. Totul fusese un vis. Un vis urît şi alt nimic.

Dar niciodată, Nelu nu şi-a putut explica, în ce chip a ajuns el din pat, în faţa ligheanului. Ce căuta ? Şi cum de a căzut peste lighean ?

— Astăzi, mă duc la Nicachi ! se hotărî Nelu. Dacă e bolnav, îi duc fructe şi flori. Ii spun tot şi-i cer iertare.

Ii spun că n'a existat niciodată, că nu există niciun Barabumbosaur. De altfel, el ştie mai bine ca mine !

Pe mesuţa de noapte se afla bucata de hârtie scrisă de

mâna lui Nelu. Hârtia cu numele închipuit, al animalului închipuit, Barabumbosaur.

Nelu o rupse în bucăţi mici, mici de tot. Şi o aruncă pe fereastră, afară.

Vântul împrăştie fluturii albi de hârtie.

Şi astfel Barabumbosaurul dispăru de pe lume cum apăruse.

Poveste de Crăciun

Ascultă...

Ascultă cum vâjâe viscolul în întunerec.

Afară e noapte. Afară e urgia lui Dumnezeu!

Zăpada adusă de vânt, s'a înălţat până la fereastră. Alt vânt o ia şi o duce mai departe. O rostogoleşte peste nămeţi. O alungă peste acoperişuri, o împrăştie pe câmpuri pustii. E o zăpadă măruntă şi îngheţată, care înţeapă obrajii ca vârfurile de ac.

Ascultă...

Ai auzit? In întunerec, viscolul parcă se vaietă. Parcă se bate. Acum chiue. Adineauri şuiera. Acuşi se va izbi din nou în fereastră, gata s'o spargă, gata s'o smulgă.

Toţi ne-am strâns în jurul sobei.

Toţi privim în jarul cel roşu şi ne e frică să întoarcem ochii îndărăt, spre fereastră.

E atât de cald şi de bine aici! Şi e atât de spăimântătoare urgia lui Dumnezeu, de afară, din noapte şi din viscol!

Vai de cei rătăciţi în întunerec!

Ascultă...

Parcă plângea cineva. Parcă se vaietă. Parcă acum cere ajutor...

Nu! N'a fost glas omenesc. E numai vaietul vântului vâjâind în vârteje de viscol.

Ascultă...

Ascultă atunci, să-ți povestesc o întâmplare a unor copii, dintr'o noapte ca aceasta :

Erau doi. Și erau foarte săraci.

Doi copii înalți cât două cisme.

Doi frați gemeni. O fetiță și un băiat.

Pe fetiță o chema Lia. Pe băiat, Sandu.

Mamă n'aveau. Tată n'aveau. Amândoi părinții lor muriseră de-o boală rea, în aceeași zi.

Ii creștea, acum, o bunică bătrână, slabă, și săracă și săracă, și săracă...

Abia aveau cu ce-și cumpăra o pâine. Și abia aveau cu ce aprinde un foc în vatră, odată la două zile.

Bunica era bună și blândă, cum sunt bunicile din povești. Dar ce-i folosea bunătatea și blândețea, căci lumea cealaltă era rea și nu se îndura de o bunicuță săracă și de doi nepoți orfani ?

— Bunicuțo ! întrebă Sandu. Bunicuțo, este adevărat că sunt copii care beau în fiecare dimnieață lapte cald ?...

Bunicuța se făcea că nu aude. Scormonea cu un vreasc în cenușa rece din vatră. Cum ar fi vrut ea să le dea și lor, măcar Dumineca, un pahar de lapte cald.

— Bunicuțo ! întreba Lia. Cine le dă haine noi și frumoase la fetițe ? Am văzut astăzi pe stradă o fetiță cu un paltonaș alb și gros de blană... Eu n'am avut niciodată o hăinuță nouă...

Bunicuța se prefăcu că n'a auzit. Se uita în pământ. Nu-i venea să ridice ochii și să vadă rochița veche și cârpită a Liei.

— Bunicuțo... Bunicuțo, mata ai spus că fiecare copil are un înger bun. Un înger care îl păzește și-i poartă de grijă... Noi, de ce n'avem un înger al nostru ? Pe noi, de ce ne-a părăsit îngerașul cel bun și ne-a uitat și s'a dus să îngrijească de

alți copii ? Nu suntem noi cuminți ?... Nu te ascsultăm noi ?

Bunicuța ofta.

Ce putea să le spună copiilor ? Erau ascultători și cuminți. Nu-i supăra cu nimic bătrânețile. Dar nici ea nu putea înțelege, de ce îngerul de pază al copiilor, i-a părăsit.

Și așa a trecut vremea.

A venit iarna. A început să ningă. Intâi cu fulgi mari și moi. Pe urmă a început să viscolească. Iar în bordeiul bunicuței s'a făcut întunerec și frig. Copiii se strângeau lângă vatră. Dar vatra era goală și rece. Și noaptea, ghemuiți unul în altul, Lia și Sandu clănțăneau de ger și ascultau cum chiuie viscolul afară.

Intr'o dimineață, Sandu a văzut un om trecând pe stradă. Un om care ducea un brăduț într'o sanie.

— Bunicuțo ? întrebă el. Bunicuțo, de ce-au tăiat bradul ? Ce vor să facă oamenii cu bradul tăiat ?

— Acesta e pentru pomul de Crăciun ! spuse bunica. Peste două zile e Crăciunul... Mâine e ajunul.

Sandu și Lia au rămas pe gânduri. Ei nu știau ce e aceea Crăciun și nici pom de Crăciun.

Intrebă Lia :

— Cum adică, bunicuțo ? Cum au să facă un pom de Crăciun ? Ce înseamnă Crăciun ?

Bunicuța se uita în cenușa înghețată din vatră cu ochii ei bătrâni și slabi. Vorbi, fără să ridice privirea :

— Crăciunul e o sărbătoare creștină... E ziua când s'a născut Domnul nostru Isus Hristos. Dar e mai ales sărbătoarea copiilor. Atunci vine Moș Crăciun... Un moș mai bătrân ca toți bunicii din lume... Un moș bun, cu barba albă, până în pământ... Un moș care iubește copiii. In casele unde sunt copii, toți așteaptă cu un brad cum ați văzut voi astăzi pe stradă. Bradul acela e împodobit cu lumânările aprinse, cu hârtie poleită, cu nuci de aur și cu portocale... Moș Crăciun se uită pe fereastră. El îi cunoaște pe toți copiii. Știe cât

de cuminte a fost fiecare și ce isprăvi a făcut tot anul. Mai știe și ce-i place fiecărui copil... Pe urmă bate în ușă și intră. Din traista lui scoate pentru fiecare, tot soiul de bunătăți și de daruri... Pe urmă, după ce-i bucură pe aceștia, trece la altă casă, unde e alt pom și unde sunt alți copii... Și așe merge din casă în casă, până când se face ziuă...

Lia și Sandu ascultau, suflându-și în pumnii înghețați de ger.

Ascultau și nu le venea să creadă asemenea minune.

Sandu întrebă :

— Și la noi, n'are să vie Moș Crăciun ?

— Noi am fost cuminți și ascultăm tot anul... adăogă Lia.

Bunicuța nu voia să-i mintă. Ea știa că Moș Crăciun nu intră într'o casă unde e atât de întunerec și frig.

Bunicuța tuși. De două zile tușea.

— De ce nu răspunzi, bunicuțo ? întrebă Lia. La noi, n'are să vină ?

— In iarna aceasta nu cred !... spuse Bunicuța. N'avem pom. N'am avut cu ce să cumpărăm un pom... El se duce numai în casele unde îl așteaptă copiii cu un pom.

— Aceasta nu-i drept ! rosti Sandu, încruntându-și sprâncenele lui mici.

— Dragii mei ! oftă bunicuța. Pentru copii săraci multe lucruri pe lume nu sunt drepte...

Pe urmă, bunicuța începu să tușească mai tare. Se înnădușea și avea lacrimi în ochi. Se târî la pat.

Spuse :

— Eu nu mă simt bine astăzi, copiii mei... Aveți pâine acolo... Pâine goală, neagră și amară... E tot ce-am putut căpăta, pe ce-am împletit eu toată săptămâna. Poate mâine are să fie mai bine ! Am împletit niște mânuși pentru o cucoană bună și mi-a spus să mă duc mâine la dânsa... Și poate cu

banii aceia, dela ea, am să vă pot cumpăra lapte și pâine... Acum mi-e rău. Culcați-vă și voi !...

Copii au rupt pâinea cea neagră, veche și amară. Au mâncat prin întunerec și s'au culcat pe patul de scânduri.

A doua zi, bunicuța nu mai putea vorbi. Numai tușea și răsufla greu.

Lia și Sandu ținură sfat, lângă vatra de foc.

Sandu luase o hotărîre :

— Eu mă duc înaintea lui Moș Crăciun !...Mă duc și-l aștept în stradă... Când îl văd, îl trag de haină și îl rog frumos să vină la noi... Nu-i cer să ne aducă daruri și nuci de aur... Să vină să vadă ce are bunicuța noastră... El e bătrân și învățat. Trebue să știe leacuri... Pe urmă, dacă bunicuța se face sănătoasă, se duce ea la cucoana cea bună și vine acasă cu lapte, cu pâine albă și cu lemne de foc...

— Atunci merg și eu cu tine ! spune Lia. Ii rugăm amândoi. Are să se îndure de noi. El știe că am fost cuminți și ascultători...

— Bunicuțo, noi plecăm...

Bunicuța nu auzea. Tușea și gemea...

Lia și Sandu se ajutară unul pe alutl să-și înfășure și să-și îmbunbie hăinuțele lor sărace. Apoi, ieșiră tiptil.

Abia au putut să închidă ușa la loc. Așa o smulgea viscolul cu toată puterea. Impinseră amândoi cu spatele. In sfârșit au izbutit.

Afară, în stradă, vântul ridicase nămeți cât casa. Și viscolul începu să-i izbească în ochi cu zăpadă măruntă și înghețată, care înțeapă ca vârfurile de ac.

— Eu spun, să căutăm casa unde a dus omul de ieri, brăduțul ! zise Lia. Il așteptăm pe Moș Crăciun afară, la ușă... Când are să vină, îl oprim și îl rugăm...

— Nu ! se împotrivi Sandu. Eu cred că e mai bine să-i ieșim înainte la marginea orașului... Mergem acolo și-i ieșim în cale... Il rugăm să vină întâi la noi...

— Bine, dacă zici tu !... se supuse Lia.

Şi au pornit prin viscol, spre marginea oraşului. Luptau cu troienele, se înfundau până la brâu în zăpadă, lunecau şi iar se ridicau. Vântul se năpustea să-i arunce jos.

— Eu nu mai pot de frig ! scânci Lia. Mi-au înghețat mâinile.

— Bate-le tare de umeri. Aşa cum fac eu ! spuse Sandu.

...Şi au pornit prin viscol...

Băiatul îşi bătea mâinile înghețate, izbindu-le să desmorţească sângele, aşa cum a văzut că fac birjarii şi tăietorii de lemne.

Au mers un timp. Casele nu se mai vedeau din viscolul cumplit. Incepură să se rărească. Se apropiau de marginea oraşului. Incă o casă. Incă una.

Pe urmă, de acolo înainte, se întindea şoseaua pe câmpuri

Dar şoseaua nu se mai vedea. Se înălţau stâlpii de telegraf şi sârmele. Drumul era ascuns sub zăpadă. Iar viscolul vâjâia mai înfricoşat. Aici era el stăpân. Mătura valuri de

omăt, le rostogolea și le ridica în troiene mai mari decât casa.

Cei doi copii înnotau în zăpadă până la brâu.

— Eu nu mai pot. Să ne oprim aci ! vorbi Lia.

Era lângă un tufiș negru și uscat.

Sârmele de telegraf tremurau deasupra. In ele gemea vântul ca niște coarde întinse.

— Și dacă nu vine Moș Crăciun pe drumul acesta ? se gândi cu îngrijorare Lia. Dacă intră în oraș pe altă stradă ?...

— Așa ceva nu se poate ! rosti Sandu. Pe aici e șoseaua care vine dela București... Acolo sunt prăvălii mari.. De acolo trebue să vie.

— Dacă zici tu, așa e ! spuse Lia.

Pe urmă scânci strângându-se lângă Sandu :

— Mi-e frică și mi-e frig... Incepe să se facă seară... Dacă nu vine Moș Crăciun ?

— Nu se poate să nu vină ! Ți-o spun eu. Să știi că mai întâi s'a oprit în celălalt oraș. Intâi împarte daruri le copiii de acolo...

O pasăre neagră sbură prin viscol, croncănind în jurul lor.

Lia spuse :

— Poate că e o pasăre măiastră ? Poate înțelege limba oamenilor ? Hai să o rugăm !...

— Pasăre neagră ! Pasăre măiastră ! Sboară înaintea lui Moș Crăciun și spune-i că l-am rugat să vină mai repede... Că noi suntem doi copilași săraci și n'avem haine groase pe noi... Roagă-l să vină mai repede, că bunicuța e foarte bolnavă !... Haide, pasăre neagră ! Haide, grăbește, pasăre bună !

Dar pasărea neagră nu era o pasăre bună. Ea croncăni în jurul copiilor, pe urmă sbură.

Sbură nu spre partea de unde avea să vină Moș Crăciun.

Sbură croncănind, spre cuiburile unde se aflau alți corbi, să ducă vestea că pe drum se află doi copilași care au să moară întroieniți, de ger.

— Aceasta nu-i pasăre bună !... Nu-i pasăre măiastră ! spuse Lia. E o pasărea rea... Are s'o pedepsească Dumnezeu şi Moş Crăciun... Mi-e frig şi mi-e frică...

— Incepe să-mi fie şi mie frig !... mărturisi Sandu.

— Ssst ! Taci ! ridică Lia degetul îngheţat. Mi se pare că aud zurgălăi de sanie. Vine !

Sandu sări în picioare şi întoarse urechea.

In viscol parcă se aeuzau clopoţeii dela o sanie. Parcă se apropiau veseli ; cling-cling...

Pe urmă, deodată au stat şi nu s'a mai auzit nimic alt decât mugetul viscolului.

Poate sania a apucat pe alt drum. Poate nici n'a fost o sanie. Poate a fost numai o părere.

— Nu vine !

Sandu se strânse lângă Lia.

— Mie mi-e frică.

— Şi mie, frig...

— Haidem înapoi acasă.

— Nu pot să merg. Mi-au îngheţat picioarele.

Lia se ridică şi căzu.

Noaptea venea repede. Un întunerec albastru şi îngheţat.

— Haide să ne încălzim, unul în braţele celuilalt !

Se strânseră în braţe.

— Tu de ce plângi ?...

Sandu întoarse faţa să nu i se vadă lacrimile care îngheţau curgând pe obraz.

— Asculţi ? Parcă e iarăşi sania...

Nu, nu se auzise nicio sanie.

— Mi-e somn ! spuse Lia.

— Şi mie ! mărturisi Sandu.

— Să adormim aci. Are să ne găsească Moş Crăciun. Are să se oprească şi are să ne ducă în braţe, cu el...

Pleoapele căzură pe ochi.

— Parcă se face o lumină mare ! îngână prin somn Lia.

— Da ! Se face o lumină mare... murmură Sandu.

— Şi îngerul... Ingeraşul nostru. Il vezi ce aripi mari şi albe are ?... E îngeraşul nostru cel bun... Ne-a văzut...

— Haide, să ne încălzim, unul în braţele celuilalt !

— Da. Ne-a văzut şi ne are de-acum în paza lui...

— Ne-a luat sub aripa lui...

— Ce aripi calde şi bune are !

— Niciodată nu mi-a fost mai cald!...
— Niciodată nu mi-a fost mai bine!
— Ne-a acoperit cu aripile lui.
— Da! Ne-a acoperit sub aripa lui...

Viscolul suflă cu putere și-i acoperi sub un troian greu și rece de zăpadă. Îi acoperi pentru totdeauna... Doi copii mici și săraci. Doi copii ai nimănui. Doi copii care nu făcuseră niciodată niciun rău...

Ascultă...

Ascultă cum vâjâe viscolul afară, izbind în fereastră.

Așa era o noapte și atunci. Așa era un viscol și atunci.

Dar povestea nu v'am spus-o toată.

Acum trebue să știți și de ce n'a venit Moș Crăciun în noaptea aceea, la vreme.

Era adevărat. Așa cum crezuse Sandu și Lia. Moș Crăciun se afla în celălalt oraș și se pregătea de drum.

Mai avea de mers într'o singură casă. O casă înaltă și bogată, cu ferestre luminate și cu un pom de Crăciun, cum n'au văzut Lia și Sandu niciodată. Cum n'au să mai vadă de acum niciodată.

Moș Crăciun știa bine că fetița din casă n'a fost nici prea cuminte și că nici n'a prea făcut vreodată, cuiva, vreun bine.

Era o fetiță alintată și năzuroasă și rea.

Nu-i plăceau rochițele, oricât erau ele de frumoase. Voia întotdeauna altele. Lepăda jucăriile, dar nu voia să le dăruiască la alți copii trăiți în lipsuri. Îi era ciudă când i se părea că o prietenă are o jucărie mai rară ca a ei, ori o rochiță mai frumoasă ca ei, ori pantofi mai lăcuiți decât ai ei.

Bătea în picioare la slugi. Plângea din nimica toată și în privința răutății nu o întrecea nimeni.

Moș Crăciun o lăsase în urmă. Stătuse la îndoială, dacă să mai treacă anul acesta pe la dânsa, sau să o lase fără daruri și jucării.

Pe urmă, fiind el iertător și bun, a spus :

— Mă mai duc anul acesta... Am să-i dau poveţe odată cu darurile. Iar la anul, dacă nu m'o asculta, nici nu vreau să mai trec prin faţa casei.

A intrat. Bradul din mijlocul salonului era cel mai frumos pom de Crăciun, pe care l-a văzut Moș Crăciun vreodată. Căci părinţii fetiţei erau bogaţi și o iubeau, cu toată răutatea și mofturile alintatei odrasle.

Fetiţa ieși înainte, cu rochia ei scumpă și albă. Incepu să bată nerăbdătoare din picior :

Ce mi-ai adus, Moșule ?

Bătrânul cu pletele și cu barba albă, desfăcu traista și scoase darurile lui.

Căluţi cu clopoţei de argint.

— Căluţi am ! spuse fetiţa cea mofturoasă. Altceva !

Nuci poleite.

— Nucile sunt pentru copii săraci ! le împinse cu dispreţ fetiţa.

Maimuţe și câini de pâslă.

— Mi-ai adus anul trecut...

Ingeri de porţelan.

— Nu-mi plac !

Un papagal care vorbeşte când îl strângi de burtă.

— Am eu un papagal mai frumos !

Cuburi de piatră pentru făcut căsuţe.

— Vreau altceva ! bătu din picior fetiţa cea nemulţumită.

— Eu nu ştiu ce vrei și văd că nici nu te poate mulţumi nimica ! a dojenit-o Moș Crăciun cu mâhnire. N'am timp să-ţi ascult mofturile tale. Mă ţii aci și sunt obosit. Am fost într'o sută de oraşe și mai am de mers într'o sută... Asinul de afară, care îmi poartă poverile, a îngenunchiat de osteneală și înghiaţă de frig. Pretutindeni unde am fost, am împărţit maimuţe și câini de carton, zaharicale și pocnitori, portocale și cărţi cu scoarţele poleite... Toţi copiii s'au mulţumit și nu se

mai săturau privindu-le, strângându-le la piept și jucându-se cu ele. Tu nu te mulțumești ! Mă ții aci, și alți copii mă așteaptă.

— Nu-mi pasă de alții ! bătu fetița din picior.

— Sunt copii săraci, pentru care jucăriile lepădate de tine, ar însemna cea mai mare bucurie...

— Aceia sunt niște proști ! strâmbă fetița cu desgust, din buze.

— Gândește-te, că dacă alții n'au să aibă daruri în noaptea aceasta, are să fie din pricina ta ! Am întârziat aici și tu i-ai lipsit de o fericire.

— N'au decât ! ridică ochii ei cenușii, fetița cea răutăcioasă.

Bătrânul clătină din cap. O privi peste ochelarii cu rama groasă, cu o mare întristare.

Spuse :

— Fetițo, fetițo ! Eu știu ce meriți tu și pedeapsa are să fie dela Dumnezeu... Nu-ți doresc să te văd la anul și în ceilalți și întotdeauna.

— Dacă n'ai decât așa daruri, poți nici să nu mai vii !

Așa vorbi fetița și-i întoarse spatele.

Moș Crăciun își strânse mâhnit jucăriile în desagă. Porni mai departe, cu asinul lui ostenit și bătrân, încărcat de povară.

In noaptea aceea a găsit copiii înghețați.

Era prea târziu.

Sufletele lor au fost strânse și încălzite, sub aripa îngerului alb.

Dar de atunci, bătrânul cu barba și cu plețele albe, trece în fiecare noapte de Crăciun, pe la fereastra fetiței răutăcioase.

Trece, se uită pe fereastră, nu intră și pornește mai departe, clătinând din cap.

El vede în fiecare an, că pedeapsa lui Dumnezeu a fost tot mai aprigă.

Părinții fetiței au murit de amarurile pe care i le făcea o copilă atât de năzuroasă și aspidă. A rămas singură. Nimeni nu i-a mai așezat în mijlocul salonului, un pom frumos, cu nuci poleite și lumânărele colorate. Slugile n'o iubesc. Toată lumea o ocolește. Stă singură și nu-și găsește loc în casa mare și pustie. Când chiuie viscolul afară, n'are lângă cine se strânge. Se teme și nu-i nimeni să-i spună că nu sunt hoții afară. Ea crede că sunt hoții care vor să vină și să-i fure jucăriile.

E numai vântul. Se teme însă și de vânt.

Noaptea visează că vin cei doi copii înghețați și că o pipăie în așternut, cu degetele lor mici și reci.

Se trezește țipând.

Nu e nimeni să-i spună că a fost numai un vis.

Toți fug de ea. Toți îi ocolesc casa.

Ascultă...

Așa se aude și la ferestrele ei.

Voi sunteți aci. Știți că e numai vântul și alt nimic.

Dar ea e acolo, singură, n'are lângă cine se strânge. Ii e frică de noapte, de vânt, de oameni. Moș Crăciun trece ca pe lângă o casă pustie.

Toți trec ca pe lângă o casă pustie.

Și e singură, are să rămână singură, până ce va fi bătrână și gârbovită, să asculte cum geme crivățul afară.

Parcă plânge cineva. Parcă se vaietă. Parcă acum cere ajutor.

Ascultă...

Asaltul dela Griviţa

Gică Episcopescu spune poeziile, cum nu le mai spune nimeni. Are el, aşa, un dar al lui. Un dar născut.

Încă de când era mic cât un gândac, îl chema Madam Episcopescu în salon, să uimească mosafirii. Şi Gică, într'adevăr, îi uimea. Abia învăţase el a rosti bine cuvintele şi el declama poeziile mai frumos ca la un teatru. N'aştepta să fie rugat de multe ori. Nici nu era el, de altfel, nu băiat cu mofturi, care aşteaptă să fie rugat de multe ori.

Păşea în mijlocul salonului, lângă pian. Arunca o privire în dreapta şi în stânga, aşteptând să se facă linişte. Îşi pipăia părul retezat pe frunte. Îşi potrivea hăinuţa de catifea.

Apoi, când se făcea tăcere, îşi dregea glasul şi începea:

CÂINELE SOLDATULUI

Lănit în bătaie, soldatul căzuse
Şi'n puţine zile chinuit muli
Depalte de muma cale îl clescuse
Şi cale-l iubi...

Când ajungea la sfârşit, îi tremura glasul. Părea grozav de nemângâiat în soarta câinelui Azor. Oricine, auzindu-l, ar fi crezut că Azor a fost un câine cu care Gică se jucase toată vieaţa. Un câine scump, care a murit şi pe care îl plângea şi acuma.

Musafirii aplaudau și strigau cu admirație :

— Bravo, Gică ! Admirabil. Ai fost mai bine ca Duminecă trecută.

Pe urmă, se întorceau spre mama lui Gică și spuneau :

— Are copilul acesta un talent cum n'am mai văzut în vieața noastră. Are să ajungă om mare ! Când o fi deputat ori ministru, la discursurile lui au să plângă și pietrele.

Gică se îngâmfa ca un păun. Madam Episcopescu îi desmierda părul și îl săruta pe frunte.

De-atunci, Gică a mai crescut. A fost dat la școală. A învățat carte. Odată cu el, i-a crescut și faima. E băiatul care recită cel mai frumos din toată școala ! De aceea nici nu se poate serbare fără Gică.

Acum, l-a chemat „Domnul" în cancelarie și i-a spus să pregătească pentru Zece Mai o poezie lungă. *Peneș Curcanul.*

Toată săptămâna, Gică a învățat și a repetat. O știe cu ochii închiși. Poate s'o spună și trezit din somn.

Dar nu-i destul să știi o poezie pe derost. Secretul e să spui poezia cu toate marafeturile ei. Să ridici glasul când pornești la asalt. Să-l cobori, când moare un camarad de arme. Să duci mâna la inimă, când cade unul lovit la piept.

Nu e ușor !

Adică pentru alții, nu e ușor.

Pentru Gică, e o joacă !

Gică s'a gândit să facă mai mult. Altceva nou. A căpătat un costum de ostaș. Așa cum aveau dorobanții cei adevărați. Cu opinci și cu căciulă pe-o ureche. A căpătat și-o pușcă de salon, la care a legat un fel de baionetă. Așa, pare într'adevăr, *Peneș Curcanul.*

Hainele stau întinse pe pat. Pregătite pentru a doua zi. Serbarea e mâine. Toț ai casei lipsesc. E liniște și cald. Boțocan, cățelul, doarme cu botul pe labe. Motocică, pisoiul. își spală mustățile la fereastră.

Gică se uită la haine. Le-a încercat ieri. Le-a încercat și astăzi dimineață. Îi vin bine. Parcă sunt pe măsura lui.

Dar le-ar mai încerca încă odată. Nu fiindcă poate el a mai crescut de astăzi dimineață. Nici fiindcă hainele, poate, au mai scăzut.

Le-ar mai încerca, să facă o repetiție în fața oglinzii.

— Tu ce zici, Boțocan ?

Boțocan deschide ochii somnoroși. Strâmbă din bot, supărat că i-a turburat somnul pentru fleacuri.

Ce mă întrebi ? parcă spune. N'ai decât să le încerci, dacă ți-a venit poftă. Cine te oprește ?

Inrt'adevăr, nimeni nu-l oprește. Gică își leapădă hainele de școlar. Imbracă uniforma lui *Peneș Curcanul*. Își înnoadă ațele opincilor. Își așează cușma cu pana pe-o ureche. Apucă pușca de țeavă, și rezemat în ea, se uită în oglindă ca la fotograf.

Se uită, și-i place și lui cum îl arată oglinda.

De când a fost scrisă poezia *Peneș Curcanul*, mulți copii au spus-o, la multe serbări. Niciunul însă, n'a fost ca Gică Episcopescu.

Aceasta o vede. I-o spune oglinda.

Il mai întreabă și pe Boțocan :

— Spune și tu, Boțocan ?...

Boțocan deschide numai un ochiu și aprobă. Un *Peneș Curcanul*, atât de măreț, n'a mai văzut Boțocan de când e el pe lume. O poate spune, pe cuvântul lui, de câine cinstit.

Gică Episcopescu râde cu dispreț :

— Stai, amice Boțocan ! Incă n'ai văzut nimic. Hai ! Scoală să-ți arăt cum spun eu isprăvile lui Peneș Curcanul ! Aici e tot meșteșugul... Aici, nu mă întrece nimeni !

Boțocan vede că nu-i rost de dormit în după amiaza aceasta. Se ridică și sprjinit în coadă, așteaptă.

— Poftim ! Să te vedem, domnule Gică, de ce mi te tot lauzi !

Gică s'a așezat în fața oglinzii. Își potrivește căciula. Așa ! Ba nu ! Parcă așa e mai bine... In sfârșit, a găsit cum îi sta mai frumos. Pe-o ureche și pe-o sprinceană.

Indepărtează pușca, întinde un picior înainte.

Pușca o ține în mâna stângă. Dreapta e liberă, ca să poată face gesturi.

Tușește. Incepe :

Plecat-am nouă din Vaslui
Și cu sergentul zece...
Și nu era, zău, nimănui,
In piept inima rece.
Voioși ca șoimul cel ușor
Ce sboară de pe munte...

Când spuse, ridicând mâna : Ce sboară de pe munte", o muscă bâzâi în tavan și se așeză pe nasul lui Gică.

Gică întrerupse poezia să alunge musca. Musca sbură : bzzzzz ! Făcu o rotocoală largă, se înălță sus și se întoarse tot pe nas. Ii plăcea, se vede, nasul lui Gică !

Gică o alungă iar. Musca renunță o clipă la nas și se așează pe ceafă.

— O dau naibii de muscă ! rosti Gică.

Și continuă poezia :

Aveau chiar pene la picior,
Ș'aveam și pene 'n frunte.

In oglindă, Gică văzu că n'are numai pene în frunte. Avea și o muscă în frunte.

Venise musca la loc. Gică își trase o palmă pe frunte, să turtească musca. Se alesese însă numai cu palma. Musca sburase : bzzzzz !

Sbură, și pe urmă nu se mai auzi.

Puşca o ţinea în mână stângă. Dreapta e liberă ca să poată face gesturi. Tuşeşte. Începe :

— Plecat-am nouă din Vaslui...

Gică răsuflă. Își luă din nou poziția în fața oglinzii și rosti poezia mai departe.

. . . . . .

Apoi în treacăt ne 'ntreba,
De mergem la vreo nuntă?
Noi răspundeam în hohot: Ba,
Sburăm la luptă cruntă!...

Bzzzzzz!

Când musca a uzit: „Ba! Sburăm la luptă cruntă" — a luat-o și ea la sbor.

Pesemne că îi era teamă să nu spună lumea că ea stă ascunsă și trândăvește, atunci când cei nouă dorobanți și sergentul zece, sburau la luptă cruntă.

Și s'a pus atunci, să le arate tuturor cum știe ea să sboare. Bzzzz! Bzzz! Aripile bâzâie la urechea lui Gică, pe sub nasul lui, în jurul capului. Bzzz. Musca s'a așezat lipicioasă, din nou, pe nas. Gică își dă un pumn în nas. Noroc că n'a dat prea tare! L-ar fi podidit sângele. Așa, l-au podidit numai lacrimile.

Dar musca iar a sburat. Bzzz-bzzz! De pe nas pe mesuța din fața oglinzii. Acolo unde e paharul cu apă și lingurița de dulceață. Bzzz. Se așează și iar sboară. Bzzz!

Gică are deodată o inspirație de adevărat luptător.

Își scoate cușma. Face un pas îndărăt, își face vânt și izbește vitejește din toate puterile. Bzzz. Musca a sburat în tavan. Dar paharul s'a spart.

Apa curge gârlă.

Gică se scarpină în cap. Acum nu mai avea cușma pe cap și se putea scărpina în voie. Scarpină-te în cap, Gică, și pune-te să strângi țăndările! Șterge apa! Afurisită muscă!

Și muștei, parcă nici nu-i pasă. Bzzz. Sboară în jurul isprăvii, bzzz în jurul lui Gică, bzzz se așează pe obraz, bzzz îl gâdilă în nări, Bzzz-bzzzz!

Boţocan stă şi priveşte nepăsător.

Gică fierbe de ciudă. Se preface că nu vede musca ; pe urmă, deodată, pe neaşteptate, paf ! încearcă s'o strivească sub palmă. Aşi ! Musca e mai repede ca el. Era aici, pe obrazul

Îşi scoate cuşma. Face un pas îndărăt... şi izbeşte vitejeşte din toate puterile. Bzzzz.

lui. Acum e pe oglindă. Şi de pe oglindă, pe lampă. Bzzz. N'o ajunge nicio lovitură. Ca şi curcanii din poezie, e o muscă fără moarte. O muscă, cu „şapte vieţi în pieptu-i de aramă !"

In sfârșit s'a potolit. A ostenit. Din nou e liniște.

Lui Gică nu-i vine să creadă. Se uită în tavan, pe pereți, pe raftul de cărți, pe globul lămpii, pe masă. Musca nicăieri. O fi sburat afară ! A scăpat de ea.

Gică răsuflă. Își șterge sudoarea. Își așează cușma la loc, pe-o ureche, apucă pușca și în fața oglinzii, începe ridicând mâna :

Făcând trei cruci, noi am răspuns :
Amin și Doamne-ajută !
Apoi la fugă am împins
Spre-a turcilor redută.
Alelei ! Doamne, cum sburau
Voinicii toți, cu mine !

Bzzz ! Bzzz !

Alelei ! Doamne, cum sbură și musca din redută !

Stătuse, se vede, ascunsă și se odihnise. Acum, cu puteri proaspete, sbura bâzâind mai ascuțit din aripi ca adineaori, făcând rotocoale și țopăind prin văzduh. Era acum pe nasul lui Gică. Acum pe ureche. Acum în tavan. Acum îndărăt și pe mână. Pe urmă iar pe nas. Nu ! Era hotărît. Musca asta își bate joc de Gică și mai ales de nasul lui Gică. Își bate joc de Peneș-Curcanul.

Bzzz-bzzzz !

— Nu mai merge ! Iți arăt eu ție ! amenință Gică scos din răbdări.

Lăsă poezia la o parte și se hotărî să-i arate el muscoiului.

Dușmanul își bătea joc de el. Dușmanul trebue răpus.

Gică înșfăcă prosopul și porni la luptă cruntă.

Lovea în dreapta. Lovea în stânga. Se răsucea în călcâie și lovea în tavan. Se pleca și lovea sub pat Intre sobă. Deasupra oglinzii. Bzzzz !

Musca era întotdeauna, exact acolo unde nu o ajungeau loviturile lui Gică. Bzzz. Musca se înalță în tavan. Bzzz. Gică se urcă pe masă. Bzzz. Acum musca e jos, pe linguriţa de dulceaţă. Bzzz. Când Gică a sărit jos, musca s'a aşezat pe sobă. Bzzz. Acum e aici şi acum dincolo. Bzzz. E pretutindeni şi nu e nicăieri.

Dar mai ales e pe nasul lui Gică.

Iar Gică, orbit de mânie, nu mai ştie unde loveşte. Nebun,, aruncă şervetul în tavan, pe lampă, după sobă. Bzzz. Musca înainte. Gică după ea. Goana l-a stârnit şi pe Boţocan din nepăsarea lui. A sărit şi el. Se repede acum după Gică, lătrând şi sgrepţărându-se. Gică alunecă jos, Boţocan sare deasupra.

Un şir întreg s'abate în loc
Dar altul îi ia rândul.

Da. Numai Boţocan lipsea. Acum a intrat şi el în luptă. Aleargă. Latră. Se urcă pe pat. Răstoarnă cana cu apă, Ura ! Gică rostogoleşte călimara cu prosopul. Ura ! Inainte ! Ura ! Improşcă pete de cerneală pe pereţi. Ura ! Inainte. Ura !

Nici Motocică, pisoiul, nu mai poate sta la o parte. Şi-a încovoiat spinarea Işi sburleşte părul şi scuipă. Se repede printre picioare. Gică se împiedecă. Boţocan sare peste el. Bzzz.Bzzz. Musca e sus şi iar e jos şi iar e pe nasul lui Gică. Bzzz ! Boţocan latră, Motocică scuipă, musca sboară şi Gică izbeşte, sare, răstoarnă scaune, se repede pe masă, aleargă nebuneşte în asalt.

Prin foc, prin spăngi, prin gloanţe, prin fum,
Prin mii de baionete,
Urcăm, luptăm... iată-ne acum
Sus, sus, la parapete !

Sus, sus ! Gică nu e pe parapete. Dar e sus, pe masă, pentru a zecea oară. Şi musca e în tavan. Alah ! Alah ! Răcneşte

Gică, trăgând cu șervetu 'n tavan. Alah ! Alah ! Și musca : Bzzz ! Și lampa : *Zang ! Zang,* sare lampa în bucăți.

Incă un pas. Ura 'nainte ! Ura ! Gică a făcut încă un pas în focul asaltului. A făcut un singur pas, alături de masă și s'a rostogolit jos. Dar ura ! Căzând, Gică a prins musca sub șervet și musca zace acum la pământ, strivită în redută.

Boțocan dă din coadă și latră victorios.

Gică geme, fluturând șervetul ca un stindard. Nu se poate ridica. I-a amorțit piciorul. Dar ce-are a face ? Inamicul a fost înfrânt. Sfârșitul bătăliei e al lor.

Ura ! Măreț se 'nalță în vânt
Stindardul României !
Noi însă zacem la pământ
Căzuți pradă urgiei.

. . . . . .

Seara, când Madam Episcopescu s'a întors acasă, și-a pus mâinile în cap.

Din pragul ușii, nu putea înțelege ce-a fost. Foc ? Au prădat hoții ? Lampa spartă. Cana și paharele țăndări. Cerneala răsturnată pe masă. Alte pete de cerneelă pe pereți. Un lac de apă pe jos. Și peste toată această urgie, scaune răsturnate, hârburi, cărți cu foile rupte, caiete și bucăți de cârpă.

Costumul lui *Peneș Curcanul* era sdrențuit în bătălie, plin de praf, de cerneală, de apă, de sânge.

Iar *Peneș Curcanul,* cu un cucui cât un cartof în tâmplă, cu vânătăi pe obraz și cu părul sburlit, stetea pe un scaun și privea cu bărbia în pumn ; privea de pe redută câmpul însângerat de luptă.

— Pentru numele lui Dumnezeu ! se sperie Madam Episcopescu. Ce înseamnă aceasta, Gică ? Ce s'a întâmplat ? Ce-a fost ? Ce e halul acesta ?

— O muscă, mămico ! spuse Gică.

— Cum o muscă ? Pe cine vrei tu să prostești ? Cum vrei

să cred eu, că o muscă a venit și a răsturnat scaunele? O muscă a spart paharul, cana și lampa? O muscă a vărsat cerneala? Cine a mai văzut așa ceva? De când o muscă e cât coșcogea armăsarul? Cui vrei să-i spui tu basmele acestea?

— Mămico, nu vreau să spun basme. Nu le-a răsturnat musca. Eu. Eu și cu Boțocan. Dar din pricina mușții. Ne-am luptat cu o muscă.

Pe urmă, după un timp, adăogă cu mândrie:

— Dar tot noi am doborît-o!

Madam Episcopescu se uită pe rând, la Gică, la Boțocan

Acum Gică e culcat în pat.

și la vraiștea din odaie. Tot nu înțelegea cum o muscă a putut să facă atâtea isprăvi. Crezu o clipă că băiatul ei și-a pierdut mințile. Mai înainte, spusese că o muscă a răsturnat scaunele, a spart lampa, paharele, cana, a împroșcat cu cerneală pereții. Acum, Gică spune că s'a bătut cu o muscă. Ba încă mai era mândru, că a... doborît-o.

— Gică, spune ce e cu tine ? întrebă cu blândețe Madam Episcopescu, plină de îngrijorare, cum ar rosti unui bolnav. Ce-a fost ? Nu te înțeleg, copile !

Gică izbucni în plâns. Numai târziu, când se potoli, putu să povestească amănunțit cum a fost asaltul dela Griviția, prin foc, prin spângi, prin gloanțe, prin fum, prin mii de baionete.

• • •

Acum, Gică e culcat în pat. Madam Episcopescu i-a spălat rănile. L-a legat. I-a dat ceaiu. L-a învelit cu plapoma până la bărbie, ca pe-un rănit în cruntă bătălie, ce este.

Gică vrea să adoarmă, dar nu poate. In gând îi vin mereu bucăți din poezia :

Apoi când iarăși ne-am trezit
Din noaptea cea amară
Colo pe răni, eu am găsit
Virtutea militară.

Gică își pipăie cuiul. Acolo nu e *Virtutea militară*. E o compresă cu apă rece, cu oțet și cu felii de cartofi. *Virtutea cartofală* !